T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN YABANCI DİL OLARAK İNGİLİZCEYE YÖNELİK ALGILARI ÜZERİNE OLGUBİLİM ÇALIŞMASI

HATİCE ERCAN NİĞDELİOĞLU
13706031

TEZ DANIŞMANI
Doç. Dr. SERTEL ALTUN

İSTANBUL
2018

T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN YABANCI DİL OLARAK İNGİLİZCEYE YÖNELİK ALGILARI ÜZERİNE OLGUBİLİM ÇALIŞMASI

HATİCE ERCAN NİĞDELİOĞLU
13706031

TEZ DANIŞMANI
Doç. Dr. SERTEL ALTUN

İSTANBUL
2018

T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN YABANCI DİL OLARAK İNGİLİZCEYE YÖNELİK ALGILARI ÜZERİNE OLGUBİLİM ÇALIŞMASI

HATİCE ERCAN NİĞDELİOĞLU
13706031

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih: 27.06.2018
Tezin Savunulduğu Tarih: 20.06.2018
Tez Oy Birliği ile Başarılı Bulunmuştur

	Unvan Ad Soyad	İmza
Tez Danışmanı :	Doç. Dr. Serkan ALTUN	
Jüri Üyeleri :	Doç. Dr. Banu YÜCEL TOY	
	Dr. Öğr. Üyesi Savaş AKGÜL	

İSTANBUL
MAYIS 2018

ÖZ

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN YABANCI DİL OLARAK İNGİLİZCEYE YÖNELİK ALGILARI ÜZERİNE OLGUBİLİM ÇALIŞMASI

Hatice Ercan Niğdelioğlu
Mayıs, 2018

Bu çalışmanın temel amacı, lise öğrencilerinin "yabancı dil olarak İngilizce" kavramını nasıl algıladıklarını, yabancı dil olarak İngilizceye ilişkin algılarının cinsiyet, haftalık ders saati, okul türü ve yurtdışı deneyimi değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğini ortaya çıkarmaktır. Nitel araştırma deseni kullanılan araştırmanın çalışma grubunu 2016-2017 eğitim öğretim yılında İstanbul'da farklı devlet ve özel okullarda öğrenim gören ve İngilizce dersi almakta olan 400 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın katılımcıları 10. sınıf düzeyinden rastgele seçilmiştir. Nitel veriler kelime ilişkilendirme testi (KİT) aracılığıyla elde edilmiştir. KİT'den elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile değerlendirilmiştir. İlk aşamada öğrencilerden anahtar kavram ile ilişkili on kelime yazmaları; ikinci aşamada öğrencilerden anahtar kavramı cevap kelimeleriyle nasıl ilişkilendirdiklerini açıklamaları istenmiştir. Yapılan içerik analizi sonucunda 14 kategori oluşturulmuştur. Bu kategoriler turizm, olumsuz ifadeler, meslek, sosyal medya, İngilizce dersi, kültür sanat, olumlu ifadeler, sınavlar, üniversite, ünlü kişiler, yurtdışı ile ilgili kavramlar, sosyal hayat, sömürgecilik ve spor olarak isimlendirilmiştir. Öğrencilerin yabancı dil olarak İngilizceye yönelik algılarının farklılaştığı ve çeşitlilik gösterdiği ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin en çok seyahat, İngiltere, Amerika ve turist kavramlarıyla ilgili ifadeler kullandıkları saptanmıştır. Bununla birlikte öğrencilerin büyük bir kısmı yabancı dil olarak İngilizcenin evrensel, önemli ve gerekli olduğunu düşünmesine rağmen stresli, sıkıcı, zor ve karmaşık bir dil olduğunu belirtmişlerdir. Sonuç olarak, öğrencilerin farklı algıları göz önünde bulundurularak yabancı dil olarak İngilizce öğrenimi için bazı önerilerde bulunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil, İngilizce, Algı

ABSTRACT

A PHENOMENOLOGICAL STUDY ON HIGH SCHOOL STUDENTS' PERCEPTIONS TOWARDS ENGLISH AS A FOREIGN LANGUAGE

Hatice Ercan Niğdelioğlu
May, 2018

The main aim of this study is to find out how high school students perceive the concept of English as a foreign language and if the perceptions of the students differ depending on gender, weekly course hours, school type and overseas experience. The study group which has been performed with qualitative research method consists of 400 students taking English course in different private and public schools in İstanbul in 2016-2017 academic year. The participants of the study were chosen randomly from 10th grade. The qualitative data were acquired through a word association test (WAT). Data obtained from WAT have been analyzed with content analysis method. The students were expected to write ten words related to key word in the first stage and explain how they associate the key word with the responses in the second stage. In consequence of content analysis 14 categories were obtained. These categories are tourism, negative expressions, occupation, social media, English course, culture and art, positive expressions, examinations, university, famous people, foreign concepts, social life, colonialism and sport. The results of the study indicate that students' perceptions towards English as a foreign language are various and different. It was determined that the most indicated concepts of the students are travelling, England, America and tourist. Although the majority of the students think that English as a foreign language is common, important and essential, it is stressful, boring, difficult and complicated language. Consequently, some suggestions have been given for English language learning regarding different perceptions of the students.

Keywords: Foreign Language, English, Perception

ÖN SÖZ

Öğrencilerin "yabancı dil olarak İngilizce" kavramını nasıl algıladıklarını, yabancı dil olarak İngilizceye ilişkin algılarının cinsiyet, haftalık ders saati, yurt dışında bulunma durumu ve okul türü değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğini ortaya çıkarmak eldeki araştırmanın temel amacını oluşturmaktadır.

Bu araştırma sürecinde katkıda bulunan kişilere teşekkürü borç bilirim. Öncelikle yüksek lisans eğitimimin başından itibaren yardımını ve desteğini esirgemeyen, çalışmaları ve fikirleriyle bana rehberlik eden, zor durumlar ile karşılaştığımda tavsiyeleriyle yol gösteren değerli tez danışmanım Doç. Dr. Sertel ALTUN'a sonsuz teşekkür ederim. Ayrıca yüksek lisans öğrenimim boyunca Eğitim Bilimleri bölümünde derslerine katıldığım, fikir ve deneyimlerinden faydalandığım öğretim üyelerine ve araştırma sürecinde desteğini hissettiğim öğretmen arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Hayatım boyunca hem maddi hem manevi desteklerini yanımda hissettiğim sevgili anne ve babama; bu zorlu ve yoğun tez sürecinde beni rahatlatan, varlığıyla güç veren biricik ablama sonsuz teşekkürler. Ayrıca tez sürecini neşesiyle renklendiren, gösterdiği ilgi ve anlayış ile beni mutlu eden hayat arkadaşım sevgili eşime çok teşekkür ederim. Son olarak tez sürecimde bana hayattaki en güzel şey olan annelik duygusunu yaşatan, gülüşüyle bütün sıkıntı ve yorgunlukları unutturan, tezi bitirmemde en büyük güç kaynağım biricik bebeğime sonsuz teşekkürler.

İstanbul, Mayıs, 2018 Hatice Ercan Niğdelioğlu

İÇİNDEKİLER

ÖZ iii
ABSTRACT iv
ÖN SÖZ v
İÇİNDEKİLER vi
TABLOLAR LİSTESİ viii
KISALTMALAR ix
1. GİRİŞ 1
1.1. Problem Durumu 1
1.2. Bilişsel Kuramlar 6
1.2.1. Gestalt Kuramı 6
1.2.2. Bilgiyi İşleme Kuramı 7
1.2.2.1. Bellek Türleri 8
1.2.2.1.1. Duyusal Kayıt 8
1.2.2.1.2. Kısa Süreli Bellek (İşleyen Bellek) 8
1.2.2.1.3. Uzun Süreli Bellek 9
1.2.2.2. Bilişsel Süreçler 9
1.3. Algı 10
1.4. Algının Özellikleri 12
1.4.1. Algı Alanı 12
1.4.2. Algıda Değişmezlik 12
1.4.2.1. Büyüklük Değişmezliği 12
1.4.2.2. Renk ve Parlaklık Değişmezliği 13
1.4.2.3. Şekil Değişmezliği 13
1.4.3. Algıda Seçicilik ve Dikkat 13
1.4.4. Algıda Örgütleme 13
1.4.4.1. Şekil- Zemin İlişkisi: 14
1.4.4.2. Yakınlık Yasası 14
1.4.4.3. Tamamlama Yasası 14
1.4.4.4. Benzerlik Yasası 14
1.4.4.5. Süreklilik Yasası 14
1.5. Algıyı Etkileyen Faktörler 15
1.5.1. Uyarıcı İle İlgili Faktörler 15
1.5.2. Algılayan Birey İle İlgili Faktörler 15
1.6. Türkiye'de Yabancı Dil Olarak İngilizce 16
1.6.1. Devlet Okullarında İngilizce Eğitimi 19
1.6.2. Özel Okullarda İngilizce Eğitimi 22
1.6.3. İngilizce Öğrenmeye İlişkin Algı 24
1.7. İlgili Araştırmalar 25

1.7.1. Kelime ilişkilendirme Testi ile İlgili Yapılan Araştırmalar 25
1.7.2. Yabancı Dile İlişkin Algının İncelendiği Araştırmalar 30
1.8. Araştırmanın Önemi 36
1.9. Araştırmanın Amacı 37
1.10. Araştırma Problemi 37
1.11. Sayıltılar 38
1.12. Sınırlılıklar 38
2. YÖNTEM 40
2.1. Araştırma Deseni 40
2.2. Çalışma Grubu 41
2.3. Veri Toplama Araçları 43
2.3.1. Demografik Bilgi Ölçeği 43
2.3.2. Kelime İlişkilendirme Testi 43
2.3.3. Kelime İlişkilendirme Testinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması 44
2.4. Veri Analizi 46
2.5. İç ve Dış Geçerlik 47
3. BULGULAR VE YORUMLAR 49
3.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular 49
3.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular 58
3.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular 59
3.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular 61
3.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular 63
3.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular 64
4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER 84
4.1. Sonuçlar 84
4.2. Tartışma 87
4.3. Öneriler 95
4.3.1. Uygulayıcılar için Öneriler 95
4.3.2. Araştırmacılar için Öneriler 96
KAYNAKÇA 97
EK
Ek. Kelime İlişkilendirme Testi 107
ÖZ GEÇMİŞ 108

TABLOLAR LİSTESİ

Sayfa No

Tablo 1 : Araştırma Katılımcılarının Okul Türüne Göre Dağılımı 41
Tablo 2: Araştırma Katılımcılarının Cinsiyete Göre Dağılımı 42
Tablo 3: Araştırma Katılımcılarının İngilizce Haftalık Ders Saatine Göre Dağılımı 42
Tablo 4: Araştırma Katılımcılarının Yurtdışı Deneyimlerine Göre Dağılımı..... 42
Tablo 5: Demografik Sorular..... 43
Tablo 6: Verilerin Kodlama Çalışmasından Bir Örnek 47
Tablo 7: Öğrencilerin "Yabancı Dil Olarak İngilizce" Kavramıyla İlgili Algılarının Kategorilere Göre Dağılımı 49
Tablo 8: Öğrencilerin "Yabancı Dil Olarak İngilizce" Kavramıyla İlgili Algılarının Cinsiyete Göre Dağılımı 58
Tablo 9: Öğrencilerin "Yabancı Bir Dil Olarak İngilizce" Kavramıyla İlgili Algılarının İngilizce Haftalık Ders Saatine Göre Dağılımı..... 59
Tablo 10: Öğrencilerin "Yabancı Bir Dil Olarak İngilizce" Kavramıyla İlgili Algılarının Öğrenim Gördükleri Okul Türüne Göre Dağılımı..... 61
Tablo 11: Öğrencilerin "Yabancı Bir Dil Olarak İngilizce" Kavramıyla İlgili Algılarının Yurtdışı Deneyimlerine Göre Dağılımı 63
Tablo 12: Özel Okulda Öğrenim Gören Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular 65
Tablo 13: Devlet Okulunda Öğrenim Gören Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular... 68
Tablo 14: Kız Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular..... 71
Tablo 15: Erkek Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular..... 74
Tablo 16: Yurtdışı Deneyimi Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular..... 77
Tablo 17: Yurtdışı Deneyimi Olmayan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular..... 80

KISALTMALAR

AB : Avrupa Birliği
ABD : Amerika Birleşik Devletleri
AMTB :Attitude Motivation Test Battery
EPI : İngilizce Yeterlik Endeksi
FCE :First Certificate in English
KİT :Kelime İlişkilendirme Testi
MEB :Milli Eğitim Bakanlığı
PET :Preliminary English Test
SAT :Scholastic AptitudeTest
TEPAV :Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı
TOEFL :Test of English as a Foreign Language

1. GİRİŞ

Bu bölümde problem durumu, alan yazın taraması, ilgili araştırmalar, araştırmanın önemi, problem cümlesi ve alt problemler, araştırmanın sayıltıları, araştırmanın sınırlılıkları, tanımlar ve kısaltmalara yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

İçinde bulunduğumuz 21. yüzyılda ekonomik, sosyal, teknolojik, kültürel vb. yönlerden hızlı bir değişim süreci yaşanmaktadır. Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki ilerlemeler, ulaşım ve ekonomi alanındaki gelişmeler ve kitle iletişim araçlarının tüm dünyada yaygın kullanımı toplumlar arasındaki ilişkilerin artmasına neden olmaktadır. Hiç şüphesiz hızla gelişen ve değişen dünyada toplumlar arasındaki iletişim ve etkileşimin sağlanması açısından yabancı dil bilmek büyük bir öneme sahiptir. Günden güne artan uluslararası ilişkiler nedeniyle ülkelerin kendi ana dilleriyle iletişim sağlamaları yetersiz kalmış ve diğer ülkelerin dillerini öğrenme ihtiyacı ortaya çıkmıştır (Demirel, 2004). Bireylerin farklı kültürleri tanıması, farklı kültürden insanlar ile paylaşımda bulunmaları ayrıca dünyadaki bilimsel, teknolojik ve sanatsal gelişmeleri takip edebilmeleri için en az bir yabancı dile hakim olmaları gereklidir (Coşkun, 2009).

Dünya'da konuşulan pek çok yabancı dil olmasına rağmen yabancı dil denildiğinde akla ilk gelen İngilizce'dir (Gömleksiz, 2013). Bunun nedeni ise bir dilin başka uluslar tarafından öğrenilmesini gerekli kılan ölçütlerin başında o dili konuşan ülkelerin politik ve ekonomik durumu gelmektedir (Karakış, 2014). Dünya'nın en büyük ekonomik güçlerinden olan İngiltere ve Amerika Birleşik Devletleri (ABD)'nin anadilinin İngilizce olması bu dilin kullanımını artırmıştır. Endüstri devriminin İngiltere'de gerçekleşmesiyle birlikte İngiliz

ürünlerinin diğer devletlere pazarlanması, 1950'lerden itibaren ABD ile ekonomik, siyasi ve ticari ilişkilerin artması ve batılılaşma kapsamında batıdaki teknolojik gelişmeleri takip edebilme çabaları İngilizce'nin önemini daha da artırmıştır (Oral, 2010). Sonuç olarak, küreselleşme sürecinin beraberinde getirdiği uluslararası ticaretle birlikte, Dünya'da ve Türkiye'de İngilizce bilme ve öğrenme büyük önem kazanmıştır. Rekabetin arttığı uluslararası ticaret ortamında ayakta kalmak, gelişen teknoloji ve ticaretten yararlanabilmek için diğer ülkeler ile etkileşimde bulunmak gereksinim haline gelmiştir. Ekonomik küreselleşmenin sonucu olarak uluslararası ticarette 'Ortak bir dil olarak İngilizce' (*English as a lingua franca*) kavramı ortaya çıkmıştır (Seidlhofer, 2005). Bu kavram ile özellikle anadili İngilizce olmayan farklı kültürden bireylerin iletişim aracı olarak İngilizceyi ortak dil olarak benimsemesi kastedilmektedir (Firth, 1996).

İngilizce 17. yüzyılın başlarına kadar sadece İngiltere'de konuşulan bir dil iken şuan Dünya'nın çeşitli ülkelerinde konuşulmaktadır. İngilizcenin tüm dünyada bu kadar yayılması üç farklı yolla tanımlanmaktadır: "Anadil olarak İngilizce", "İkinci dil olarak İngilizce" ve "Yabancı dil olarak İngilizce" (Oral, 2003). İngilizceyi anadil olarak konuşanlar yaklaşık 350 milyon kişi iken anadili olmadığı halde bu dili kullananların sayısı yaklaşık 700- 750 milyon kişidir (Strevens, 1992). British Council ve Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı tarafından hazırlanan rapora göre Dünya'da anadil olarak Çince (935 milyon) ve İspanyolca (387 milyon) konuşanların sayısı en yüksektir; ancak İngilizce anadili İngilizce olmayanlar arasında en çok kullanılan ortak dildir (Tepav Proje Ekibi, 2014). Sonuç olarak, Dünya'da anadili İngilizce olmadığı halde bu dili konuşanların sayısı anadil olarak konuşanlardan çok daha fazladır. Dünya genelinde en çok konuşulan dil olan İngilizce, diğer diller arasında ayrıcalıklı bir konuma sahiptir (Haznedar, 2010).

Türkiye'de İngilizce, zorunlu yabancı dil dersi olarak ilkokuldan itibaren verilmektedir (MEB, 2006). Ülke genelindeki okullarda öğrencilerin büyük kısmı (%98,4) birinci yabancı dil olarak İngilizce öğrenirken Almanca ve Fransızca hemen hemen birinci yabancı dil olarak hiç tercih edilmemekte (%1,6); ancak ikinci yabancı dil olarak öğretilmektedir (Yıldıran, Tanrıseven, 2015). Bu verilere dayalı olarak ülkemizde yabancı dil olarak en yaygın İngilizce eğitimi verildiği söylenebilir. Ayrıca geçmişten günümüze ülkemizde yabancı

dille öğretim yapan pek çok kurum açılmıştır (Ateş Özdemir, 2006). Ülkemizde yer alan iki devlet üniversitesinde eğitim dili İngilizce'dir (Ateş Özdemir, 2006). Türkiye'de İngilizce öğretimine büyük önem verilmekte ve "Milli Eğitim Bakanlığı Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi Yönetmeliği" çerçevesinde pek çok düzenleme gerçekleştirilmektedir (Çetintaş, 2010). 1997-1998 eğitim öğretim yılına kadar yabancı dil dersi orta 1.sınıfta başlamakta, lise 3. sınıfa kadar her kademede verilmekteydi (Genç, 2004). 1997-1998 eğitim öğretim yılından itibaren ise 8 yıllık zorunlu ilköğretim uygulamasıyla yabancı dil eğitiminin 4.sınıfta başlaması uygun görülmüştür (Kırkgöz, 2007). 2005-2006 eğitim öğretim yılında, mevcut sistemde yer alan eksiklerin giderilmesi için Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu kararı ile yeni bir yabancı dil öğretim programı hazırlanmıştır (Haznedar, 2010). Bu düzenlemeden önce İngilizce öğretimi daha çok dilbilgisi kurallarının geleneksel yöntemler ile öğretilmesine dayalıydı. Yeni öğretim programında dikkati çeken nokta öğrenci merkezli olması ve dilin günlük yaşamda pratik kullanımına odaklanmasıdır. Bu nedenle yeni öğretim programlarında okuma ve yazma etkinliklerinin yanında konuşma ve dinleme etkinlikleri geniş yer almaktadır. Yabancı dil öğretiminin etkililiğini artırmak için uygulanan diğer bir politika ise bu dersi öğrencilerin daha erken yaşlarda almasını sağlamaktır. Dolayısıyla, 2013-2014 eğitim-öğretim yılından itibaren yabancı dil olarak İngilizce öğretiminin ilkokul 2. sınıftan itibaren verilmesi kararlaştırılmıştır (Küçüktepe, Eminoğlu Küçüktepe, Baykın, 2014). Ayrıca, yabancı dilin erken yaşlarda öğreniminin daha etkili olduğunun kabul edilmesiyle MEB okul öncesi eğitim kurumlarına yabancı dil dersi okutma izni vermiştir (Bozavlı, 2013). Bu doğrultuda Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, 2000- 2001 öğretim yılından itibaren özel ya da resmi okul öncesi eğitim kurumlarının programlarına yabancı dil dersi koymalarına imkan tanımıştır. İngilizce öğretimi ilkokul 2. sınıftan başlayarak ortaöğretim son sınıfa kadar zorunlu iken okul öncesi kurumlarda esnektir (Kuru Atadere, 2012).

Ülkemizde İngilizce eğitimi alanında pek çok düzenlemeler gerçekleştirilmesine rağmen İngilizce öğreniminde hedeflenilen düzeye ulaşılamadığı pek çok araştırmada belirtilmektedir. Bu araştırmalarda, dil öğrenen bireylerde özerklik, dikkat ve motivasyon eksikliği, farkında olmama ve fiziksel şartlar gibi

nedenlere bağlı olarak Türkiye'de istenen ve beklenen düzeyde yabancı dil eğitimi verilemediği ifade edilmiştir (Aydın, Zengin, 2008; Can, Can, 2014; Işık, 2008; Paker, 2006). Yurtseven, Altun ve Aydın (2015)'a göre, ülkemizde yabancı dil eğitimi için çok fazla zaman, emek ve bütçe ayrılmasına rağmen istenilen İngilizce seviyesine ulaşıldığı söylenemez. Ülkemizin İngilizce öğrenme başarısını gösteren istatistiksel veriler de bu kanıyı doğrulamaktadır. English First tarafından geliştirilen 2013 İngilizce Yeterlik Endeksi (EPI) Türkiye'yi 60 ülke arasında 41. sıraya yerleştirmektedir (Tepav Proje Ekibi, 2014). Ülkelerin İngilizce seviyelerini gösteren EPI 2014 sonuçlarına göre, Türkiye 63 ülke arasında 47. sırada yer alarak genel yeterlilik kategorisinde çok düşük düzeydedir (Tepav Proje Ekibi, 2014). Ayrıca, Toefl (Test of English as a Foreign Language) sınavında Türkiye puan ortalamalarının çok düşük olduğu, Toefl 2011 sonuçlarına göre Türkiye'nin 77 puanla Avrupa'daki en düşük ortalamaya sahip olduğu ortaya çıkmıştır (Karakış, 2014).

Yabancı dil öğretiminde hedeflenen başarıya ulaşmak için yabancı dil öğrenimini etkileyen faktörler üzerinde durmak gerekir. Yabancı dil öğreniminde başarı, öğrenenin duyuşsal özellikleri ile yakından ilişkilidir (Kazazoğlu, 2013). Benlik saygısı, motivasyon, kaygı, empati, öz-yeterlik, tutum vb. gibi duyuşsal özellikler yabancı dil öğrenimini etkileyen temel faktörler olarak görülmektedir (Brown, 1994; MacIntyre, Gardner, 1989; Scovel, 1978). Öğrencilerin yabancı dil öğrenmeye ilgi duymaları, motivasyonlarının yüksek olması ve öğrenilen dilin konuşulduğu topluma ve kültüre karşı olumlu tutum geliştirmeleri yabancı dil öğreniminde başarıyı artırırken öğrencilerin yabancı dile ilişkin olumsuz duygu ve yüksek kaygıya sahip olmaları ise düşük performansa yol açar (Genç, Bilgin Aksu, 2004). Gregersen (2003), öğrencilerin dil öğrenme sürecinde yaptıkları hatalar ve yabancı dil kaygısı arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmasında, kaygılı öğrencilerin hata yapmaya daha çok eğilimli olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Öğrencilerin yabancı dile ilişkin zihin dünyalarındaki algıları da dil öğreniminde etkili olan faktörlerden biridir (Gömleksiz, 2013). Öğrenci yabancı dili önemli ve kendisi için gerekli görürse yabancı dil öğretim etkinlikleri anlamlı hale gelir. Diğer bir ifadeyle, öğrenilen yabancı dilin öğrencinin gözünde nasıl olduğu o öğrencinin o dile yaklaşımını ve motivasyonunu etkiler (Ergür, 2002). Öğretmen ile öğrencinin dile bakış açısı aynı olmadığı gibi aynı sınıfta okuyan öğrencilerin

yabancı dile ilişkin düşünceleri de aynı olmayabilir. Ders işlenirken öğretmenin öğrencisinin odaklanmasını istediği noktalarla öğrencisinin dikkatini verdiği noktalar farklılık göstermektedir (Richard, Lockhart, 1996). Bu çerçevede öğrencinin zihin dünyasında yabancı dile ilişkin geliştirdiği düşünceler onu etkilemekte ve dil öğrenme sürecinin niteliğini belirlemektedir (Gömleksiz, 2013).

Konu ile ilgili alan yazın incelendiğinde öğrencilerin İngilizce dersine, ders öğretmenine ve ders kitabına yönelik algılarının metaforlar aracılığıyla belirlendiği pek çok çalışmanın yapıldığı (Ahkemoğlu, 2011; Gömleksiz, 2013; Kesen, 2010; Limon, 2015) ancak kelime ilişkilendirme testi aracılığıyla İngilizce' ye yönelik öğrenci algılarının farklı bireysel özelliklere göre incelendiği araştırmaların az olduğu görülmektedir. Kelime ilişkilendirme testi, bireylerin veya grupların kavramsal algılarını belirlemede kullanılmaktadır (Dikmenli, 2010). Bu çalışmada ise kelime ilişkilendirme testi farklı devlet ve özel okullarda öğrenim gören ortaöğretim 10. sınıf öğrencilerinin yabancı dil olarak İngilizceye yönelik algılarını belirlemek için kullanılmıştır. Mevcut araştırma öğrencilerin yabancı dil olarak İngilizceye ilişkin algılarının farklı değişkenlere göre nasıl bir değişim gösterdiğini ortaya koyması açısından önemlidir. Eldeki araştırma sonuçlarının İngilizce eğitimi çalışmalarına katkı sağlayacağı ve alan yazına farklı bir bakış açısı kazandıracağı düşünülmektedir. Bu araştırmada lise öğrencilerinin "yabancı dil olarak İngilizce" kavramını nasıl algıladıklarını, yabancı dil olarak İngilizceye ilişkin algılarının cinsiyet, haftalık ders saati, yurt dışında bulunma durumu ve okul türü değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğini ortaya çıkarmak araştırmanın temel amacını oluşturmaktadır. Bu amaç doğrultusunda araştırmanın problemi şudur: "Lise öğrencilerinin yabancı dil olarak İngilizceye ilişkin algıları farklı değişkenlere göre nasıl bir değişim göstermektedir? "

Araştırmanın alt problemleri şunlardır:

1. Lise öğrencilerinin "yabancı dil olarak İngilizce" kavramına ilişkin algıları nelerdir?
2. Belirlenen kavramsal kategoriler, katılımcıların cinsiyetlerine göre nasıl bir değişim göstermektedir?

3. Belirlenen kavramsal kategoriler, katılımcıların devam ettikleri okulda aldıkları İngilizce haftalık ders saatine göre nasıl bir değişim göstermektedir?

4. Belirlenen kavramsal kategoriler, katılımcıların devam ettikleri okul türüne göre nasıl bir değişim göstermektedir?

5. Belirlenen kavramsal kategoriler, katılımcıların daha önce yurtdışında bulunma durumlarına göre nasıl bir değişim göstermektedir?

6. Öğrencilerin yabancı dil olarak İngilizce algılarının altında yatan düşünce nedir?

1.2. Bilişsel Kuramlar

1.2.1. Gestalt Kuramı

Gestalt kuramı, yirminci yüzyılın başlarında Alman ve Avusturyalı psikologlar tarafından geliştirilmiştir (Uçar, 2004). Wertheimer tarafından temeli atılan Gestalt kuramının ilkeleri Wertheimer, Köhler ve Koffka tarafından geliştirilmiştir (Senemoğlu, 1997).

Gestalt psikologları algılama üzerinde çalışmıştır. Gestaltçılara göre, uyarıcıların beyne iletilip örgütlenmesi ve anlamlandırılması eğilimi doğuştandır. ‘‘Gestalt algı teorilerinde nesneler belirli bir düzen içinde bir araya gelmekte ve algılama bu düzenin öğeleri tarafından oluşan zihinsel şemalarla açıklanmaktadır’’ (Aydınlı, 1992: 27). Diğer bir ifadeyle birey bilgiyi, algısal örgütleme yoluyla anlamlandırmaktadır. Gestalt kuramına göre bir bütünü oluşturan parçalar arasındaki ilişkiler algılama açısından önemlidir. Bireyler çevrelerindeki nesneleri bir bütün olarak algılar, bütün kendisini oluşturan parçalardan farklıdır. ‘‘Algılamada bireysel yönelim bütünü saptayıp onu algılamaya yöneliktir’’ (Özer, 2012, 153). Yani Gestalt psikologları algıyı bütüncül bir bakış açısı ile değerlendirir.

Gestalt psikologlarına göre öğrenme, uyarıcıların algılanarak anlamlandırılması ve bu anlama göre bireyin tepkide bulunmasıdır. Diğer bir ifadeyle öğrenme, bireyin çevreden gelen uyarıcıları duyuları ile seçip algılaması, yeni bilgileri önceki bilgileri ile ilişkilendirip zihinsel bağlantılar oluşturması ve yeni bilgiyi örgütleme sürecidir. Buna göre öğrenme zihinsel bir süreç sonucu oluşur ve

bilişsel öğrenme sürecinde birey aktiftir. Gestalt öğrenme kuramında bilgiyi algılama, kavrama, problem durumu ile karşılaştığında akıl yürütme veproblem çözme gibi içsel süreçler üzerinde durulur. Öğrenme ortamı da öğrencilerin problem durumuyla karşılaştığında çözümler üretmesi için öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına cevap verecek ve yaratıcı ve çok yönlü düşünmelerine imkan sağlayacak şekilde düzenlenmelidir.

1.2.2. Bilgiyi İşleme Kuramı

Nevell, Simon, Gagne ve Brigs bu kuramın öncüleridir. Bilişsel öğrenme kuramlarından olan bilgiyi işleme kuramına göre insan beyni bilgisayarın işletim sistemine benzemektedir. İnsan beyni öğrenme sürecinde bilgisayar gibi bilgiyi alır, depolar, geri getirir ve çıktıya dönüştürür. Bilgiyi işleme kuramında bilginin algılanması, işlenmesi, depolanması ve hatırlanması süreçleri yer almaktadır. Bu kuram temel olarak şu dört soru ile ilgilenmektedir (Senemoğlu, 1998):

1. Çevreden gelen uyarıcılar nasıl alınmaktadır?
2. Alınan uyarıcılar zihinde nasıl bir işlemden geçmektedir?
3. İşleme tabi olan bilgiler zihinde nasıl saklanmaktadır?
4. Zihinde saklanan bilgiler nasıl geri getirilip kullanılır?

Bilgiyi işleme kuramı, bireyin çevresinde olup biteni anlamlandırırken kullandığı zihinsel süreçleri incelemektedir. Bu kurama göre öğrenmenin gerçekleşmesi için bireyin zihin yapısında değişme olması gerekir. Yeni bir davranışın oluşması ya da davranıştaki değişme zihindeki değişmeyle ilgilidir. Dolayısıyla öğrenme, zihinsel yapıda meydana gelen değişiklik olarak kabul edilmektedir.

Bilgiyi işleme modeline göre öğrenme şu süreçlerden oluşur (Senemoğlu, 1998):

1. Çevredeki uyarıcıların duyu organları yoluyla alınması.
2. Duyusal kayıt yolu ile bilginin kaydedilmesi.
3. Dikkat ve seçici algı ile duyusal kayıta gelen bilginin seçilip kısa süreli belleğe geçirilmesi.
4. Bilginin bir müddet kısa süreli bellekte kalabilmesi için zihinsel tekrar yapılması.
5. Bilginin uzun süreli bellekte depolanabilmesi için işleyen bellekte (kısa süreli bellek) anlamlı kodlamanın yapılması.

6. Kodlanan bilginin uzun süreli bellekte depolanması.
7. Bilginin uzun süreli bellekten işleyen belleğe geri getirilmesi
8. Bilginin işleyen bellekten tepki üreticiye gönderilmesi.
9. Tepki üreticinin bilgiyi vericilere (kaslara) göndermesi.
10. Öğrenenin çevresinde performansını göstermesi.
11. Yürütücü kontrol tarafından tüm bu seçeneklerin kontrol edilmesi, düzenlenmesi.

Bilgiyi işleme kuramı, bilginin korunması ve gerektiğinde hatırlanmasını sağlayan bellek, duyuşsal kayıt, kısa süreli bellek ve uzun süreli bellekten oluşan bilgiyi işleme sistemi olarak tanımlanabilir (Bilginer, 2012). Bilgiyi işleme modeli iki temel unsurdan oluşmaktadır:

1. Üç tür bellekten oluşan bilgi depoları
2. Bilginin bir depodan diğerine aktarımını sağlayan bilişsel süreçler

Bu kurama göre bilişsel süreçler *tanıma, algı ve dikkat, bilgiyi kodlama ve depolama, hatırlama ve örgütlemedir* (Korkmaz, Mahiroğlu, 2007).

1.2.2.1. Bellek Türleri

1.2.2.1.1. Duyusal Kayıt

Çevreden gelen uyarıcılar duyu organları aracılığıyla duyusal kayıta gelir. Dolayısıyla, duyu organların her birine gelen uyarıcıların ilk algılanmaları duyusal kayıt ile gerçekleşir. Dışardan gelen bilginin duyusal kayıtta kalış süresi çok kısadır. Bilginin kalış süresi az olmasına rağmen duyusal kaydın kapasitesi sınırsızdır. Çok fazla uyarıcı alan duyusal kayıtta bilgi anında işlenmezse, hızlı bir şekilde kaybolur. Sınırlı sayıdaki bilgi dikkat ve algı süreçleriyle kısa süreli belleğe gönderilir (Senemoğlu, 1998).

1.2.2.1.2. Kısa Süreli Bellek (İşleyen Bellek)

Duyusal kayda gelen bilgi dikkat ve algı aracılığıyla kısa süreli belleğe aktarılır. Kısa süreli belleğin iki temel fonksiyonu vardır. Birinci işlevi, sınırlı miktardaki bilgiyi sınırlı bir zaman süresi içinde geçici olarak depolamasıdır. Diğer işlevi, zihinsel işlemleri yapmasıdır. Bu nedenle kısa süreli bellek, işleyen bellek ya da çalışan bellek olarak adlandırılmaktadır. Kısa süreli belleğe gelen sınırlı sayıdaki bilginin burada kalma süresi de sınırlıdır. Kısa süreli bellekteki bilgi uzun süreli

belleğe gönderilmezse yaklaşık 20 saniye kadar kalmaktadır. Kısa süreli bellekte, daha önce öğrenilmiş bilgilerle ilişkilendirilen, anlamlandırılan bilgiler uzun süreli belleğe gönderilir (Öztürk, Kısaç, 2007). Öğrenciler farklı derslerde gün boyu yoğun bir bilgi birikimine maruz kalmakta ve bu bilgileri anlamlandırıp uzun süreli belleğe gönderme imkanı bulmadan unutabilmektedirler. Dolayısıyla işleyen belleğe gelen bilgilerin uzun süreli belleğe aktarılması için öğretmenler farklı yol ve yöntemler izlemektedir. Eğitimde kısa süreli belleğin sınırlı kapasitesini etkili biçimde kullanmak için bilgilerin ayrıştırılarak, küçük parçalara ayrılarak verilmesi, tekrar edilmesi, bilginin uzun süreli belleğe kaydedilebilmesi için öğrenciye yeterli sürenin verilmesi, kritik, önemli bilgilerin vurgulanması, kısa süreli belleğin etkin kullanımı için uygun strateji ve yöntemlerin devreye sokulup kullanılması gerekmektedir (Keleş , Çepni, 2006).

1.2.2.1.3. Uzun Süreli Bellek

İyi öğrenilen bilginin sürekli olarak korunduğu ve depolandığı bellek türüdür. Kısa süreli bellekte işlenen bilgiler burada türlerine göre gruplandırılarak yerleştirilir. Bu belleğin kapasitesi sınırsızdır. Bilginin ihtiyaç durumunda hatırlanması, uzun süreli bellekte uygun şekilde kodlanması ve uygun yere yerleştirilmesine bağlıdır. Bilginin kodlanması ve depolanması nöronlar arasındaki bağlantılarda yani sinapslarda oluşan yapısal değişmeler ile gerçekleşmektedir. Sinapslar ya güçlenmekte ya da komşu nöronlarla yeni bağlar oluşturmaktadır. Beyindeki bu değişmeler bilginin uzun süreli bellekte sürekli olarak kaldığını göstermektedir (Öztürk, Kısaç, 2007).

1.2.2.2. Bilişsel Süreçler

Alınan bilginin bilgi depoları arasındaki geçişini sağlayan sağlayan bilişsel süreçler *dikkat, algı, tekrar, kodlama ve geri getirme'*dir (Yılmaz, 2005). *Dikkat* ve *algı* bilginin duyusal kayıttan kısa süreli belleğe aktarılmasını sağlayan süreçlerdir. Duyular aracılığıyla duyusal kayda gelen uyarıcılardan hangilerinin kısa süreli belleğe geçip geçmeyeceğini *dikkat* belirler. Bu yüzden bilgiyi işleme sürecinin ilk basamağıdır. Çevreden duyu organlarına gelen uyarımların anlamlı hale getirilmesi ve yorumlanması işlemine *algı* denir. Duyusal belleğe gelen

çevresel uyarıcılardan, sadece algılanan bilgiler kısa süreli belleğe aktarılmaktadır (Senemoğlu, 1998; Öztürk, Kısaç, 2007). Kapasitesi sınırlı olan kısa süreli bellekte bilginin daha uzun süre kalması için *tekrar* yapılması gerekir. Tekrar, kısa süreli belleğe gelen bilginin, daha uzun süre bu bellekte kalmasını sağlamak amacıyla yapılan zihinsel etkinliktir (Cangöz, 2005). *Kodlama,* bilginin uzun süreli belleğe gönderilip kaydedilmesini sağlamak için yapılan bir işlemdir. Kodlamanın yapılabilmesi için uzun süreli bellekte var olan bilgi ile kısa süreli bellekteki bilginin ilişkilendirilerek anlamlandırılması gerekmektedir. Her birey farklı şekilde kodlama yaparak bilgiyi düzenler. *Geri getirme* (hatırlama), uzun süreli bellekte bulunan bilgilerin ihtiyaç durumunda işleyen belleğe getirilmesidir. Bilginin gerektiğinde uzun süreli bellekten geri getirmesini kolaylaştırmak için etkili ve anlamlı bir kodlama yapılmalıdır (Senemoğlu, 1998; Öztürk, Kısaç, 2007).

1.3. Algı

Algı, duyusal bilginin alınması, yorumlanması, seçilmesi ve düzenlenmesi anlamına gelmektedir (Çağlayan, Korkmaz, Öktem, 2014). Bu nedenle algıyı anlayabilmek için önce duyusal bilginin işleyiş sürecinin bilinmesi gerekir. Çevremizde pek çok uyarıcı vardır ve bu uyaranların algılanmasında görme, işitme, koklama gibi pek çok duyu kullanılır (Porteous, 1996). İç ve dış dünyadan gelen henüz işlenmemiş ham verilerin duyu organlarımız aracılığıyla beyne iletilmesine duyum denir (Cüceloğlu, 1991). Çevreden gelen uyaranların duyular sayesinde alınması fizyolojik bir durum olduğundan duyum fizyolojik bir süreçtir (Çağlayan, Korkmaz, Öktem, 2014). Örneğin; bir fincan kahvenin sıcaklığı ya da soğukluğunu dokunma duyumuzla almamız, elimizi kestiğimizde duyduğumuz acı gibi yaşantılar duyumdur. Algı ise beyne ulaşan duyumların işlenerek anlamlandırılması ve yorumlanmasıdır (Özer, 2012). Diğer bir tanıma göre algı, dış dünyadan gelen uyarıcıların fiziksel duyumlar şeklinde zihinde birleştirilmesidir (Ronnie, Xiong, 2003). Aydınlı (1992) da algıyı, çevremizdeki uyarıcıların duyu organları aracılığıyla kavranarak anlaşılması olarak ifade etmektedir. Bu tanımlardan anlaşıldığı üzere duyma, tatma, görme, koklama ve dokunma duyuları ile edinilen duyusal bilgiler beyne iletilmekte ve beyinde

işlenmektedir. Beyinde işlenme olayı tamamlandıktan sonra bilgi oluşur. Bu süreç algılama süreci, ürün de algıdır (Çağlayan, Korkmaz Öktem, 2014). Bu tanımlara göre algı, duyumların zihinsel işlemden geçerek anlam kazanması ve yorumlanmasıdır.

Edwards (1999) algıyı, duyusal bilginin süzerek ayrıştırıldığı filtre olarak tanımlamaktadır. Yani algılama sürecinde beyin duyu organları aracılığıyla gelen duyuları seçer, ihtiyacı değilse ihmal eder ve süzerek elde ettiği bilgiyi var olan bilgiler ile değerlendirerek yeni bilgiyi oluşturur. Bu yüzden algılama bireyin önceki bilgileri, tecrübeleri, ihtiyaçları, istekleri, kişisel ve toplumsal değerleriyle ilişkili olduğundan karmaşık bir süreçtir (Cüceloğlu, 2000).

Algısal süreç tanımlardan anlaşıldığı üzere hem fizyolojik hem bilişsel süreçleri kapsayan bir durumdur. Algının oluşabilmesi için öncelikle duyu organları aracılığıyla uyaranların beyne iletilmesi gerekir. Yani duyum algının önkoşuludur. Bu fizyolojik sürecin ardından *duyumsama sonucu oluşan bilişsel girdilerin yorumlanma ve anlamlandırılması gibi işlemleri kapsayan* bilişsel süreç devreye girer (Başkaya ve diğ., 2003). Güç (2013) de algılamanın *duyularımıza dayalı duyumsal süreç ve bilgiye dayalı zihinsel süreç* olmak üzere iki önemli süreçten oluştuğunu ifade etmektedir.

Ahen (2009)'e göre algılar bireylerin çevrelerindeki nesne ya da olayları kişisel gözlemlemesi sonucu oluşur. Algılama, geçmiş yaşantılar, gelecekteki amaçlar, istek, ortam, kişisel duygular, tutum, amaç ve dürtüler tarafından etkilenir (Çağlayan, Korkmaz, Öktem, 2014). Göksu (2007) da, tecrübeler, ön öğrenmeler, ilgi, ihtiyaç, güdü, kişisel özellikler, ruhsal durum, fizyolojik ve biyolojik özellikler ve bedensel özelliklerin algıyı etkilediğini belirtmektedir. Bu ifadelerden anlaşıldığı üzere algılar özneldir ve görecelidir; yani aynı uyarıcılar kişisel özelliklerin farklı olması nedeniyle bireylerin zihinlerinde farklı izlenimler oluşturabilir. Yani bireysel farklılıklar nedeniyle her birey çevresini farklı şekilde algılamaktadır. Bu bireysel farklılıklar nedeniyle çevreden gelen uyarıcılar her birey tarafından farklı yorumlanacağı gibi; aynı birey aynı uyarıcıyı farklı zamanlarda farklı biçimde anlamlandırabilir.

1.4. Algının Özellikleri

Duyum, algı ve algılama tanımlamalarından sonra algının özellikleri şu şekilde sıralanabilir (Aydınlı, 1992):

1. Algıda duyum önkoşuldur.
2. Duyum fizyolojik bir süreçtir, algı ise hem fizyolojik hem bilişsel bir süreç içerdiğinden karmaşıktır.
3. Algı, uyarıcının şiddeti, büyüklüğü, hareketliliği, tekrarlaması gibi uyarıcıya ait faktörlerden etkilenir.
4. Algı, geçmiş yaşantılar, ilgi, ihtiyaç, kültür, istek, tutum ve beklenti gibi bireysel farklılıklardan etkilenir.
5. Algı bireyseldir, kişiden kişiye değişir.
6. Algıda hareket önemli bir faktördür.

Algı sürecinin temel özelliklerine aşağıdaki başlıklar altında yer verilmiştir.

1.4.1. Algı Alanı

Çevremizde görme, koklama, dokunma, tatma ve duyma duyularımızla varlığından haberdar olduğumuz pek çok uyarıcı vardır. Bireyin çevresindeki bu uyarıcılardan farkına vardıkları onun algı alanını oluşturur. Yani görebildiğimiz, koklayabildiğimiz, işitebildiğimiz, dokunabildiğimiz, koklayabildiğimiz alan bireyin algı alanını oluşturmaktadır. Farkına varmadığımız uyarıcılar ise algı alanımız dışındadır. Bu yüzden her bireyin algı alanı değişkenlik gösterir. Her insanın kendine özgü olan algı alanının iyi belirlenmesi gerekir.

1.4.2. Algıda Değişmezlik

Daha önce çeşitli özellikleriyle algılanan nesneler koşullar değişse de aynı algılanır. Buna algıda değişmezlik denir. Algıda değişmezlik nesnelerin büyüklüğü, rengi, yeri, parlaklığı ve biçimiyle ilgilidir (Özer, 2012).

1.4.2.1. Büyüklük Değişmezliği

Daha önce algılanan nesnelerin büyüklüklerinin hep aynı olarak algılanmasına büyüklük değişmezliği denir. Örneğin; daha önce yakından uçak gören bir kişi aynı uçağı gökyüzünde kendisinden ne kadar uzakta görürse görsün aynı büyüklükte algılar.

1.4.2.2. Renk ve Parlaklık Değişmezliği

Bilinen nesneler, ışık ve gölge durumuna bağlı olmaksızın hep aynı renk ve parlaklıkta algılanır. Örneğin; kar ile ilgili zihnimizde beyaz olduğuna dair algı oluştuğundan onu hep aynı renk ve parlaklıkta görürüz.

1.4.2.3. Şekil Değişmezliği

Daha önceden şekli bilinen bir nesnenin farklı mesafe ve açılardan görüldüğünde aynı şeklin algılanmasıdır.

1.4.3. Algıda Seçicilik ve Dikkat

Organizma duyu organları aracılığıyla çevresindeki pek çok uyaranı alır. Fakat organizma bu uyaranların bir kısmını seçerek algılar; bir kısmını algılamaz. Buna algıda seçicilik denir. Algıda seçiciliği belirleyen en önemli faktör dikkattir. Bireyin uyaranları seçerek algılama sürecinde seçilenler üzerindeki algısal odaklaşmaya dikkat adı verilir (Aydınlı, 1992). Dikkati ve algılamayı etkileyen unsurlar, algılanan uyaranla ilgili etkenler ve algılayıcı ile ilgili etkenler olmak üzere iki grupta sınıflandırılır (Kızıl, 2000). Algılanan uyaranla ilgili etkenler; uyarıcının değişkenliği, hareketliliği, büyüklüğü, şiddeti, zıtlığı, tekrarlaması gibi yapısal özellikleridir. Algılayan bireyden kaynaklanan etkenler; ihtiyaç ve güdü, beklenti, ilgi, tutum, amaç, istek, inanç, geçmiş yaşantı ve deneyim gibi faktörlerdir (Kızıl, 2000).

1.4.4. Algıda Örgütleme

Birey çevreden gelen duyuları derler, toparlar ve organize ederek anlamlandırır (Çağlayan, Korkmaz, Öktem, 2004). Birey uyarıcıları parça parça değil de anlamlı bir bütün olarak algılama eğilimindedir. Gestalt psikologlarına göre algıda örgütleme özelliği bireyin doğuştan getirdiği doğal bir eğilimi olarak kabul edilmektedir. Bireyler kişi ve olayları bir bütüne dönüştürerek ya da örgütleyerek algılamaya eğilimlidir (Kaynak, 1990). Algıda örgütleme üzerinde çalışan Gestalt psikologları yaptıkları çalışmalarda şekil/zemin ilişkisi, tamamlama, yakınlık, süreklilik, benzerlik ve basitlik algılama yasalarını ortaya koymuşlardır (Cüceloğlu, 2000).

1.4.4.1. Şekil- Zemin İlişkisi:

Özer (2012, 153)'e göre, algısal örgütlenmenin en yaygın gözlenebilir olanı şekil ve zemine bağlı olarak gelişenidir. Çevrede ya da algısal alanda bireyin dikkatini çeken obje "şekil"; objeyi çevreleyen ortam ise "zemin"dir. Beyin algılama esnasında dikkate bağlı olarak uyarıcıları şekil ve zemin olarak örgütler. Örneğin; Eğer birey dikkatini duvarda asılı olan tabloya verirse tablo şekil; duvar zemini oluşturmaktadır.

1.4.4.2. Yakınlık Yasası

Uyarıcılar zaman, mekan gibi yönlerden birbirine yakın olursa beyin tarafından birlikte gruplandırılarak algılanır. Kişilerin ve nesnelerin birbirine yakın olmaları onların birlikte algılanmasında etkilidir (Kaynak, 1990). Örneğin; Kağıt kalem kelimeleri birlikte anlamlıdır.

1.4.4.3. Tamamlama Yasası

Beyin tamamlanmamış uyarıcıları tamamlayarak algılama eğilimindedir. Kaşı ya da burnu eksik çizilmiş bir çocuk resmini bütün bir yüz portresi olarak algılamak buna örnektir.

1.4.4.4. Benzerlik Yasası

Organizma birbirine benzer uyarıcıları birlikte gruplayarak algılama eğilimindedir. Birbirine benzer olanları bir araya getirmek ve bunlar arasında görüntü ve duyu algısı oluşturmak kalıcı öğrenmede önemlidir (Aytaş, 2013).

1.4.4.5. Süreklilik Yasası

Birey devam eden bir şekli, noktayı ya da çizgiyi birlikte örgütleyerek algılama eğilimindedir. Her zaman yüksek not alan bir öğrenci bir kez zayıf not alsa da öğretmenin başarılı öğrenci algısı devam eder.

1.5. Algıyı Etkileyen Faktörler

Birey, çevresindeki uyarıcıları algılarken çeşitli faktörlerden etkilenmektedir. Silah (2005), algılama faktörlerini dış faktörler (uyarım faktörleri) ve kişisel faktörler olarak ikiye ayırmaktadır. Kızıl (2000) da, algısal seçimi etkileyen faktörleri uyarıcı ile ilgili faktörler ve algılayan bireyle ilgili faktörler olmak üzere iki başlık altında sınıflandırmaktadır.

1.5.1. Uyarıcı ile İlgili Faktörler

Daha önce açıklanıldığı gibi algının oluşması için uyarıcı ile algılayan kişinin arasında etkileşim gereklidir. İç ya da dıştan gelen uyarımların büyüklüğü, şiddeti, yoğunluğu, hareketliliği, sürekliliği, konumu, rengi, dokusu, yakınlığı ve benzerliği gibi özelliklerdir (Ünlü, 1998). Uyarımların özellikleri değişirse bireyin bu uyarımları yorumlaması da farklı olacaktır. Bu nedenle uyarıcıya ait değişimler algıyı da etkilemektedir.

1.5.2. Algılayan Birey ile İlgili Faktörler

Bu faktörler algılayan bireyin kişisel özellikleriyle ilgilidir. Sınırsız uyarıcıyla karşılaşan birey geçmiş yaşantıları ve diğer kişilik özellikleriyle etkileşimde bulunarak eleme yapar ve seçtiklerini algılar. Algı sürecinde algıyı etkileyen başlıca faktörler insanın genetik yapısı ve yaşadıklarıdır (Bakan, Kefe, 2012).
Bireysel farklılıklar denildiğinde her bireyin birbirinden farklı özellikler taşıdığı anlaşılmaktadır. Her birey kilo, boy, fiziksel görünüş gibi fizyolojik farklılıklar yanında zihinsel, psikolojik, kültürel vb. açılardan da farklıdır. Eğitim ortamında bireysel farklılıklar her öğrencinin sınıfa gelirken bu farklılıkları yanında getirmesiyle oluşur. Aynı sınıfta aynı öğretmenden öğrenim gören öğrencilerin bireysel özellikleri aynı değildir. Bu nedenle verilen eğitim ve maruz kalınan eğitim durumları aynı olmasına rağmen eğitim süreci sonucu oluşan ürün aynı olmamaktadır. Bu nedenle öğrenme ve öğrenmeyi etkileyen faktörlerin incelendiği çalışmalarda bireysel farklılıklar üzerinde durulmaktadır. Cohen ve Dörnyei (2002), bireysel farklılıkları *öğretmenin kontrolü dışında kalan öğrenici özellikleri* ve *öğrenmenin etkisini arttırmak üzere müdahalede bulunulabilecek*

olan öğrenci özellikleri olarak sınıflamaktadır. *Yaş* ve *cinsiyet* öğretmenin kontrolü dışında kalan öğrenici özellikleri iken *güdülenme, öğrenme stilleri ve stratejileri* ise kontrol edilebilen geliştirilebilen bireysel farklılıklardır. Başka bir araştırmada Johnson (2001), bireysel farklılıkları *bilişsel, duyuşsal ve kişilik değişkenleri* ile *öğrenme stratejileri* olarak dört başlık altında incelemiştir. Duyuşsal özellikler motivasyon, kaygı, tutum, değer verme gibi bireyin iç dünyasıyla ilgili olan özelliklerdir. Bilişsel özellikler ise bireyin konuyla ilgili ön öğrenmelerini, alan bilgisini, eleştirel ve yaratıcı düşünme gibi zihinsel becerilerini kapsamaktadır.

Yabancı dil öğrenimini etkileyen faktörlerin araştırıldığı çalışmalarda da bireysel farklılıklar konusu doğal olarak ele alınmaktadır. Ellis (2004), bireysel farklılıkları ye*tenekler, istekler, öğrenen eylemleri* ve *öğrenenlerin ikinci dil öğrenmeye yönelik bilişleri* başlıkları altında sınıflandırmıştır. Yetenekler kategorisi altında *zeka, bellek* ve *eğilim* yer almaktadır. İstekler başlığı altında *motivasyon, kaygı*; öğrenen eylemleri başlığı altında *öğrenme stratejileri* yer almaktadır. Öğrenenlerin ikinci dil öğrenmeye yönelik bilişleri ise öğrencilerin *algılama ve inanışlarını* kapsamaktadır. Cook (2008) ise ikinci dil öğrenimi ve öğretimini incelediği çalışmasında daha çok güdülenme, tutum ve yaş faktörleri üzerinde yoğunlaşırken zeka ve cinsiyet etmenlerine kısaca değinmiştir. İkinci dil ediniminin araştırıldığı başka bir çalışmada bireysel farklılıklar; güdülenme, yaş, eğilim, kişilik, öğrenme stratejileri ve öğrenme biçemleri olarak sınıflandırılmıştır (Gass, Selinker, 2008). Bu çalışmalardan anlaşıldığı üzere araştırmacılar bireysel farklılıkları farklı başlıklar altında kategorize etmekte ve çalışmalarında bireysel farklılıklardan bazısı üzerinde önemle dururken bazısına kısaca değinmektedirler.

1.6. Türkiye'de Yabancı Dil Olarak İngilizce

Ülkemizde Fransa ile ilişkilere bağlı olarak yabancı dil olarak ilk kez Fransızca eğitimi *Mühendishane-i Bahri-i Hümayun* ve *Mühendishane-i Berri-i Hümayun* okullarında verilmiştir (Ateş Özdemir, 2006). Tanzimat'ın ilanından sonra batıya açılma girişimleri başlamış ve yabancılar kendi dilleriyle öğretim yapan pek çok özel okul açmıştır. Robert Kolejinin açılmasının ardından İngilizce ikinci yabancı dil olarak öğretilmeye başlanmıştır (Ateş Özdemir, 2006).

Küresel medya ve iletişimin yaygınlaşması, turizm ve göç gibi faktörlere bağlı toplumların hareketliliği ve soğuk savaşın sonlanması gibi faktörler Türkiye'yi küreselleşmenin etkisi altında bırakmıştır (Robins, 1996'dan aktaran Acar, 2004). Fransızcanın etkisini kaybetmesi ve küreselleşmenin etkisiyle İngilizcenin tüm dünyada ortak dil haline gelmesiyle ülkemizde yabancı dil olarak İngilizce öğretimi önem kazanmıştır (Sezer, 1987). İngilizcenin hızla yaygınlaşması Almanca ve Fransızca gibi diğer yabancı dillerin eğitimini olumsuz etkilemiştir. Çoğu üniversitede Almanca ve Fransızca bölümleri kapatılmış, var olan bölümlere de ortaöğretimde yabancı dil olarak İngilizce alan öğrenciler kabul edilmektedir (Gündoğdu, 2005).

Küresel bir dil haline gelen İngilizce, hem ülkemizde hem farklı ülkelerde yabancı dil olarak yaygın bir şekilde öğrenilmektedir. Harmer (1991), yabancı dil öğrenme nedenlerini şöyle sıralamaktadır: Bireylerin farklı özel amaçları, farklı kültürlere duyulan ilgi, mesleki amaçlar ve kariyer planlama, okul müfredatına bağlı zorunluluk, bilgi toplumunda yaşamanın gerekliliği. Ülkemizde de pek çok kişi mesleğinde ilerlemek, daha iyi bir işe sahip olmak, yabancı dizi, film ya da kitaplardan faydalanmak, maaşını artırmak gibi nedenlerle İngilizce öğrenmeye çabalamaktadır. Sokakta, çarşıda, okulda, sosyal medyada kısaca hayatın her alanında İngilizce ile karşılaşılmaktadır. İngilizceyi çok az bilen ya da hiç bilmeyen kişiler bile yarı Türkçe yarı İngilizce konuşarak İngilizce bildiğini göstermek istemektedir. Hatta pek çok İngilizce sözcük ufak değişiklikler yapılarak bazen de değiştirilmeden anadilimize dahil edilmiştir: check in, restorant, lokasyon, part-time, full-time, start vermek, okey...vb. Sonuç olarak yabancı dil olarak İngilizce kullanımı ülkemizde çok yaygın olup hızla artmaya devam etmektedir.

Günümüzde ülkemizin yabancı dil politikası incelendiğinde İngilizcenin baskın olduğu görülmektedir. Ülke genelindeki okullarda öğrencilerin %98'i yabancı dil olarak İngilizce öğrenirken %1.2'si Almanca ve % 0.8'i de Fransızca öğrenmektedir (Demirel, 2005). İmam Hatip ortaokulu ve liselerinde ise ikinci yabancı dil olarak Arapça öğretilmektedir. Ülkemizde yabancı dil olarak İngilizce, 1997-1998 yılına kadar orta 1. sınıftan, 8 yıllık ilköğretim yasası kabul edilmesinin ardından 1997-1998 eğitim öğretim yılından itibaren 4. sınıftan, 2013-2014 eğitim öğretim yılından itibaren ise ilkokul 2. sınıftan başlayarak örgün eğitim kurumlarında zorunlu öğretilmektedir. Ayrıca 90'lı yılların başında

ortaöğretim kurumları olan liselerin başlangıç dönemine 1 yıllık yabancı dil hazırlık sınıfı uygulaması getirilmiştir (Tosun, 2007). 1997 yılından itibaren sekiz yıllık zorunlu ilköğretim uygulaması nedeniyle resmi ve özel okullardaki beş yıllık ilkokul sonrası yabancı dil hazırlık sınıfı kaldırılmıştır. Böylece ortaokul öncesi yoğunlaştırılmış dil eğitiminin verildiği hazırlık sınıfı uygulaması kaldırılmış, oluşan boşluğu doldurmak amacıyla yabancı dil eğitiminin ilkokul 4. sınıftan itibaren her yıla yayılması esas alınmıştır. Günümüzde ise ilkokul 2. sınıftan başlayan zorunlu İngilizce eğitimi ortaöğretim ve yükseköğretim aşamasında devam etmektedir. 2017-2018 eğitim öğretim yılından itibaren ülke genelindeki bazı ortaokulların 5. sınıflarında yabancı dil ağırlıklı eğitim uygulaması getirilmiştir (MEB, 2017).

Türkiye, Avrupa Konseyi üyesi olup Avrupa Birliği'ne üye olma sürecindedir. Milli Eğitim Bakanlığı yabancı dil eğitimi alanında AB'nin eğitim, kültür politikalarını yürüten en önemli örgüt olan Avrupa Konseyi ile işbirliği yapmaktadır (Tosun, 2007). Dolayısıyla ülkemizde yabancı dil öğretiminde Avrupa Konseyi Yabancı Diller Eğitimi Ortak Kriterleri (The Common European Framework) benimsenmiştir. Avrupa Konseyi, farklı dil ve kültürlere sahip üye ülkelere yabancı dil eğitiminde ortak bir çerçeve sunmayı hedeflemektedir. Bu çerçeve program, yabancı dil öğreniminde gerekli olan bilgi ve becerileri, dersin hedefleri, içeriği, becerilerin değerlendirilmesinde kullanılabilecek nesnel ölçütleri ve hayat boyu öğrenme temeline dayanan dil yeterlilik düzeylerini içermektedir (Cephe, Toprak, 2014). Dolayısıyla ülkemizde İngilizce öğretim programlarının geliştirilmesinde, ders kitaplarının hazırlanmasında, ders kazanımlarının ve içeriklerin belirlenmesinde Avrupa Konseyi Yabancı Diller Ortak Kriterleri dikkate alınmaktadır. Yabancı dil öğrenen bireylerin dil düzeyi ölçütleri A, B, C olmak üzere üç ana grup; A1, A2, B1, B2, C1 ve C2 olmak üzere 6 aşamadır. Avrupa Birliği dil pasaportunda dil düzeyleri şu şekilde sınıflandırılmıştır (Cangil, 2004):

-Başlangıç Düzey A1 (Breakthrough)- Dil tanıma düzeyi (Temel Kullanıcı)

-Ara Düzey A2 (Waystage)

-Orta Düzey ya da Eşik Düzey B1 (Threshold)- Bağımsız dil kullanımı (Bağımsız Kullanıcı)

-İleri Düzey B2 (Wantage)

-Özerk Düzey C1 (Profiency)

-Yetkin kullanıcı C2 (Mastery)- Yetkin konuşucu düzeyi.

Dil becerileri dinleme, okuma, konuşma ve yazma kategorilerinden oluşmaktadır.

1.6.1. Devlet Okullarında İngilizce Eğitimi

Türk eğitim sisteminde her öğrencinin en az bir yabancı dile hakim olması ve yabancı dilde kendini rahatça ifade edebilmesi beklenmektedir. Bu amaca yönelik İngilizce derslerinin hem niceliği hem de niteliği konusunda yıllardır pek çok değişiklik yapılmaktadır. İngilizce dersinin 2. sınıftan itibaren zorunlu olarak öğretilmeye başlanması, haftalık ders saatlerinin artırılması, pek çok okulda hazırlık sınıfında yoğunlaştırılmış dil eğitimi vermek yerine dil derslerinin her seneye yayılması gibi uygulamalar dersin niceliğiyle ilgili yapılan çalışmalardır. İngilizce öğretiminin hedeflerine ulaşmak için ders içeriğinin öğrencilerin ilgisini çekecek şekilde eğlenceli ve güncel temalardan oluşturulması, ders kitaplarının okuma, yazma, dinleme ve konuşma becerilerini kazandıracak şekilde hazırlanması, öğretim programlarının öğrencilerin var olan eksiklerini telafi etmesi için sarmal şekilde programlanması gibi uygulamalar dersin niteliğini artırmak için benimsenen çalışmalardır. İkinci sınıftan itibaren zorunlu İngilizce dersi alan öğrencilerin okuma, dinleme, yazma ve konuşma becerilerini geliştirmesi ve kullanması hedeflenmektedir (MEB, 2006).

Türkiye'de 2. sınıftan itibaren tüm öğretim kademelerinde İngilizce zorunlu olarak okutulmaktadır. İngilizce ilkokul 2, 3 ve 4.sınıfta haftada 2'şer saat; ortaokul 5 ve 6. sınıfta haftada 3'er saat; 7 ve 8. sınıfta haftada 4'er saat okutulmaktadır (MEB, 2016). Ortaöğretimde haftalık ders saati okul türüne göre değişmektedir. İngilizcenin birinci yabancı dil olarak öğretildiği lise türleri aşağıda şöyle belirtilmiştir:

1. Temel Lise
2. Hazırlık Sınıfı Bulunan Anadolu Lisesi
3. Anadolu Lisesi
4. İmam Hatip Lisesi ve Anadolu İmam Hatip Lisesi
5. Fen Lisesi
6. Sosyal Bilimler Lisesi
7. Anadolu Öğretmen Lisesi
8. Güzel Sanatlar Lisesi

9. Spor Lisesi
10. Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi

Özel Temel liselerde 9. sınıfta 3 saat zorunlu 3 saat seçmeli, diğer kademelerde ise 2 saat zorunlu 2 saat seçmeli İngilizce dersi verilmektedir. Anadolu liselerinde 9. sınıfta 6 saat, 10, 11 ve 12. sınıfta 4'er saat İngilizce dersi okutulmaktadır. Ayrıca Anadolu lisesinin her öğretim kademesinde 2'şer saat ikinci yabancı dil dersi ortak ders olarak verilmektedir. İmam Hatip liselerinde her kademede haftada 2'şer saat; Anadolu İmam Hatip liselerinde ise 9. sınıfta 6 saat, diğer kademelerde 2'şer saat İngilizce dersi okutulmaktadır. Fen liselerinde 9. sınıfta 7 saat, diğer kademelerde ise 3'er saat İngilizce ortak dersi vardır. Sosyal bilimler liselerinde 9. sınıfta 6 saat; diğer kademelerde 3'er saat İngilizce dersi okutulmaktadır. Anadolu Öğretmen Lisesinde 9. sınıfta 6 saat, diğer kademelerde 4'er saat İngilizce dersi birinci yabancı dil olarak okutulurken haftada 2'şer saat de ikinci yabancı dil dersi ortak ders olarak okutulur. Güzel Sanatlar ve Spor liselerinde 9. sınıfta 3'er saat, diğer kademelerde 2'şer saat İngilizce dersi vardır. Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi 9. sınıfta 6 saat, Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programlarının diğer kademelerinde haftada 4 saat İngilizce dersi vardır. Hazırlık sınıfı bulunan Anadolu liselerinde ve Sosyal lisesinde haftada 20 saat İngilizce dersi okutulmaktadır (MEB, 2016). Haftalık İngilizce ders saatleri incelendiğinde Anadolu İmam Hatip Lisesi ve İmam Hatip Lisesi ve Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi okuyan öğrencilerin diğer okullarda okuyan öğrencilere göre daha az İngilizce dersi aldığı görülmektedir. Ayrıca tüm kademelerin haftalık ders saati incelendiğinde genel olarak 9. sınıfta okuyan öğrencilerin daha fazla İngilizce dersi aldığı görülmektedir.

Ülkemiz ortaöğretim okullarında İngilizce dersi AB'nin dil eğitimi ve öğretimi politikaları esas alınarak yürütülmektedir. MEB, Avrupa Konseyi Yabancı Diller Eğitimi Ortak Kriterleri çerçevesinde yeni öğretim programları ve bu programlarla uyumlu ders kitapları geliştirmektedir. Ortaöğretim İngilizce Dersi Öğretim Programına göre lise öğrencilerinin İngilizce dersine Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Programı A1 seviyesi ile başlaması, aşamalı olarak A2-B2 seviyelerine ilerlemesi amaçlanmaktadır. Öğrencilerin İngilizce hazırlık sınıfına gidip gitmemelerine bağlı olarak, 9. sınıfta A1/A2 seviyesinde başlayan bir öğrencinin en düşük B2+ ve/veya daha yüksek bir İngilizce düzeyi ile liseden

mezun olması hedeflenmektedir (MEB, 2014). Aslında 2. sınıftan başlayıp 8. sınıf sonuna kadar İngilizce dersi alan bir öğrencinin ortaokuldan A2 seviyesinde mezun olması ve 9. sınıfta B1 düzeyinden başlaması gerekmektedir. Yabancı dil öğretimindeki bu uygulamaya bakıldığında; ders içeriğinin ortaokuldan sonra ortaöğretimde süreklilik ilkesi ile devam etmediği, konuların başlangıç seviyesinden yeniden ele alındığı ve önceden edinilen bilgi ve becerilerin her yıl büyük ölçüde tekrarlandığı görülmektedir. MEB, öğrencilerin 9. sınıfa farklı kapasite, farklı dil yeterlilikleri ve bireysel farklılıklar ile gelmesi nedeniyle daha önceki öğrenilen içeriğin yeniden gözden geçirilmesi ve eksiklerin giderilmesi için 9. sınıfta A1 düzeyinden başlanması gerektiğini vurgulamaktadır (MEB, 2014).

Ortaöğretim İngilizce dersinin içeriği öğrencilerin bu dili akıcı bir şekilde konuşmaları ve günlük hayatta rahatça kullanmaları için geliştirilmektedir. Ortaöğretim İngilizce müfredatı öğrencilerin konuşma, yazma, dinleme ve okuma etkinlikleri sayesinde İngilizceyi akıcı bir şekilde kullanmalarını hedeflemektir. Yeni Ortaöğretim İngilizce Programında öğrenciler arasında rekabetten ziyade işbirliği teşvik edilmektedir (MEB, 2014). Programda yer alan öğretim aktiviteleri öğrencilerin etkinliklere ortak katılımını ve etkinliklerde görev paylaşımı yapmalarını desteklemektedir. Ortaöğretim İngilizce Dersi (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar) Öğretim Programına göre dil öğrenme ve öğretme sürecinde öğrencilerden beklenen hedefler şu şekilde sıralanmıştır (MEB, 2014):

-Öğrenciler sınıfta sürekli İngilizce konuşurlar.

-İletişimsel aktiviteler sırasında öğrenciler derse aktif katılır

-Dili etkili bir şekilde kullanabilmek için, gerçek yaşamda kullanılan İngilizceyi farklı bağlamlarda sürekli olarak kullanırlar.

- Ana dil edinimine paralel olarak**,** dört dil becerisini bütünleşmiş olarak öğrenirler.

-Öğretmelerinin yönlendirmesiyle, dil materyal ve aktivitelerini kendileri geliştirebilen yaratıcı bireylerdir.

-Sınıf-içi ve sınıf-dışı öğrenmelerinde sorumluluk sahibi olmaya teşvik edilirler.

Bu programa göre öğrencilerden öğrenme sürecine aktif katılımları; öğretmenlerden ise farklı yöntem ve teknikleri kullanarak motive edici, eğlenceli bir öğrenme ortamı oluşturmaları beklenmektedir.

21. yüzyılda yabancı dil olarak İngilizce öğreniminin önemi pek çok araştırmacı tarafından vurgulanmasına rağmen Türkiye'deki öğrencilerin pek çoğunun iletişim becerisini kullanmada büyük problem yaşadığı ve daha etkili yabancı dil öğretim politikasına ihtiyaç olduğu görüşü yaygındır (Özdemir, 2006). Daha etkili dil öğretimi için ortaöğretim İngilizce dersi öğretim programında gramer odaklı öğretim yerine iletişim ve işbirliği becerilerinin kullanıldığı ve geliştirildiği yaklaşım ve yöntemler önem kazanmıştır. Benimsenen yeni öğretim yaklaşımlarıyla İngilizce öğretiminde gramerden ziyade İngilizcenin günlük dilde pratik kullanımı teşvik edilmektedir. Ayrıca ölçme ve değerlendirme çalışmalarının geleneksel değerlendirme araçlarından ziyade e-portfolyo, video blog, proje ve drama etkinlikleriyle yapılması benimsenmektedir (MEB, 2014). Ölçme ve değerlendirme çerçevesinde yapılan diğer bir düzenleme Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 16. maddesinin h bendinde "Dil ve Anlatım ile yabancı dil derslerinin sınavları dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerini ölçmek için yazılı ve uygulamalı olarak yapılır" şeklinde belirtilmiştir (MEB, [21. 03. 2016]). Böylece MEB, yabancı dil öğretimi ölçme ve değerlendirme faaliyetlerinin sadece gramer odaklı olmasının önüne geçerek dinleme-konuşma-yazma ve okuma becerilerinin geliştirilmesini hedeflemektedir.

1.6.2. Özel Okullarda İngilizce Eğitimi

Genel olarak yerel ve merkezi hükümetler tarafından işletilmeyen eğitim-öğretim kurumları, özel okul olarak adlandırılır. Türkiye'de özel eğitim kurumları son yıllarda hızlı bir şekilde artış göstermiştir. 2002-2003'te Türkiye genelinde 41 bin 999 okulun 1246'sı özel okul olup bu özel okullarda okuyan öğrenci sayısı 222 bin 992'dir. 2013-2014 yıllarına gelindiğinde özel okullarda 656 bin 96 öğrenci öğrenim görmektedir (MEB, [15.03.2016]). 2015-2016 eğitim öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü verilerine göre eğitim gören yaklaşık 15 buçuk milyon öğrencinin, 1 milyon 102 binin özel okul öğrencisi olduğu, özel okullaşmada yüzde 41,71 oranında artış olduğu görülmektedir (MEB, [15.03.2016]). Özellikle dershanelerin özel okula dönüştürülmesi ve MEB tarafından açıklanan özel okul

teşvik bursu kriterlerine uyan öğrencilere destek verilmesi özel okul sayısının hızla artmasında etkili olmuştur. 14 Mart 2014 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 6528 sayılı kanun ve Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliğinde yapılan değişikliğe göre etüt merkezleri ve dershanelerin, özel okullara dönüştürülmesi kapsamında ortaöğretim düzeyinde eğitim verecek liseler Temel Lise olarak adlandırılmıştır (MEB, [15.03.2016]). Çalışma kapsamında kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 3 bin 530 dershaneden 1463'ü dönüşüm okulu olurken bu okullardan 1221'i temel lise olmuştur.

Türkiye'de pek çok özel eğitim kurumunun yabancı dil politikası incelendiğinde İngilizce eğitimine büyük önem verildiği görülmektedir. Özel okulların İngilizce eğitimi alanında yürüttükleri çalışmalar incelendiğinde bu uygulamaların birbirinden farklı olduğu anlaşılmaktadır. Bazı okullarda İngilizce dersini yabancı öğretmenler, bazılarında Türk öğretmenler, bazılarında ise hem Türk hem yabancı öğretmenler birlikte vermektedir. Özel okullardaki farklı uygulamalardan biri de haftalık ders saatidir. Bazı kolejlerde İngilizce haftalık ders saati 10 saat altındayken bazılarında 10 saati aşmaktadır. Bazı kolejler öğrencilere yurtdışı gezileri, yurtdışında eğitim gibi olanaklar sunarken bazısı yurtiçinde yaz okulu, dil kursu gibi etkinlikler ile öğrencilerin yabancı dilini geliştirmeyi hedeflemektedir. Sonuç olarak özel okulların yabancı dil alanında öğrencilere sunduğu fırsatlar okuldan okula değişebilmektedir.

Özel eğitim kurumları ile devlet okulları karşılaştırıldığında birbirinden bazı noktalarda ayrıldığı görülmektedir. İlk olarak devlet ve özel okulda öğrenim gören öğrencilerin İngilizceye başlama yaşı farklılaşmaktadır. Devlet okullarında zorunlu İngilizce dersi 2. sınıftan itibaren verilirken pek çok özel okulda İngilizce dersi ana sınıfından itibaren başlamaktadır. Özel okullarda okul öncesi başlayan İngilizce eğitimi liseden mezun olana kadar yoğun bir programla sunulmaktadır. Bununla birlikte devlet okulları ücretsiz iken özel okullar ücretlidir. Bu uygulamalar özel okullarda öğrenim gören öğrencilerin beklentileri, amaçları, gereksinimleri ve ilgilerine göre değişiklik göstermektedir. Pek çok kolej çeşitli kültürel, eğitsel ve sosyal imkanlar sunarak öğrencileri kendisine çekmek için birbirleriyle yarışmaktadır. Bu rekabet ortamında öne geçmenin koşullarından biri öğrencilere iyi bir yabancı dil eğitimi sunmaktır. Farklı özel okulların İngilizce eğitim politikaları incelendiğinde başlıca şu çalışmaları yürüttükleri görülmektedir (Aksu, [16.05.2016]).

- Avrupa Dil Pasaportu çalışmaları çerçevesinde Cambridge sınavlarını uygulamak
- Yurtdışında eğitim görmek isteyen öğrenciler için uluslararası sınavlara hazırlamak
- Yurtdışı gezileri ile öğrencilerin yabancı dil gelişimlerini desteklemek
- Anadili İngilizce olan öğretmenler ile dil eğitimi vermek
- Yurtdışı yaz okulu programları sayesinde İngilizceyi geliştirmek
- Hazırlık sınıfının bir bölümünü Amerika ya da İngiltere'deki okulların birinde sürdürmek.

1.6.3. İngilizce Öğrenmeye İlişkin Algı

Son yıllarda öğretmen merkezli geleneksel yöntemler yerine öğrenci merkezli yaklaşım ve yöntemleri kullanmanın önemi üzerinde durulmaktadır. Öğrenci merkezli öğretimin önem kazanmasıyla eğitim ortamında bireysel farkları dikkate alma ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Öğrenciler sınıf ortamına farklı bireysel özellikleriyle beraber gelir ve bu özellikler öğrenme sürecini olumlu ya da olumsuz şekilde etkileyebilir. McDonough (1986)'a göre, öğrencilerin bireysel özellikleri yabancı dil öğrenmedeki başarıyı doğrudan ya da dolaylı olarak etkilemektedir. Dolayısıyla etkili bir İngilizce öğretimi gerçekleştirmek için öğrencilerin bireysel farkları göz önünde bulundurulmalıdır. Bu kapsamda son yıllarda İngilizce öğrenimi ve öğretimi alanında yapılan pek çok araştırmada ilgi, tutum, algı, inanış ve motivasyon gibi bireysel faktörlerin öğrenme sürecindeki yeri incelenmektedir. Acat ve Demiral (2002)'e göre bireyleri herhangi bir yabancı dili öğrenmeye motive eden faktörler şunlardır:

- İçsel nedenler: İçsel nedenler bireyin öğrendiği dile ilgi duyması, dil öğrenirken zevk alması ve öğrendiği yabancı dili kullanmasıdır.
- Araçsal nedenler: Yabancı dili öğrenen bireye sağlayacağı çıkar ve yararlardır. Örneğin, kariyer ve meslek edinme gibi.
- Bütünleştirici nedenler: Yabancı dili iyi düzeyde öğrenilmesiyle farklı kültürler ile kaynaşma, başka bir ülkenin kültürüne dahil olma ve başka ülkelerden insanlar ile iletişim ve etkileşim kurmaya yönelik amaçları kapsamaktadır.

Motivasyon ve tutum gibi duyuşsal özelliklerin dışında yabancı dil öğreniminde etkili olan diğer bir faktör ise dil öğrenen bireylerin o dile bakış açıları, o dilin ait olduğu toplum ve kültür hakkındaki inanış ve düşünceleridir (Yürük, 2008). Gömleksiz (2013) de öğrencilerin yabancı dile yönelik algılarının dile yönelmede ve onu etkili biçimde öğrenmelerinde etkisi olduğunu belirtmektedir. Limon (2015)'un 9. ve 10. sınıf lise öğrencilerinin yabancı dil olarak İngilizceye yönelik algılarını incelediği araştırmasında öğrencilerin çoğunluğunun yabancı bir dil olarak İngilizceye yönelik olumsuz bir bakış açısına sahip olduğu görülmüştür. Sonuç olarak etkili bir İngilizce öğretimi için o dili öğrenen bireylerin ilgi, ihtiyaç, tutum, algı, inanış gibi bireysel faktörlerin araştırılması gerekir.

Kelime ilişkilendirme testi öğrencilerin bilişsel yapılarını ortaya çıkarmada, kavram yanılgılarını belirlemede ve bireylerin düşünce ve algılarını ortaya koymada kullanılmaktadır (Işıklı, Taşdere, Göz, 2011). Kelime ilişkilendirme testi ile bireylerin bir ya da daha fazla kavrama ilişkin algıları ve bilişsel yapıları ortaya çıkartılabilir. Bireyin anahtar kavrama yönelik kendisinde çağrıştırdığı kelimeleri ifade etmesi zihnindeki bilişsel yapıyı görmemize imkan tanır.

1.7. İlgili Araştırmalar

1.7.1. Kelime ilişkilendirme Testi ile İlgili Yapılan Araştırmalar

Bu bölümde kelime ilişkilendirme testinin kullanıldığı benzer araştırmalara yer verilmiştir.

Ekici, Gökmen ve Kurt (2014) kelime ilişkilendirme testini, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesinin farklı bölümlerine kayıtlı 119 öğretmen adayının bilgisayar kavramı konusundaki bilişsel yapılarını belirlemek amacıyla çizme yazma tekniği ile beraber kullanmışlardır. İçerik analizi yoluyla incelenen veriler kategorilere ayrılmıştır. Katılımcıların bilgisayar ile ilgili kavramsal yapılarında bağımsız kelime ilişkilendirme testinden 12 kategori belirlenirken çizme-yazma tekniğinden ise 11 kategori tespit edilmiştir. Her iki ölçme aracından elde edilen verilerin birbirini desteklediği görülmüştür. Araştırmanın sonunda öğretmen adaylarının hem bağımsız kelime ilişkilendirme testiyle hem de çizme-yazma

tekniğiyle elde edilen kategorilerden en çok ‘‘dış teknik kısımlar” ve “sosyal hayattaki katkısı’’ kategorilerine ait kavramlara odaklandıkları görülmüştür. Araştırmanın sonucuna göre, öğretmen adaylarının bilgisayar kavramına ilişkin bilişsel yapılarının yeterli olmadığı ve sahip oldukları kavramların bilgisayarın günlük yaşamlarındaki etkisi ve sosyal boyutuyla ilgili olduğu ortaya çıkmıştır. Ercan, Taşdere ve Ercan (2010) ise yaptıkları çalışmada, ilköğretim 7.sınıf öğrencilerinin Güneş sistemi ve uzay konusunda bilişsel yapılarını belirlemek, kavramsal değişim sürecini incelemek ve kavram yanılgılarını tespit etmek için kelime ilişkilendirme testi kullanmışlardır. 7.sınıfta öğrenim gören 31 öğrenci üzerinde gerçekleştirilen çalışmada konunun başında ve sonunda kelime ilişkilendirme testi uygulanmıştır. Verilen iki haftalık eğitimin ardından kelime ilişkilendirme testi ile hem kavram yanılgıları belirlenmiş hem de öğrencilerin konuyla ilgili kavramsal değişim süreci incelenmiştir. Bu çalışma ile kelime ilişkilendirme testlerinin bireylerin bilişsel yapılarını belirlemede, kavramsal değişimleri ve kavram yanılgılarını ortaya çıkarmada etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kurtdede Fidan (2015) kelime ilişkilendirme testi aracılığıyla sınıf öğretmeni adaylarının yapılandırmacı kurama ilişkin algılarını belirlemek için bir çalışma yapmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Afyon Kocatepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği 3. ve 4. sınıfta öğrenim gören 127 öğretmen adayı oluşturmaktadır. KİT kullanılarak elde edilen veriler fenomenografik analiz yöntemi yoluyla incelenmiştir. Çalışma kapsamında öğretmen adaylarının yapılandırmacı kurama ilişkin algıları ‘‘Yapılandırmacılığın Kuramsal Temelleri, Yapılandırmacı Kuramda Program, Yapılandırmacı Kuramda Öğretmen, Yapılandırmacı Kuramda Öğrenci, Yapılandırmacı Kuramda Sınıf Ortamı, Yapılandırmacı Kuramda Kaynaklar, Yapılandırmacı Kurama İlişkin Yanlış Algılar’’ temaları altında gruplandırılıp değerlendirilmiştir.

Ekici ve Kurt (2014) diğer bir çalışmasında Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesinin farklı bölümlerinde kayıtlı 296 öğretmen adayının ‘‘AIDS’’ kavramı konusundaki bilişsel yapılarını ortaya koymak için kelime ilişkilendirme testini kullanmışlardır. Çalışma kapsamında öğretmen adaylarının AIDS ile ilgili bilişsel yapılarının en fazla ‘‘AIDS’in sonuçları, AIDS’in bulaşma yolları ve AIDS’e yönelik algılar’’ kategorilerinde yoğunlaştığı ortaya

çıkmıştır. Ayrıca belirlenen kategorilerde öğretmen adaylarının AIDS kavramı konusunda alternatif kavramlara sahip oldukları görülmüştür.

Deveci, Köse ve Bayır (2014), "Öğretmen Adaylarının Sosyal Bilimler ve Sosyal Bilgiler Kavramlarına İlişkin Bilişsel Yapıları: Kelime İlişkilendirme Testi Uygulaması" adlı araştırmalarında kelime ilişkilendirme testini kullanmışlardır. Bu araştırmanın amacı sınıf öğretmeni adaylarının bilişsel yapılarını belirlemek; sosyal bilimler ve sosyal bilgiler kavramlarına ilişkin kavram yanılgılarını ortaya çıkarmaktır. Bağımsız kelime ilişkilendirme testi aracılığıyla öğretmen adaylarının anahtar kavramlara verdikleri cevaplar ayrıntılı incelenmiş ve frekans tabloları oluşturulmuştur. Kesme noktası tekniği ile en çok tekrar edilen sözcükler belirlenmiştir. Katılımcıların en sık verdikleri cevaplardan sosyal bilgiler kavramıyla ilgili "vatandaşlık", sosyal bilimlere ilişkin "Tarih" kategorisi belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının hem sosyal bilimler hem de sosyal bilgiler kavramları için en çok tekrarladığı sözcükler "Tarih, beceri, toplum-toplumsallaşma, değerler, sosyal katılım, coğrafya ve kültür" sözcükleridir. Araştırma sonuçları öğretmen adaylarının sosyal bilgilere ilişkin alternatif kavramlara sahip olduklarını göstermiştir. Bunun yanında öğretmen adaylarının sosyal bilimler kavramına ilişkin daha çok kavram yanılgısına sahip oldukları ortaya çıkmıştır.

Üstün Kurt (2013) ''Lise Öğrencilerinin Çevre Sorunları Konusundaki Bilişsel Yapılarının Ve Alternatif Kavramların Belirlenmesi'' başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında 9 anahtar kavramdan oluşan kelime ilişkilendirme testini uygulayarak kavram ağları oluşturmuştur. Çalışma sonunda öğrencilerin çevre sorunları hakkında yeterli bilgiye sahip oldukları ortaya çıkmıştır. Ancak öğrencilerin cevap kelimeleri ve cevap kelimelerle ilgili kurmuş oldukları cümleler incelendiğinde öğrencilerin bazı konularda kavram yanılgısına sahip oldukları da tespit edilmiştir.

Eren (2012)'in ''İlköğretim Öğrencilerinin Bilişim Teknolojileri Algılarının Kelime İlişkilendirme Testi Kullanılarak İncelenmesi'' adlı yüksek lisans tez çalışmasında veri toplama aracı olarak KİT kullanılmıştır. İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin bilişim teknolojilerine ilişkin algılarını ve bilişsel yapılarındaki kavramlar arası bağları ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu kapsamda 6 kavramdan oluşan KİT uygulanarak öğrencilerin bilişsel yapılarını ortaya koyan kavram ağları çizilmiştir. Araştırma sonuçları öğrencilerin en çok

bilgisayar, internet ve iletişim kavramlarını en az ise bilgisayar destekli öğretim ve bilişim teknolojileri kavramlarını ilişkilendirdiklerini göstermiştir. Çalışma sonunda öğrencilerin bilişim teknolojilerini eğitici yönüyle değil eğlence ve vakit geçirme araçları olarak gördükleri ortaya çıkmıştır.

Aydemir (2014) "Ortaokul Öğrencilerinin Beşeri Coğrafya Kavramlarına İlişkin Algılarının Kelime İlişkilendirme Testi Aracılığıyla İncelenmesi" adlı yüksek lisans tezini kelime ilişkilendirme testi ile temellendirmiştir. Araştırmanın amacı ortaokul 7. Sınıf sosyal bilgiler müfredatında yer alan "Ülkemizde Nüfus'' ünitesinde geçen bazı kavramlara ilişkin öğrencilerin bilişsel yapılarını belirleyerek kavram yanılgılarını tespit etmektir. Çalışma kapsamında farklı ortaokullarda öğrenim gören 94 öğrencinin "Ülkemizde Nüfus'' ünitesinde yer alan 14 kavrama ilişkin algıları incelenmiştir. Araştırmanın sonunda öğrencilerin hem kavram algılarının hem de kavram yanılgılarının bireysel farklılıkları bağlamında değişiklik gösterdiği ortaya çıkmıştır. Ayrıca kelime ilişkilendirme testlerinin kavram yanılgılarının belirlenmesinde etkili olduğu anlaşılmıştır.

Kostova ve Radoynovska (2010), kelime ilişkilendirme testi aracılığıyla 8. sınıfta öğrenim gören 80 öğrenci ile 12. sınıfta öğrenim gören 40 öğrencinin 'insan ve insan biyolojisi' uyarıcı kelimelerine ilişkin sahip oldukları kavramları belirlemeyi amaçlamışlardır. Bu çalışma sonunda 12. sınıf öğrencilerin 8. sınıf öğrencilerine göre daha fazla kavrama sahip oldukları görülmüştür. Ayrıca biyoloji ile diğer bilim alanları arasındaki ilişkinin ortaya çıkması araştırmanın diğer bir sonucudur.

Kostova ve Radoynovska (2008), "Öğretmen ve Öğrenci Kavramsal Yapıları İncelenmesi için Kelime Çağrışım Testi'' isimli çalışmalarında kelime ilişkilendirme testi ile kavram haritası tekniklerini kullanmışlardır. Bu çalışmada öğrenci ve öğretmenlerin ''canlı hücre'' ve ''biyolojik çeşitlilik'' kavramlarına ilişkin bilişsel yapılarını belirlemek amaçlanmıştır. ''Canlı hücre'' ve ''biyolojik çeşitlilik'' uyarıcı kavramları verilen cevaplara göre analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre biyolojinin küresel çevre sorununa yönelik tutum geliştirmede etkisi incelenmiştir. Son olarak elde edilen verilerden hareketle kavram haritası kullanımı, ders kitapları ve müfredatın geliştirilmesi noktalarında alan yazına katkı sağlayacağı ifade edilmiştir.

Hovardas ve Korfiatis (2006)'ın, ''Fen Eğitiminde Kavramsal Değişimi Değerlendirmek İçin Bir Araç Olarak Kelime İlişkilendirme'' adlı

çalışmalarında fen eğitiminde kavramsal değişim, kelime ilişkilendirme testi aracılığıyla incelenmiştir. Kelime ilişkilendirme testi, Selanik Aristotle Üniversitesi Biyoloji Fakültesi popülasyon ekolojisi dersi öncesi ve sonrasında uygulanmıştır. Çalışmaya popülasyon ekolojisi dersini alan 80 öğrenci katılmıştır. Katılımcılardan ‘‘kaynak’’, ‘‘rekabet’’ ve ‘‘denge’’ uyarıcı kelimelerinin her birinin kendilerinde çağrıştırdığı 10 kelimeyi yazmaları istenmiştir. Elde edilen veriler analiz edilerek kavramlar arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Araştırma sonuçları, uygulanan öğretim yönteminin uyarıcı terimlerin çağrışımlarını değiştirebildiğini ortaya çıkarmıştır.

Kelime ilişkilendirme testi farklı konularda kavram yanılgılarını tespit etmek için kullanılmıştır. Yılmaz ve Morgil (2001), Hacettepe Üniversitesi Kimya Eğitimi Bölümünde okuyan 2 ve 4. sınıf öğrencilerin kimyasal bağlar konusundaki kavram yanılgılarını ortaya çıkarmayı amaçlamışlardır. Bu araştırmaya 2000-2001 öğretim yılında 76 öğrenci katılmıştır. Araştırma bulgularına göre öğrencilerin kimyasal bağlar konusunu öğrendikten sonra öğrenimleri üzerine uygulanan test kavram yanılgılarını azaltmada etki etmiştir.

Aydın ve Taşar (2010)’ın, “Fen Bilgisi Öğretmen adaylarının Teknolojinin Doğası Hakkındaki Bilişsel Yapıları ve Görüşleri” isimli çalışmalarında veri toplama aracı olarak kelime ilişkilendirme testi yanında anket ve mülakat yöntemi kullanılmıştır. Araştırmaya katılanların teknoloji hakkındaki görüşleri ile teknolojinin tanımı ve toplumsal rolüne ilişkin bilişsel yapıları incelenmiştir. Araştırma bulguları katılımcıların teknoloji konusundaki bilgilerinin yetersiz olduğunu ortaya çıkarmıştır. Bu sonucun nedeni olarak teknoloji kavramının toplumda çoğunlukla sadece bilgisayar ve telefon gibi ürünleri çağrıştırması ve sosyal medyada teknolojinin sınırlı tanıtımı gösterilmiştir.

Dikmenli (2010), bağımsız kelime ilişkilendirme testi kullanarak 118 biyoloji öğretmen adayının “küresel ısınma” kavramı hakkındaki bilişsel yapılarını belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğretmen adayları “küresel ısınma” kavramına ilişkin detaylı bilgiye sahip değildir; katılımcıların var olan bilgileri yüzeysel ve basit düzeydedir. Öğrencilerin anahtar kavrama verdikleri cevaplar küresel ısınmanın nedenlerinden ziyade küresel ısınmanın etkileri ile ilişkilidir. Bununla birlikte, öğretmen adaylarının anahtar kavrama ilişkin alternatif kavramlara sahip oldukları ortaya çıkmıştır.

"Bağımsız Kelime İlişkilendirme Testi Kullanarak Avrupa Bölgesindeki Geleneksel Gıda Ürünleri Algıları" isimli çalışmada 721 tüketiciye ulaşılmıştır (Guerrero ve diğ., 2010). Katılımcıların "geleneksel" besin içerikleri hakkında görüşleri alınmıştır. "Geleneksel" kavramı anahtar kavram olarak verilmiştir. Katılımcıların uyarıcı kavrama ilişkin verdikleri cevaplar frekans tablosu oluşturularak analiz edilmiştir. Elde edilen veriler 55 kategoriye ayrılmış daha sonra bu kategoriler 10 temel boyutta sınıflandırılmıştır. Avrupa bölgelerinin verilen anahtar kavramı miras, kültür, tarih gibi kelimeler ile ilişkilendirdikleri ortaya çıkmıştır. Orta ve Kuzey Avrupa bölgelerinde anahtar kavram daha çok sağlık, kolaylık, uygunluk gibi kavramlar ile ilişkilendirilmiştir. Frekans tablolarının analiz edilmesinin ardından geleneksel gıda ürünlerinin kavram haritası oluşturulmuştur. Araştırma sonuçları geleneksel gıda pazarında ürün konumlandırma ve yenilik gibi konularda farklı bakış açıları sunmuştur.

Turan (2016), "Matematik Öğretmen Adaylarının Limit, Süreklilik ve Türev İle İlgili Kavramsal Yapıları" isimli çalışmasında "Limit", "Süreklilik" ve "Türev" kavramlarına ilişkin üniversite öğrencilerinin kavramsal yapılarını ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Veri toplama aracı olarak kelime ilişkilendirme testi kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcıları Anadolu'da bir devlet üniversitesinde okuyan 152 matematik öğretmen adayıdır. Kelime ilişkilendirme testinde "Limit", "Süreklilik" ve "Türev" uyarıcı kavramları verilerek katılımcılardan akıllarına ilk gelen kelimeleri yazmaları istenmiştir. Testin değerlendirilmesinde frekans tablolarından faydalanılmıştır. Kesme noktası tekniğinin kullanılmasıyla frekans tablolarından kavram ağları oluşturulmuştur. Öğretmen adaylarının verdikleri cevaplardan limit kavramına ilişkin 18, süreklilik kavramına ilişkin 17 ve türev kavramına ilişkin 15 kategori oluşturulmuştur.

1.7.2. Yabancı Dile İlişkin Algının İncelendiği Araştırmalar

Bu bölümde, yabancı dil alanında yapılan benzer çalışmalara yer verilmiştir.

Gömleksiz (2013), "Öğretmen Adaylarının Yabancı Dil Kavramına İlişkin Metaforik Algıları'' adlı çalışmasında öğretmen adaylarının yabancı dile ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören 542 öğretmen adayı oluşturmuştur. Katılımcılardan "Yabancı dil ……...e/a benzer;

çünkü……'' biçiminde eksik bırakılmış metafor cümlesini tamamlamaları ve yabancı dile ilişkin geliştirdikleri metaforun gerekçesini yazmaları istenmiştir. Metafor formlarından elde edilen veriler içerik analizi yoluyla değerlendirilerek yabancı dil kavramına ilişkin sekiz kategori oluşturulmuştur. Bu kategoriler; gelecek, gereklilik, güç, keyif, seyahat, ümitsizlik, zorluk ve sömürgecilik biçiminde adlandırılmıştır.

Yabancı dil alanında metaforun kullanıldığı diğer bir çalışma ise Kesen (2010) tarafından yürütülmüştür. Bu çalışmanın amacı yabancı dil öğrencilerinin yabancı dil ders kitabına ilişkin sahip oldukları algıları belirlemektir. Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi Hazırlık Bölümü'ndeki 150 yabancı dil öğrencisi araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Veriler içerik analizi tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun yabancı dil kitaplarını gezegen, yabancı ülke, gizli bahçe ve uzay gibi kavramlar olarak algıladığı saptanmıştır. Sonuçların yabancı dil öğrencilerinin yabancı dil ders kitapları hakkında belirsizlik duygusu yaşadıklarını gösterdiği belirtilmiştir.

Ahkemoğlu (2011), "Yabancı Dil Öğrencilerinin Yabancı Dil Öğretmenine İlişkin Metaforik Algıları'' isimli yüksek lisans çalışmasında İngilizce öğretmenliği bölümü öğrencileri ile alanı İngilizce öğretmenliği olmayan üniversite öğrencilerinin yabancı dil öğretmenine ilişkin algılarını araştırmıştır. Araştırmanın verileri öğrencilerin metaforlarını yazmaları için hazırlanan form, öğrencilerle yapılan görüşme ve öğrencilerin yazdıkları kompozisyonlardan elde edilmiştir. Yabancı dil öğretmeniyle ilgili metaforların kullanımında iki grup öğrenci arasındaki benzerlikler ve farklılıklar tespit edilmiştir. Araştırma kapsamında her iki gruptaki öğrencilerin aydınlatma kategorisinde ışık, ay ve güneş; gelişme kategorisinde yağmur; şekil verme kategorisinde mimar metaforunu kullandıkları gözlemlenmiştir. Çalışmanın diğer bir sonucuna göre "kahin", "şizofrenik" ve "sakız" gibi metaforlar sadece İngilizce öğretmeni için kullanılmıştır. Araştırmanın sonunda öğrencilerin ders öğretmenine karşı besledikleri olumlu tutumun derse ve dil öğrenmeye karşı da geliştirilebileceği ifade edilerek yabancı dil öğretmenlerine önerilerde bulunulmuştur.

Ahen (2009), Malezya Saravak Üniversitesinde İngilizce kendini ifade etmeye ilişkin öğrenci algılarını belirlemeyi amaçlayan bir çalışma yapmıştır. Öğrencilerin İngilizce kendini ifade etme dersini almadan önce ve aldıktan sonra

algıları saptanarak farklılık olup olmadığı incelenmiştir. Araştırma sonucuna göre üniversite öğrencilerinin çoğu İngilizceye ilişkin olumlu algıya sahiptir. Kendini ifade etme dersini alan öğrencilerin kurstan sonra İngilizce iletişim kurmada kendilerine daha çok güven duydukları ve sınıf aktivitelerine katılmada daha istekli oldukları ortaya çıkmıştır.

Akalın ve Zengin (2007), "Türkiye'deki Halkın Yabancı Dil ile İlgili Algıları'' adlı çalışmalarında Türkiye'nin çeşitli illerinden Atatürk Üniversitesi İngilizce öğretimi bölümünü kazanmış öğrenciler aracılığıyla farklı illerdeki bireylerin yabancı dile ilişkin tutumlarını belirlemeyi amaçlamışlardır. Çalışma kapsamında, birinci bölümde demografik soruların ikinci bölümde ise yabancı dilin çeşitli boyutlarına hitap eden 21 tane tutum sorusunun yer aldığı anket formları kullanılmıştır. Verilerin analizinde ortalamalar, frekans dağılımları, Z testi ve Kendall Korelasyon analizi kullanılmıştır. Araştırma sonuçları yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi ve yaşanılan bölge değişkenlerine göre incelenerek yabancı dil öğretimi ile ilgili çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Limon (2015), metaforlar aracılığıyla 9. ve 10. sınıf öğrencilerinin yabancı bir dil olarak İngilizceye yönelik algılarını belirlemek için bir çalışma yapmıştır. Araştırmaya katılan lise öğrencilerinin yabancı bir dil olarak İngilizceye yönelik algılarının 8 kategori altında toplandığı görülmektedir. Bu kategoriler eğlenceli bir etkinlik, işlevsel bir araç, birikimin sonucu, zorlu ve sıkıcı bir süreç, zor ve karmaşık bir dil, değerli bir dil, gereksinim, gereksiz ve sonuçsuz bir süreç olarak adlandırılmıştır. Bu kategoriler de olumlu, olumsuz ve nötr algılar olarak üç ana grupta sınıflandırılmıştır. Ayrıca bazı kategorilerin cinsiyet ve sınıf değişkenine göre farklılaştığı tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda liselerde dilbilgisine dayalı öğretimden vazgeçilmesi ve İngilizcenin daha eğlenceli etkinliklerle öğretilmesi önerilmiştir.

Tercan (2015)'ın, "İngilizce Öğretmen Adaylarının İngilizceyi Çocuklara Öğreten Dil Öğretmeni Hakkındaki Metaforik Algıları'' adlı çalışması öğrencilerin çocuklara İngilizce öğreten dil öğretmenlerine ilişkin algılarını belirlemeyi amaçlamaktadır. Ayrıca araştırmada öğretmen adaylarının çocuklara İngilizce öğreten dil öğretmenlerine ilişkin metaforik algılarının cinsiyet ve Çocuklara İngilizce Öğretimi dersini alıp almamalarına göre değişiklik gösterip göstermediği incelenmiştir. Araştırmanın katılımcıları Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi İngiliz Dili Eğitimi Bölümünde okuyan 130 öğrencidir. Veri

toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen Metafor Çıkarma Anketi kullanılmıştır. Öğrencilerden 'Çocuklara İngilizce öğreten bir İngilizce öğretmeni…..dir çünkü.….' cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle değerlendirilerek kategoriler oluşturulmuştur. Araştırma sonuçları Çocuklara İngilizce Öğretimi dersini alan öğrencilerin çocuklara İngilizce öğreten dil öğretmenini "iş birliği yapan lider"e benzettiklerini, çocuklara İngilizce öğretimi dersini almayan öğrencilerin bu öğretmenleri "bilginin kaynağı" olarak gördüklerini ortaya çıkarmıştır.

Yabancı dil öğrenimi alanında öğrenci algılarını inceleyen diğer bir çalışma ise Swales (1994) tarafından yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu Dubai İngiliz Konseyinde İngilizce öğrenimi gören gelişmekte olan ülkelerden yetişkin 12 kız öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmada öğrencilerin dil öğrenme algılarını belirlemek için öğrencilerden karikatür çizmeleri istenmiştir. Öğrenci çizimlerinin gelişmekte olan ülkelerin siyasi ve sosyal yaşantılarıyla nispeten ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yürük (2008), İlkokul ve lise düzeyindeki öğrencilerin yabancı dil olarak İngilizce öğrenmeye ilişkin inanışlarını ve bu inanışların dil öğrenimini nasıl etkilediğini ortaya çıkarmaya yönelik bir çalışma yürütmüştür. Çalışma grubunu Ankara Çubuk'ta 294 adet ilk ve orta dereceli okul öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmadan elde edilen bulgular sonucunda öğrencilerin İngilizceyi zor bir dil olarak görmedikleri, bu dili öğrenmeye istekli oldukları, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre dil öğreniminde daha iyi olduğu inanışı ortaya çıkmıştır. Ayrıca araştırmaya katılan öğrenciler pratik yapma, tahmin etme, tekrar etme çalışmalarının dil öğreniminde etkili olduğunu düşünmektedirler. Verilerin, müfredat tasarımında, ders kitaplarının geliştirilmesinde ve öğretmen yetiştiren eğitim fakültelerinin programlarına önerilerde bulunmada kullanılabileceği belirtilmiştir.

Simpson ve Mengi (2011), 31 lise düzeyindeki öğrencinin iyi bir İngilizce öğretmeninin özelliklerine ilişkin algılarını ortaya koymak için bir çalışma yapmışlardır. Nitel araştırma yöntemi kullanılan çalışmaya göre öğrenciler İngilizce öğretmenlerinden şunları beklemektedir: Ders boyunca İngilizce konuşmak, öğrencilerin İngilizce konuşmalarını desteklemek, öğretimi eğlenceli hale getirmek, dersi akıcı ve planlı işlemek, teknolojiyi derse entegre etmek,

sınıfı etkili yönetmek, dürüst, yaratıcı, enerji dolu ve yardımsever olmak, ödev vermek ve verilen ödevi kontrol etmek.

Barnes ve Lock (2013), "Öğrencilerin Etkili Dil Öğretmeni ile İlgili Algıları: Kore Üniversitesinde Nicel Araştırma'' adlı çalışmalarında üniversite öğrencilerinin etkili bir yabancı dil öğretmeninin özellikleri hakkında algılarını ortaya çıkarmayı amaçlamışlardır. Anket aracılığıyla elde edilen veriler ayrıntılı analiz edilerek iyi bir dil öğretmenin özellikleri belirlenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre öğrenciler dil öğretmeninin sahip olması gereken kişisel özellikleri arkadaşlık, ilgi ve sabır olarak belirlemiştir. Dersin aktarımıyla ilgili yabancı dil öğretmenin sahip olması gereken özellikler 'açık ve anlaşılır açıklamalar yapma, hataları düzeltme ve öğretim ortamında aktif katılım' olarak sıralanmıştır. Ayrıca öğretmenin alan bilgisi ile derse hazırlıklı gelmesi öğrenciler tarafından en sık cevaplanan özelliklerdir. Araştırma sonuçlarına göre yabancı dil öğretmenlerine öğretimi iyi planlama ve sunma ile ilgili faydalı bilgiler verilmiş, önerilerde bulunulmuştur.

Salman (2011) yaptığı çalışmada, Ağrı ilindeki lise öğrencilerinin yabancı dil olarak İngilizceye yönelik inanış ve tutumlarını belirlemeyi ve öğrenci tutumları ile öğrencilerin demografik özellikleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın katılımcıları Ağrı ilinde rastgele seçilen yedi lisede öğrenim gören 704 lise öğrencisidir. Veri toplama aracı olarak İngilizceye Yönelik Tutum Ölçeği ve araştırmacı tarafından geliştirilen Kişisel Bilgiler Formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde Ki-Kare testi ve Clementine 11.0 programından faydalanılmıştır. Araştırma sonuçları katılımcıların İngilizceye yönelik tutumları ile cinsiyet, ilköğretimde İngilizce dersi alma ve alınan yıl sayısı, aile ikameti yeri, aile aylık geliri, anne eğitim durumu, kendine ait bir odaya sahip olma, kendine ait bir bilgisayara sahip olma, televizyonda yabancı kanalları izleme ve İngilizce öğrenmek için özel bir kursa devam etme demografik değişkenleri arasında anlamlı ilişki olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Aksoy (2015), ''Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin İngilizce Öğretimine Yönelik Algı ve Tutumları'' adlı çalışmasında Jandarma Astsubay Meslek Yüksek Okulu 2. sınıf öğrencilerinin İngilizce öğretimine yönelik algı ve tutumlarını belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın katılımcıları Jandarma Astsubay Meslek Yüksek Okulunda öğrenim gören 308 2. sınıf öğrencisidir. Bu çalışmada öğrencilerin hedefler, içerik, eğitim durumları,

kaynaklar ve sınama durumları kavramlarına yönelik algıları incelenmiştir. Bununla birlikte öğrencilerin algıları ile tutum seviyeleri arasında ilişki olup olmadığı araştırılmıştır. Veri toplama aracı olarak algı anketi ve tutum ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde ki-kare testi ve betimsel analiz kullanılmıştır. Araştırma sonuçları öğrencilerin büyük bir kısmının İngilizce öğretimine yönelik nispeten düşük tutuma sahip olduklarını göstermiştir. Öğrencilerin tutum düzeyleri önem, hoşlanma ve kaygı alt boyutlarına göre de nispeten düşük çıkmıştır. Algı anketi sonucuna göre öğrenciler Genel İngilizce derslerinin geliştirilmesi gerektiğini düşünmektedirler. Ayrıca öğrencilerin bazı algılarının tutum seviyelerine göre farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Hem algı anketi hem tutum ölçeği sonuçlarına göre Genel İngilizce dersinin geliştirilmesi için önerilerde bulunulmuştur.

Oran (2006), ‘‘Çoklu Zeka Teorisi Uygulanan Bir Yabancı Dil Sınıfında Öğrencilerin Eğitim Ortamı Algıları’’ adlı çalışmasında öğrencilerin eğitim ortamına yönelik öğrenme, öğretmen, sınıf ortamı, sosyal öz kavram ve akademik öz kavram algılarını incelemiştir. Araştırmanın örneklemini İngilizce’yi yabancı dil olarak öğrenen 7. sınıf öğrencilerinden 102 kişi oluşturmaktadır. Beş hafta boyunca katılımcılardan 51’ine ‘geçmiş zamanda alışkanlıkları ifade etme’ konusu çoklu zeka kuramına dayalı etkinlikler ile işlenmiştir. Diğerleri ise aynı konuyu geleneksel yöntemle işlemiştir. Ön test ve son test olarak Dundee Ready Education Environment Measure (DUNDEE) anketi tüm katılımcılara uygulanmıştır. Ayrıca tüm katılımcılardan bu uygulamaya yönelik duygu ve düşüncelerini ifade etmeleri istenmiştir. Son test sonuçları deney grubu ve kontrol grubu arasında öğrenme algısı, öğretmen algısı, sınıf ortamı algısı ve sosyal öz kavram algısı açısından önemli bir farklılık bulunmadığını göstermiştir. Ama deney grubu son test sonucuna göre, deney grubundaki öğrencilerin akademik öz kavram algısında önemli bir artış vardır. Öğrencilerin duygu ve düşünceleri ile eğitim ortamı algıları arasındaki ilişki incelendiğinde deney grubundaki öğrencilerin uygulamaya yönelik olumlu tutumlar geliştirdikleri ortaya çıkmıştır.

1.8. Araştırmanın Önemi

İçinde bulunduğumuz 21. yüzyılda İngilizce bilmenin önemi herkes tarafından kabul edilmektedir. Bilgi teknolojilerinin artan kullanımıyla uzak mesafeler yakınlaşmış, farklı ülkelerden insanlar ile iletişim kurmak kolaylaşmıştır. Artan uluslararası ilişkiler İngilizce bilmeyi bir gereksinim haline getirmiştir. İngilizcenin internet ve sosyal medyada yoğun kullanımı, uluslararası ticarette ortak dil olması, kısaca dünyada en çok konuşulan dil olması İngilizce' ye verilen önemi artırmaktadır. Bu noktada MEB tarafından İngilizce öğretimine önem verilmekte, ülke genelinde okullarda okutulan yabancı diller içerisinde birinci sıradadır. Ancak bunca emek ve zamana rağmen dil öğretiminde ülkemizde hedeflenilen düzeye ulaşılamadığı da bir gerçektir (Arslan, Akbarov, 2010). Türkiye'de öğrenciler yaklaşık 1000 saatten fazla sınıf içi İngilizce dersi almalarına karşın liseden mezun olurken bile temel düzeyde kalmaktadır (Tepav Proje Ekibi, 2014). MEB, İngilizce eğitim sisteminde sürekli düzenlemeler yaparak İngilizce başarısını artırmayı amaçlamaktadır. Ancak, öğrencileri etkileyen bu düzenlemeler, resmi ders kitapları ve müfredat öğrencilerin değişkenlik gösteren düzeylerini ve gereksinimlerini dikkate almamaktadır (Tepav Proje Ekibi, 2014). Oral (2003)'a göre, İngilizce öğretiminin yeniden düzenlenmesi açısından toplumsal beklentilerin iyi bilinmesi gerekmektedir. Yabancı dil eğitiminde politikalar geliştirilirken bireylerin o dili nasıl algıladığı, o dilin toplumuna ve kültürüne karşı geliştirdiği ön yargılarının araştırılması gereklidir (Karatepe, 2005). Öğrencilerin İngilizceyi nasıl gördükleri, bu dili niçin öğrendikleri ve bu dile karşı inanış ve fikirleri bilinirse dil öğretimi hedeflerine bir adım daha yaklaşılır.

Son yıllarda öğrencinin merkeze alındığı eğitim–öğretim yaklaşımlarının benimsenmesiyle öğrencilerin ilgi, ihtiyaç, inanç, tutum ve algılarını belirlemeyi amaçlayan çalışmalar eğitim alanında önem kazanmıştır. Öğrencilerin yabancı dil olarak İngilizce algılarını tespit etmek ve bu algıların farklı bireysel değişkenlere göre nasıl şekillendiğini ortaya çıkarmak dil öğretmenlerinin öğretimi bireysel farklılıklara göre planlaması ve düzenlemesinde kaynak olabilir. Öğrencilerin geçmiş deneyimleri, dil öğretimine ne kadar süre maruz kaldıkları, kültür, yaş ve inanışları gibi faktörler öğrencilerin çevrelerindeki

uyarıcıları farklı algılamasında etkili olabilmektedir. Dolayısıyla, öğrencilerin algılarının ve algılarını etkileyen faktörlerin bilinmesi dil öğretimindeki başarıyı artırabilir. Ayrıca öğrenci algılarının bilinmesi öğretmenin öğrenme güçlüklerini tespit etme ve gidermesinde faydalı olabilir. Öğrencilerin İngilizceyi nasıl algıladıkları öğretmene rehberlik eder; öğretmen dil öğretim sürecini ve eğitim ortamını düzenlemede öğrencilerin düşüncelerini dikkate alarak planlayabilir. Bu araştırmada, farklı okullarda öğrenim gören lise öğrencilerinin yabancı bir dil olarak İngilizceye yönelik algıları farklı değişkenlere göre incelenerek öğrencinin bakış açısından İngilizce eğitimine yönelik öneriler geliştirmesi beklenmektedir.

1.9. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın temel amacı, lise öğrencilerinin "yabancı dil olarak İngilizce" kavramını nasıl algıladıklarını, yabancı dil olarak İngilizceye ilişkin algılarının cinsiyet, haftalık ders saati, yurt dışında bulunma durumu ve okul türü değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğini bağımsız kelime ilişkilendirme testi aracılığıyla ortaya çıkarmaktır. Bu amaca yönelik öğrencilerin farklı bireysel özellikleri ile İngilizce algıları arasında ilişki olup olmadığı incelenmektedir. Öğrencilerin kavram algılarını belirlemek öğrencilerin ihtiyaçları, tutumları, bakış açıları ve düşünceleri hakkında bilgi edinme imkanı sunar.

1.10. Araştırma Problemi

Bu araştırmada farklı devlet ve özel okullarda öğrenim gören lise öğrencilerinin İngilizce algılarının farklı değişkenlere göre nasıl bir değişim gösterdiğini ortaya çıkarmak hedeflenmektedir. Bu amaç doğrultusunda araştırmanın problemi: "Lise öğrencilerinin yabancı dil olarak İngilizceye ilişkin algıları farklı değişkenlere göre nasıl bir değişim göstermektedir? "

Araştırmanın Alt Problemleri:

1. Lise öğrencilerinin yabancı dil olarak İngilizce kavramına ilişkin algıları nelerdir?

2. Belirlenen kavramsal kategoriler, katılımcıların cinsiyetlerine göre nasıl bir değişim göstermektedir?

3. Belirlenen kavramsal kategoriler, katılımcıların devam ettikleri okulda aldıkları İngilizce haftalık ders saatine göre nasıl bir değişim göstermektedir?

4. Belirlenen kavramsal kategoriler, katılımcıların devam ettikleri okul türüne göre nasıl bir değişim göstermektedir?

5. Belirlenen kavramsal kategoriler, katılımcıların daha önce yurtdışında bulunma durumlarına göre nasıl bir değişim göstermektedir?

6. Öğrencilerin yabancı dil olarak İngilizce algılarının altında yatan düşünce nedir?

1.11. Sayıltılar

1. Öğrenciler kelime ilişkilendirme testinde yer alan anahtar kavram sorularına içtenlikle ve dürüstçe cevap vermişlerdir.

1.12. Sınırlılıklar

1. Bu araştırma, 2016-2017 Eğitim-Öğretim yılı İstanbul ili Tuzla ilçesinde yer alan Anadolu Lisesi, Anadolu İmam Hatip Lisesi, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Özel Temel Lisesi ve üç farklı kolejde öğrenim gören 400 öğrenci ile sınırlıdır.

2. Yabancı dil olarak İngilizceye yönelik öğrenci algıların belirlenmesinde kelime ilişkilendirme testindeki anahtar kavrama verilen cevap kelimeler ve öğrencilerin anahtar kavramı nasıl algıladıkları sorusuna verdikleri cevaplar kullanılmıştır.

1.13. Tanımlar

Ortak bir dil olarak İngilizce (English as a lingua franca): Farklı kültür ve anadillerden gelen bireylerin iletişim dili olarak İngilizceyi seçmesidir.

Anadil olarak İngilizce (English as a mother tongue): Anadili İngilizce olan kişilerin bu dili kullanmasıdır. Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere ve Kanada gibi ülkelerde anadil İngilizcedir.

Yabancı dil olarak İngilizce (English as a foreign language): İngilizcenin çok yaygın bir şekilde kullanılmadığı toplumlarda bu dilin bağlam içinde öğrenildiği ve okullarda yabancı dil olarak okutulduğu dildir (Lightbown, Spada, 2006). Türkiye'de İngilizce, yabancı dil olarak öğretilmektedir.

İkinci bir dil olarak İngilizce (English as a second language): Bir ülkenin anadili yanında resmi ve eğitim dili olarak İngilizceyi kullanmasıdır.

Öğretim Programı: Okulda veya okul dışında bireye kazandırılması planlanan bir dersin öğretimiyle ilgili tüm etkinlikleri kapsayan yaşantılar düzeneğidir (Demirel, 2015).

Kelime ilişkilendirme testi: Bireylerin bilişsel yapısını ve bu yapıdaki kavramlar arasındaki bağları belirlemeye ve uzun dönemli hafızada bulunan kavramlar arası ilişkilerin yeterli olup olmadığını veya anlamlı olup olmadığını tespit edebilmeye yarayan alternatif ölçme değerlendirme tekniklerinden birisidir (Bahar, Özatlı, 2003). Bir yüzyıldan fazla zamandan beri kullanılan kelime ilişkilendirme testi, bireye yöneltilen herhangi bir kelimeye bireyin aklına ilk gelen kelimeyle cevap vermesi tekniğine dayanır (Kostova, Radoynovska, 2008).

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın deseni, çalışma grubu, veri toplama aracı ve verilerin analiz süreci hakkında bilgi verilmiştir.

2.1. Araştırma Deseni

Bu çalışmada, ortaöğretim düzeyi öğrencilerin yabancı dil olarak İngilizceye ilişkin görüşlerinin alınması amacına uygun olarak kişilerin algı, fikir, tecrübe ve duyguları gibi öznel verilerle ilgilenen nitel veri toplama deseni tercih edilmiştir. Çokluk, Yılmaz ve Oğuz (2011) nitel araştırmayı, tümevarımcı bir yaklaşımla, olayları ve olguları doğal ortamları içinde betimleme, katılımcıların bakış açılarını anlama ve yansıtma üzerine odaklanan araştırma yaklaşımı olarak tanımlamaktadır. Creswell (1998) ise nitel araştırmayı, sosyal hayatı ve insanla ilişkili problemleri kendine özgü metotlarla sorgulayarak, anlamlandırma süreci olarak tanımlamaktadır. Denzin ve Lincoln (2005)'a göre nitel araştırmacılar, olguları doğal ortamında çalışırlar ve böylece olguları anlarlar ya da insanların onlara ne gibi anlamlar yüklediğini yorumlarlar.

Bu araştırmada nitel araştırma desenlerinden olgubilim (fenomenoloji/ phenomenology) kullanılmıştır. Olgubilim deseni farkında olunan ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olunmayan olgulara odaklanmaktadır (Yıldırım, Şimşek, 2013). Günlük hayatta algılar, olaylar, deneyimler, kavramlar ve durumlar gibi olgular ile sürekli karşılaşmaktayız fakat bu olgular ile karşılaşmak onların tam anlamıyla anlaşıldığı anlamına gelmez. Bu nedenle tam anlamıyla yabancı olmadığımız halde anlamını tam kavrayamadığımız olguların araştırılmasında olgu bilim deseni uygun bir araştırma zemini oluşturur (Yıldırım, Şimşek, 2013). Bu çalışmada farklı devlet

ve özel okullarda öğrenim gören lise öğrencilerinin yabancı dil olarak İngilizce kavramına ilişkin olguları incelenmiştir.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın katılımcılarını, 2016-2017 eğitim öğretim yılında İstanbul ili Tuzla ilçesinde farklı devlet ve özel okullarda öğrenim gören ve yabancı dil olarak İngilizce dersini almakta olan 400 lise öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmanın katılımcıları kolay örneklem esas alınarak devlet ve özel okullardan seçilmiştir. İngilizce haftalık ders saatinin sınıf düzeyine göre değişmesi nedeniyle araştırmaya katılan tüm öğrenciler 10. sınıf düzeyinden gelişigüzel seçilmiştir. Böylece İngilizce haftalık ders saati değişkenine göre öğrenci algılarının değişip değişmediğini daha net ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırmanın etiği kapsamında katılımcıların isimlerini kullanmak yerine devlet okulu öğrencileri D1, D2, D3… D8 gibi kodlarla, özel okul öğrencileri Ö1, Ö2, Ö3…Ö8 gibi kodlarla isimlendirilmiştir. Çalışma grubunun demografik özellikleri aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo 1: Araştırma Katılımcılarının Okul Türüne Göre Dağılımı

Okul Türleri	**f**	**%**
Anadolu Lisesi	70	17,50
Anadolu İmam Hatip Lisesi	68	17,00
Özel Temel Lisesi	66	16,50
Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	71	17,75
Kolej	125	31,25
TOPLAM	**400**	**100**

Tablo 1'de araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördükleri okullara göre dağılımı verilmiştir. Anadolu Lisesinden 70 (%17,50), Anadolu İmam Hatip Lisesinden 68 (%17), Özel Temel Lisesinden 66 (%16,50), Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinden 71 (%17,75) ve Kolejden 125 (%31,25) öğrenci araştırmaya katılmıştır. Tablodan anlaşıldığı gibi devlet okulunda ve özel okulda öğrenim

gören araştırma katılımcı sayıları birbirine yakındır. Tablo 2'de araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyete göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 2: Araştırma Katılımcılarının Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	**f**	**%**
Kız	204	51,00
Erkek	196	49,00
TOPLAM	**400**	**100**

Tablo 2' ye göre araştırmaya 204 (%51) kız, 196 (%49) erkek öğrenci katılmıştır. Buna göre araştırmaya katılan kız ve erkek öğrencilerin sayıları birbirine yakındır. Tablo 3'te araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördükleri okuldaki İngilizce haftalık ders saatleri verilmiştir.

Tablo 3: Araştırma Katılımcılarının İngilizce Haftalık Ders Saatine Göre Dağılımı

Haftalık ders saati	**f**	**%**
10 saat ve üstü	125	31,25
4 saat	141	35,25
2 saat	134	33,50
TOPLAM	**400**	**100**

Tablo 3'te görüldüğü üzere araştırmaya katılan öğrencilerin yaklaşık %32'si (125) haftalık 10 saat ve üstü, yaklaşık %36'sı (141) haftalık 4 saat, yaklaşık %34'ü (134) ise haftalık 2 saat İngilizce dersi almaktadır.

Tablo 4: Araştırma Katılımcılarının Yurtdışı Deneyimlerine Göre Dağılımı

Yurtdışına Çıkma Durumu	**f**	**%**
Evet	175	43,75
Hayır	225	56,25
TOPLAM	**400**	**100**

Tablo 4'e göre araştırmaya katılan öğrencilerden 175'i (%43,75) daha önce yurtdışında bulunurken 225'i (%56,25) daha önce yurtdışına çıkmamıştır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada veri toplama araçları olarak demografik bilgi ölçeği ve kelime ilişkilendirme testi kullanılmıştır.

2.3.1. Demografik Bilgi Ölçeği

Demografik bilgilerin elde edildiği bu bölümde öğrencilerin yaşı, sınıfı, öğrenim gördükleri okuldaki İngilizce haftalık ders saati, cinsiyeti, öğrenim gördükleri okul türü ve yurtdışı deneyimi ile ilgili araştırmacı tarafından 6 adet soru hazırlanmıştır. Sözü edilen sorular Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5: Demografik Sorular

Yaşınız:	( ) 15 ( ) 16 ( ) 17 ( ) 18 ( ) 19
Cinsiyetiniz:	( ) Erkek ( ) Kadın
Okul türünüz:	( )Anadolu Lisesi ( )Mesleki ve Teknik Lise ( ) Özel Temel Lise ( )Kolej ( )Anadolu İmam Hatip Lisesi
Sınıfınız:	( ) 9.sınıf ( ) 10. sınıf ( ) 11. sınıf ( ) 12. sınıf
Haftalık İngilizce ders saatiniz:	( ) 1-2 ( )3-4 ( )5-6 ( ) 7-8 ( )9-10 ( )10 saat ve üstü
Yurtdışı deneyiminiz var mı?	( ) Evet ( ) Hayır

2.3.2. Kelime İlişkilendirme Testi

Kelime ilişkilendirme testi kavramlarla ilgili, bireylerin bilişsel yapısını ve bu yapıdaki kavramlar arası bağları, yani bilgi ağını çözümlemek, uzun dönemli hafızasında bulunan kavramlar arasındaki ilişkilerin yeterli olup olmadığını tespit etmek amacıyla kullanılan en yaygın tekniklerden biridir (Atasoy, 2004; Bahar, Özatlı, 2003; Hovardas, Korfiatis, 2006). Kelime ilişkilendirme testi birden çok uyarıcı kavramdan oluşabildiği gibi bir kavrama ilişkin bilişsel yapıyı ayrıntılı ortaya koymak için tek bir kavramdan da oluşabilir (Uzun, Özsoy Keleş, 2010). Bağımsız kelime ilişkilendirme testinde öğrenciye bir veya daha fazla anahtar kavram verilir ve öğrenciden çağrıştırdığı kavramları sözlü ya da

yazılı yazması beklenir. Öğrencinin verdiği tüm cevaplar analiz edilir. Öğrencilerin verdiği cevap kelimeleri analiz edilerek kategoriler oluşturulur.

Kelime ilişkilendirme testi kavram yanılgılarını saptamak, bilişsel yapıyı ortaya çıkarmak ve kavramsal değişimleri belirlemek gibi amaçlar için kullanılabilir (Çepni, Özmen, Bakırcı, 2012). Kelime ilişkilendirme testlerinin eğitim araştırmalarında kullanılmasının avantajları şöyle sıralanabilir (Aydemir, 2014).

- Hazırlanması ve uygulanması kolaydır.
- Hem küçük hem büyük gruplara kolaylıkla uygulanabilir
- Farklı disiplinlerde kullanılabilme esnekliğine sahiptir.
- Kısa sürede uygulanabilir.
- Öğrencilerin bilişsel yapısındaki kavramlar arası ilişkileri belirlemede etkilidir.
- Kavram ağı haritaları ile desteklenirse anlamlı öğrenmeyi destekler.
- Kavram yanılgılarının tespitinde kullanılabilir.

Bu araştırmada kelime ilişkilendirme testi farklı okul türlerinde öğrenim gören ortaöğretim öğrencilerinin "yabancı dil olarak İngilizce" kavramıyla ilgili algılarını belirlemek için kullanılmıştır. Kelime ilişkilendirme testi öğrencilerin cevaplaması istenen anahtar kavramı ve öğrencilerin anahtar kavramı nasıl ilişkilendirdikleri sorusunu içermektedir. Kelime ilişkilendirme testinde anahtar kavram olarak "yabancı dil olarak İngilizce" belirlenmiştir. Anahtar kavramla ilişkili cevap kelimelerin yazılmasının ardından anahtar kavramın nasıl algılandığına ilişkin soru yer almaktadır. Çünkü anahtar kavramla ilişkilendirilen cevap kelime sadece hatırlama düzeyinde anahtar kavramla anlamlı bir ilişkisi olmayan bir çağrışım ürünü de olabilir (Nartgün, 2006). Anahtar kavramla ilgili cümleler yazılması tek bir cevap kelimeye göre daha kompleks ve üst düzey yapıda olacağından cümlenin bilimsel olup olmaması, farklı nitelikte kavram yanılgıları içerip içermediği gibi durumlar değerlendirme sürecini etkilemektedir (Ercan, Taşdere, Ercan, 2010).

2.3.3. Kelime İlişkilendirme Testinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Araştırmacı tarafından kelime ilişkilendirme testi (Ek-1) hazırlanmıştır. Testin hazırlanmasında konuyla ilgili daha önce çalışma yapmış bir öğretim üyesi ve dört İngilizce öğretmeninden görüş alınmıştır. Kelime ilişkilendirme testi devlet

okulundan 209, özel okuldan 191 öğrenciye uygulanmıştır. Testin uygulamasına geçilmeden önce araştırmacı tarafından öğrencilere gerekli açıklamalar yapılmıştır. Ayrıca kelime ilişkilendirme testinin en başında kısa bir açıklamaya yer verilmiştir. Katılımcıların testteki soruları rahatça cevaplamaları için isimlerini yazmanın zorunlu olmadığı belirtilmiştir. Öğrenciler "yabancı dil olarak İngilizce" anahtar kavramını cevaplamışlardır. Anahtar kavram katılımcılardan istenen cevap sayısı kadar yani 10 kez alt alta yazılmıştır. Böylece katılımcıların verdikleri bir önceki cevaba bağlı kalarak zincirleme hata yapma riskinin ortadan kaldırılması amaçlanmıştır. Anahtar kavramın alt alta yazılarak tekrar edilmesi testin amacı dışına çıkmasını önler (Bahar, Özatlı, 2003). Öğrencilere belirlenen anahtar kavrama ilişkin akıllarına gelen ilk on kelimeyi yazmaları için 40 saniye süre verilmiştir. Bu süre kelime ilişkilendirme testi için uygun bir zaman dilimidir (Gussarsky, Gorodetsky, 1990). Anahtar kavramın cevaplanmasının ardından öğrencilerden anahtar kavramı cevap kelimeleriyle nasıl ilişkilendirdiklerini açıklamaları istenmiştir.
Kelime ilişkilendirme testi aşağıda görüldüğü gibi iki aşamadan oluşmaktadır.

Anahtar kavram: "yabancı dil olarak İngilizce"
Yabancı dil olarak İngilizce: ……
Yabancı dil olarak İngilizce:……
Yabancı dil olarak İngilizce:…….
Yabancı dil olarak İngilizce: ……
Yabancı dil olarak İngilizce:……
Yabancı dil olarak İngilizce:…….
Yabancı dil olarak İngilizce: ……
Yabancı dil olarak İngilizce:……
Yabancı dil olarak İngilizce:…….
Yabancı dil olarak İngilizce: ……

"Yabancı dil olarak İngilizce" kavramını cevap kelimeleriyle nasıl ilişkilendirdiğinizi açıklar mısınız?

2.4. Veri Analizi

Kelime ilişkilendirme testi aracılığıyla elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile değerlendirilmiştir. İçerik analizinde birbirine benzeyen veriler belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirilir ve bunlar okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenlenerek yorumlanır (Yıldırım, Şimşek, 2013). İçerik analizi kullanılmasında temel amaç, verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır (Yıldırım, Şimşek, 2013). Bu yöntem ile birbirine benzer veriler belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirilerek yorumlanmıştır.

Öğrencilerin kelime ilişkilendirme testinde anahtar kavrama ilişkin yazdıkları cevap kelimelerinin analiz ve yorumlanma süreci şöyledir:

1. Kağıtların incelenmesi
2. Uygun olmayan kağıtların elenmesi
3. Tekrar derleme
4. Kelime ilişkilendirme formlarının 1'den 400'e kadar numaralandırılması
5. Anahtar kavrama verilen cevap kelimelerin ayrıntılı incelenmesi
6. Kategorilerin oluşturulması
7. Benzer cevap kelimelerinin kategorilere ayrılması
8. Geçerlik ve güvenirliğin kontrol edilmesi
9. Kavramların frekanslarının hesaplanması
10. Frekans tablolarının oluşturulması
11. Verilerin yorumlanması.

Kelime ilişkilendirme formlarında anahtar kavrama verilen tüm cevaplar ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir. Anahtar kavrama verilen cevapların hangi kelimelerden oluştuğu ve kelimelerin kaç kez tekrarlandığı frekans tablosunda ayrıntılı gösterilmiştir. Birbiriyle ilişkili aynı anlama gelen cevaplar kategorilere ayrılmış ve her kategorideki kelimelerin frekansları gösterilmiştir. Ayrıca frekans değeri 5'ten düşük olan ve anahtar kavramla ilişkili olmayan kelimeler oluşturulan frekans tablolarına dahil edilmemiştir. Söz konusu işlemin nasıl yapıldığına dair örnek Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6: Verilerin Kodlama Çalışmasından Bir Örnek

Kategoriler	**Kavramlar ve Frekansları**	**Toplam Frekanslar**
1. Meslek	iş imkanı (f)	(f)
	iş hayatı (f)	
	meslekte ilerleme (f)	
	çok meslek seçeneği (f)	
	İş hayatında başarı (f)	
	İş hayatında kolaylık (f)	
	iş başvurusu (f)	

Öğrencilerin cevap kelimelerinin analizinin ardından yabancı dil olarak İngilizceyi nasıl algıladıkları sorusuna yazdıkları cevaplar incelenmiştir. Öğrencilerin soruya ilişkin kurdukları cümleler anlam ve özellikleri bakımından tek tek incelenerek oluşturulan ana kategorilere yerleştirilmiştir. Anlam bakımından cevap kelimeleriyle ve anahtar kavramla ilişkilendirilmeyen cümleler elenerek kategorilere dahil edilmemiştir.

2.5. İç ve Dış Geçerlik

Nitel araştırmalarda geçerliğin sağlanması araştırmacının araştırdığı konuyu olduğu gibi ve yansız gözlemesine bağlıdır (Karataş, 2015). Bu araştırmada iç ve dış geçerliği sağlamak için şu adımlar takip edilmiştir:

- Kelime ilişkilendirme testi açık ve anlaşılır bir şekilde oluşturulmuş, uzman görüşü alınarak son şekli verilmiştir. Kelime ilişkilendirme testinin geçerlik ve güvenirliği ile ilgili yapılan çalışmalar yöntem kısmında ayrıntılı açıklanmıştır.
- Verilerin nasıl toplandığı, verilerin kodlanma süreci ve verilerden sonuçlara nasıl ulaşıldığı ayrıntılı bir şekilde yazılmıştır.
- Verilerin toplama ve analiz sürecinde ilgili alan yazın devamlı incelenerek kuramsal bağlamdan faydalanılmıştır.

- Elde edilen verilerin değerlendirilmesi sonucu oluşturulan kategorilerin yorumlanmasında inandırıcılığı sağlamak için bulgular kısmında katılımcılara ait doğrudan aktarmalara yer verilmiştir.
- Bulguların anlamlılığı için kelime ilişkilendirme testinde anahtar kavrama verilen cevapların dışında katılımcılardan anahtar kavramı nasıl ilişkilendirdikleri sorusunu cevaplamaları istenmiştir. Böylece anahtar kavramla ilişkisi olmayan anlamsız kelimelerin elenmesi sağlanmıştır.
- Verilerin analiz sürecinde katılımcıların anahtar kavrama verdikleri tüm cevap kelimeler ve yazdıkları cümleler detaylı incelenmiştir. Katılımcıların verdiği cevap kelimeler doğrultusunda ana kategoriler oluşturulmuş ve cevap kelimeler onu en iyi temsil ettiği kategorilere yerleştirilmiştir. Bu işlem biraz zaman geçtikten sonra tekrar yapılmış ve bazı cevap kelimelerin yeri değiştirilmiştir. Bu işlemin ardından öğrencilerin anahtar kavramı nasıl algıladığına ilişkin yazdıkları cümleler analiz edilerek oluşturulan ana kategorilere yerleştirilmiştir. Anahtar kavram için oluşturulan kategoriler, kategorilerdeki cevap kelimeler ve öğrencilerin yazdıkları cümleler bir Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni ile tez danışmanı tarafından kontrol edilerek veri analizine son şekli verilmiştir.
- Araştırma bulgularının yazımında araştırmacı nesnel ve bağımsız bir tavır izlemiştir.
- Araştırma bulgu ve sonuçlarının değerlendirilmesinde bulgu ve sonuçlar düzenli kontrol edilerek tutarlılık sağlanmaya çalışılmıştır.
- Araştırmanın deseni, çalışma grubunun belirlenmesi, veri toplama araçlarının özellikleri ve nasıl hazırlandıkları, veri analizi süreci ile ilgili bilgiler araştırmanın yöntem kısmında detaylı açıklanmıştır.

3. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, alt problemlere ilişkin bulgular ve yorumlar yer almaktadır. Bulgular, tablolar halinde sunulmuştur.

3.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Bu bölümde araştırmanın birinci alt problemi olan "Lise öğrencilerinin 'yabancı dil olarak İngilizce' kavramına ilişkin algıları nelerdir?" sorusuna ilişkin kelime ilişkilendirme testinden elde edilen bulgular yer almaktadır. Elde edilen verilerin analizi sonucunda "yabancı dil olarak İngilizce" kavramı ile ilgili toplam 14 kategori ve 3498 kelime elde edilmiştir. Oluşturulan kategoriler, cevap kavramlar ve frekanslar listelenmiştir. Frekans değeri 5'ten düşük olan cevap kavramlar listeye dahil edilmemiştir. Tablo 7'ye dahil edilmeyen bu kelimeler tüm kelimelerin %7.4'ünü (261 kelime) oluşturmaktadır. Frekans değeri 5'ten az olan ve kategoriler ile ilişkilendirilen kelimelere her kategorinin sonunda ilgili yorumlar bölümünde yer verilmiştir. Frekans değeri 5'ten fazla olan cevap kavramlar, cevap kavramlarının ait olduğu kategoriler, toplam frekans ve yüzde değerleri Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7: Öğrencilerin "Yabancı Dil Olarak İngilizce" Kavramıyla İlgili Algılarının Kategorilere Göre Dağılımı

KATEGORİLER	KAVRAMLAR VE FREKANSLARI	TOPLAM FREKANSLAR	YÜZDE
Turizm	Seyahat (57) Turist (50) İngiltere (35) Amerika (32) Londra (28) Tatil (20) Tercüman (14) Big Ben (13)	363	% 11.2

Tablo 7-devam

	Özgürlük Anıtı (11) New York (11) Thames nehri (10) Los Angeles (10) Sultanahmet (8) Oxford Street (8) Liverpool (7) London Eye (6) Avrupa turu (6) Turist rehberi (6) Manchester (6) Havalimanı (5) Tower Bridge (5) Golden Gate köprüsü (5) Eğlence mekanları (5) Marmaris (5)		
Olumsuz ifadeler	Stres (33) Sıkıcı (23) Zor (20) Karmaşık bir dil (20) Ezber (19) Yapamıyorum (17) Düşük not (17) Konuşamıyorum (15) Sınav kaygısı (15) Gereksiz (15) Heyecanlanıyorum (14) Anlamıyorum (12) Korku (10) Zorunluluk (10) Konuşma zorluğu (9) Telaffuz zor (8) Sevmediğim ders (8) Zor sınavlar (8) Başarısızlık (5) Endişe (5)	283	% 8.7
Meslek	İş imkanı (36) İş için gerekli (31) Kariyer (30) İş hayatında başarı (28) İş hayatında kolaylık (26) Meslekte ilerleme (25) İş başvurusu (24) Yüksek maaş (10) Master (10) Uluslararası şirketler (9) Çevirmen (8) Gelecekteki mesleğim (6) CEO (6) İş adamı (6)	275	% 8.4

Tablo 7-devam

	Terfi (5) Mülakat (5) Statü (5) CV (5)		
Sosyal Medya	Bilgisayar oyunları (31) İnternet (27) Google çeviri (25) Youtube (25) Instagram (22) Facebook (15) Snapchat (15) Google (15) Messenger (14) Televizyon (14) Twitter (12) BiP Messenger (11) BBC (7) Skype (7) Wats app (6) Blog (6) Viber Messenger (5) Tumblr (5) Ask.fm (5) Google play (5)	272	% 8.4
İngilizce dersi	Kelimeler (35) Okuduğunu anlama (30) Çeviri (30) Sözlük (21) Essay (kompozisyon) (16) Etkinlikler (12) Gramer (12) İngilizce hocası (10) Ders kitabı (10) Telaffuz (10) Konuşma (9) Native speaker (ana dili konuşan) (8) Kurs (8) Ödev (8) Listening (dinleme) (8) Drama (6) Proje (6) Pratik yapma (6) Blog yazma (6) Canlandırma (5) Performans (5) Portfolyo (5)	266	% 8.2
Kültür Sanat	Yabancı diziler (35) Yabancı filmler (35)	250	% 7.7

Tablo 7-devam

	Müzik (35) Altyazılı film (32) Yabancı şarkı (20) Farklı kültürler (14) Shakespeare (14) Yeni kültürler (11) Polisiye romanlar (10) Edebiyat (10) Kovboy filmleri (8) Solutions kitapları (7) Kültür değişimi (7) Çeviri kitapları (6) İngiliz yazarlar (6)		
Olumlu ifadeler	Evrensel dil (22) Ortak dil (21) Önemli (20) Gerekli (20) İyi koşullar (17) Rahatlık (10) Saygınlık (10) Yeni arkadaşlar (10) Ayrıcalık (10) Nazik insanlar (8) Yeni hayatlar (8) Eğlenceli (8) Bilgili olmak (8) Avantaj (8) Hayaller (6) Farklı olmak (6) Merak (6) Kendini geliştirme (6) Mutluluk (6) Eğitimli insanlar (6) Yeni bir kişilik (5) Sorumluluk (5) Özgüven (5) Yetenek (5)	236	% 7.2
Sınavlar	İngilizce sınavı (36) Toefl (33) SAT (31) Cambridge sınavları (31) FCE (First Certificate in English) (24) PET (Preliminary English Test) (15) Quiz (15) KET (Key English Test) (13) Çevrimiçi sınav (12) Dinleme sınavı (12)	230	% 7.1

Tablo 7-devam

	Uygulama sınavı (8)		
Üniversite	Yurtdışında üniversite (34) Cambridge (31) Oxford (29) Harvard (27) Master (15) Brighton üniversitesi (12) Stanford üniversitesi (12) Üniversite hazırlık sınıfı (10) Goldsmith College (10) Kampüs (8) İngiltere koleji (8) Princeton Üniversitesi (7) Lisans (7) Profesör (7)	217	% 6.7
Ünlü kişiler	Beyonce (16) Rihanna (16) Selena Gomez (16) One Direction (15) Eminem (15) Fifty Harmony (15) Justin Bieber (14) Brad Pitt (14) Obama (14) Kraliçe Elizabeth (13) Mahmut Tuncer (10) Leonardo Dicaprio (10) Penelope Cruz (8) Cem Yılmaz (6) Shakira (6) Putin (5) Austin Mahone (5) Russell Crowe (5) George Eliot (5) Acun Ilıcalı (5)	213	% 6.5
Yurtdışı ile ilgili kavramlar	Krallık (25) İngilizler (20) İngiliz İngilizcesi (16) Avrupa Birliği (16) Kraliçe (15) Kraliyet (13) Eyalet (11) Başkanlık (10) Amerikan İngilizcesi (10) CIA (10) Erasmus (9) NASA (8) FBI (8)	208	% 6.4

Tablo 7-devam

	Pentagon (8) Birleşmiş Milletler (6) Davos Zirvesi (6) Paskalya (6) Güneş batmayan ülke (6) Kraliyet askerleri (5)		
Sosyal hayat	Menü (20) Mağaza isimleri (18) Restoran (17) Fish and chips (17) Pizza (16) Kola (11) Levhalar (10) Metro (10) Moda (10) Kafeler (9) Kahve (8) İngiliz kahvaltısı (8) Sinema (6) Alışveriş (6) Noel (6) Festival (5) Adres sorma (5) Hamburger (5)	187	% 5.7
Sömürgecilik	İngiliz sömürgeciliği (19) Emperyalizm (16) Kapitalizm (14) Koloni (14) Sömürgeci bir dil (14) Suçluluk (12) Baskı (11) Asimile olma (11) Köleler (10) Siyahi insanlar (8)	129	% 3.9
Spor	Premier lig (14) NBA (13) Chelsea (13) Manchester United (10) Liverpool (9) Basketbol (7) Cleuland (7) İngiltere ligi (7) Ronaldo (7) Arsenal (6) Lebron James (5) Messi (5) Real Madrid (5)	108	% 3.3
TOPLAM		3237	100

Tablo 7'de katılımcıların yabancı bir dil olarak İngilizce anahtar kavramına verdikleri cevap kavramların frekans ve yüzde değerleri yer almaktadır. Tablo 7'de görüldüğü gibi, 400 katılımcı frekans değeri 5'ten fazla olan 3237 kelime yazmıştır. Bu sonuç, öğrencilerin yabancı dil olarak İngilizceye yönelik algılarının çok çeşitlilik gösterdiğini ortaya çıkarmıştır.

Tablo 7'ye göre öğrencilerin anahtar kavrama verdikleri cevaplar en çok *''Turizm''* kategorisi altında toplanmıştır (*f=363).* Öğrencilerin bu kategoriyle ilgili ilişkilendirmeleri çoğunlukla *seyahat, turist, İngiltere, Amerika* ve *Londra* kelimeleri üzerinde yoğunlaşmıştır. Frekans değeri 5'ten düşük olan cevap kelimeler; *Antalya, Birmingham, Ayasofya, Westminster, kırmızı otobüs, Britanya, Paris, Kanada, boarding pass (biniş kartı), bilet, departure (ayrılma), navigasyon, euro, Güney Kore, broşür, New York cafe, ulaşım, gemi çapası, yolculuk, güneşlenme, uçak, vize, tatil zamanı, konaklama, Buckingham sarayı, şezlong, safari, pub, döviz, kapalı çarşı, kiliseler, sahil, Hyde park, tekne turu* ve *Madame Tussauds* olarak saptanmıştır.

Öğrencilerin anahtar kavrama verdikleri cevapların analizinde ikinci baskın kategori olarak *"Olumsuz İfadeler"* belirlenmiştir. (*f=283).* Yabancı bir dil olarak İngilizce kavramı araştırmaya katılan öğrenciler tarafından en fazla *stres, sıkıcı, zor* ve *karmaşık bir dil* kavramları ile ilişkilendirilmiştir. En çok tekrar edilen diğer kavramlar *ezber, yapamıyorum, düşük not* ve *konuşamıyorum* olarak belirlenmiştir. Frekans değeri 5'ten düşük olduğu için bu kategoriye dahil edilmeyenler ise; *dinlenmeyen ders, yorgunluk, bunaltıcı, anlatamayan hoca, zaman geçmiyor, uykulu gözler, kopya, İngilizce bilmeyen öğrenciler, ölüm, kaldım, mutsuzluk, çaresizlik, üzüntü, sınıf tekrarı, ilgilenmiyorum, iğrenç* ve *bıktım* kelimeleridir.

Tablo 7'ye göre öğrencilerin anahtar kavrama verdikleri cevaplardan üçüncü kategori olarak *''Meslek''* kategorisi oluşturulmuştur (*f=275).* Bu kategorideki cevaplar incelendiğinde öğrencilerin büyük bir kısmının *iş imkanı, iş için gerekli* ve *kariyer* kavramlarına yoğunlaştıkları görülmektedir. Ayrıca öğrencilerin *iş hayatında başarı, iş hayatında kolaylık* kavramlarına da odaklandıkları ortaya çıkmıştır. Frekans değeri 5'ten düşük olan kelimeler şunlardır: *çok meslek seçeneği, aranan eleman, sertifika, part time, uzmanlaşma, hostes, satış görevlisi, ofis, toplantı, para, mevki, prestij, deneyim, staj, avukat* ve *polis.*

Katılımcıların anahtar kavrama ilişkin yazdıkları kelimelerden dördüncü kategori olarak *''Sosyal Medya''* oluşturulmuştur (*f=272).* Bu kategoride katılımcılar *bilgisayar oyunları, internet, google çeviri* ve *youtube* kelimelerine odaklanmışlardır. Ayrıca frekans değeri 5'ten düşük olduğu için bu kategoriye dahil edilmeyen kelimeler ise; *download, mynet, İngilizce gazeteler, dailymotion, happn, line, WeChat, reklamlar, İngilizce haberler, discovery channel, selfie, cartooon network, innovasyon, programlama, retweet* ve *video* olarak tespit edilmiştir.

Beşinci kategori olarak *''İngilizce dersi''* ortaya çıkmıştır *(f=266).* Bu kategoriye ait öğrencilerin en çok yazdığı cevaplar *kelimeler, okuduğunu anlama ve çeviri* kelimeleridir. Ayrıca katılımcıların *sözlük* ve *essay (kompozisyon)* kavramlarına da yoğunlaştıkları görülmektedir. Bu kategoride frekans değeri 5'ten düşük olan kelimeler şunlardır: *akıllı tahta, günlük rutinler, diyalog ezberleme, yer tarifleri, am-is-are, kelime kartları, deyimler, yardımcı fiil, sayılar, boşluk doldurma, Mr. Smith, sunum, poster, true-false (doğru-yanlış), saatler, özne, değişik kelimeler, eşleştirme, alfabe, cümle kurmak, nesne.*

Altıncı kategori *''Kültür Sanat''* şeklinde oluşturulmuştur *(f=250).* Bu kategoride öğrenciler tarafından en çok tekrarlanan cevaplar *yabancı diziler, yabancı filmler, müzik* ve *altyazılı film* kelimeleridir. Bu kategoriye ait frekans değeri 5'ten az olan cevap kavramlar şunlardır: l*isan, dergiler, mimari, heykeller, klişe filmler, çizgi roman, dublaj, resim, kültürümüzü tanıtmak ve sanat galerisi.*

Katılımcıların yabancı dil olarak İngilizce kavramına verdikleri cevapların analizinde yedinci kategori olarak *''Olumlu ifadeler''* oluşturulmuştur *(f=236).* Bu kategoride öğrenciler en çok *evrensel dil, ortak dil, önemli* ve *gerekli* kavramlarını yazmıştır. Frekans değeri 5'ten düşük olan kelimeler şunlardır: *değerli, kolay bir dil, sosyalleşme, altın bilezik, modern, yeni kapılar, hoş, gelişme, ikinci anadil, ufuk, yenidünya, umut, kibar, fırsat, yaygın, güzel ve şans.*

Sekizinci kategori olarak *''Sınavlar''* kategorisi oluşturulmuştur *(f=230).* Bu kategoriye ait en çok yazılan cevaplar *İngilizce* s*ınavı, Toefl* ve *Sat* kelimeleridir. Frekans değeri 5'ten düşük olan kelimeler *Yeterlilik sınavı, Ortak sınav, Kelime quizi* olarak belirlenmiştir.

Elde edilen verilerin analizi sonucunda dokuzuncu kategori olarak *''Üniversite''* ortaya çıkmıştır *(f=217).* Bu kategoriye ait en çok yazılan cevaplar *yurtdışında üniversite, Cambridge* ve *Oxford* kelimeleridir. Frekans değeri 5'ten düşük olan cevap kavramlar şunlardır: *master öğrencisi, okul, mezuniyet, turnuva* ve *kulüpler.*

Onuncu kategori olarak *''Ünlü kişiler''* kategorisi oluşturulmuştur *(f=213).* Bu kategoride öğrenciler en çok *Beyonce, Rihanna* ve *Selena Gomez* yazmıştır. Frekans değeri 5'ten düşük olan cevap kavramlar ise; *Kraliçe Victoria, Angela Merkel, Elizabeth Taylor, Devlet Bahçeli* ve *Arda Turan* olarak belirlenmiştir.

Katılımcıların yabancı dil olarak İngilizce kavramına ilişkin yazdıkları kelimelerden on birinci kategori olarak *''Yurtdışı ile ilgili kavramlar''* oluşturulmuştur *(f=208).* Bu kategoride öğrenciler tarafından en çok tekrarlanan cevaplar *krallık, İngilizler, İngiliz İngilizcesi* ve *Avrupa Birliği* kelimeleridir. Frekans değeri 5'ten düşük olan cevap kavramlar ise şunlardır: *kırmızı posta kutusu, ajan, okyanus, Londra borsası, İngiliz mutfağı ve İngiliz bankaları.*

On ikinci kategori olarak *''Sosyal Hayat''* kategorisi ortaya çıkmıştır *(f=187).* Bu kategori ile ilişkili cevaplar incelendiğinde öğrencilerin çoğunlukla *menü, mağaza isimleri* ve *restoran* kavramlarına yoğunlaştıkları görülmektedir. Frekans değeri 5'ten düşük olan cevap kavramlar; *sütlü çay, aşk, kürsü, beş çayı, çilli kızlar, çörek, kıyafet, centilmen, şeftali, insanlar, çete, batı yakası, zaman akımı, Richard, Almanca, elmalı turta* ve *bayrak* olarak belirlenmiştir

On üçüncü kategori olarak *''Sömürgecilik''* kategorisi oluşturulmuştur *(f=129).* Bu kategoriye ait en çok yazılan cevaplar *İngiliz sömürgeciliği* ve *Emperyalizm'* dir. Frekans değeri 5'ten düşük olan cevap kavramlar şunlardır: ele geçirmek *ve insanları ezmek.*

On dördüncü kategori olarak *''Spor''* kategorisi oluşturulmuştur *(f=108).* Bu kategoriye ait en sık tekrarlanan cevaplar şunlardır: *Premier lig, NBA* ve *Chelsea.* Frekans değeri 5'ten düşük olan cevap kavramlar şunlardır*: maç, voleybol, Amerikan futbolu, yüzmek, surf yapma, paraşüt ve deplasman maçı.*

3.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Bu bölümde araştırmanın ikinci alt problemi olan "Belirlenen kavramsal kategoriler, katılımcıların cinsiyetlerine göre nasıl bir değişim göstermektedir?" sorusuna yönelik bulgular yer almaktadır. Tablo 8'de yabancı dil olarak İngilizce kavramına ilişkin belirlenen kategorilerin cinsiyet değişkenine göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 8: Öğrencilerin "Yabancı Dil Olarak İngilizce" Kavramıyla İlgili Algılarının Cinsiyete Göre Dağılımı

KATEGORİLER		KIZ		ERKEK	
		f	%	f	%
1.	Turizm	186	12.1	177	10.3
2.	Olumsuz ifadeler	115	7.5	168	9.8
3.	Meslek	142	9.2	133	7.7
4.	Sosyal medya	132	8.6	140	8.1
5.	İngilizce dersi	128	8.3	138	8
6.	Kültür sanat	132	8.6	118	6.9
7.	Olumlu ifadeler	150	9.8	86	5
8.	Sınavlar	111	7.2	119	6.9
9.	Üniversite	113	7.3	104	6
10.	Ünlü kişiler	101	6.6	112	6.5
11.	Yurtdışı ile ilgili kavramlar	100	6.5	108	6.3
12.	Sosyal hayat	81	5.2	106	6.2
13.	Sömürgecilik	32	2.1	97	5.6
14.	Spor	6	0.3	102	5.9
TOPLAM		1529	100	1708	100

Tablo 8'e göre kız ve erkek öğrencilerin *"Turizm, Meslek, Sosyal Medya, İngilizce dersi, Kültür Sanat, Sınavlar, Üniversite, Ünlü kişiler ve Yurtdışı ile ilgili kavramlar, Sosyal Hayat"* kategorilerine ait verdikleri cevap kavramlarının sayısı birbirine yakındır. Ancak kız ve erkek öğrencilerin *"Olumsuz ifadeler, Olumlu ifadeler, Sömürgecilik ve Spor"* kategorilerine ait cevap kelimelerinin

sayısı arasında anlamlı bir fark görülmektedir. Kız öğrenciler (%9.8) erkek öğrenciler (%5) ile karşılaştırıldığında yabancı dil olarak İngilizceyi daha olumlu algılamaktadır. Erkek öğrencilerin ise kız öğrencilere göre yabancı dil olarak İngilizceyi daha olumsuz algıladıkları ortaya çıkmıştır (Kız=%7.5; Erkek=%9.8). Buna göre kız öğrencilerin yabancı bir dil olarak İngilizce hakkında daha olumlu düşüncelere sahip oldukları söylenebilir. Erkek öğrenciler ise kız öğrencilere göre anahtar kavramı daha çok *"Sosyal hayat, Sömürgecilik ve Spor"* kategorilerine ait kelimeler ile ilişkilendirmektedir. Tüm kategoriler arasında kız ve erkek öğrencilerin anahtar kavramla ilgili algıları en çok *"Spor"*kategorisinde farklılaşmaktadır (Kız=%2; Erkek=%52). Bu bulgular, erkek ve kız öğrencilerin yabancı dil olarak İngilizceye ilişkin algılamalarının cinsiyete göre farklılaştığını göstermiştir.

3.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Bu bölümde araştırmanın üçüncü alt problemi olan "Belirlenen kavramsal kategoriler, katılımcıların devam ettikleri okulda aldıkları İngilizce haftalık ders saatine göre nasıl bir değişim göstermektedir?" sorusuna yönelik bulgulara yer verilmiştir. Tablo 9'da yabancı dil olarak İngilizce kavramına ilişkin belirlenen kategorilerin katılımcıların aldıkları İngilizce haftalık ders saati değişkenine göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 9: Öğrencilerin "Yabancı Dil Olarak İngilizce" Kavramıyla İlgili Algılarının İngilizce Haftalık Ders Saatine Göre Dağılımı

KATEGORİLER	2 SAAT		4 SAAT		10 SAAT VE ÜSTÜ	
	f	%	f	%	f	%
1. Turizm	82	7.8	73	6.7	208	18,6
2. Olumsuz ifadeler	94	9.0	126	11.6	63	5.6

Tablo 9-devam

3.	Meslek	101	9.7	63	5.8	111	9.9
4.	Sosyal medya	91	8.7	96	8.8	85	7.6
5.	İngilizce dersi	109	10.4	100	9.2	57	5.1
6.	Kültür sanat	78	7.5	82	7.5	90	8.0
7.	Olumlu ifadeler	85	8.1	58	5.3	93	8.3
8.	Sınavlar	73	7.0	82	7.5	75	6.7
9.	Üniversite	67	6.4	49	4.5	101	9.0
10.	Ünlü kişiler	84	8.0	88	8.1	41	3.6
11.	Yurtdışı ile ilgili kavramlar	44	4.2	50	4.6	114	10.2
12.	Sosyal hayat	71	6.8	89	8.2	27	2.4
13.	Sömürgecilik	41	3.9	49	4.5	39	3.4
14.	Spor	20	1.9	76	7.0	12	1.0
TOPLAM		1040	100	1081	100	1116	100

Tablo 9 incelendiğinde öğrenci algılarının İngilizce haftalık ders saatine göre bazı kategorilerde belirgin şekilde farklılaştığı; bazı kategorilerde birbirine benzer olduğu görülmektedir. Tablo 9'a göre, "*Sosyal Medya, Kültür Sanat, Sınavlar ve Sömürgecilik"* kategorilerinde öğrencilerin yazdıkları cevap kavramların sayısı birbirine yakındır. "*Turizm, Olumsuz ifadeler, Meslek, İngilizce dersi, Olumlu ifadeler, Üniversite, Ünlü kişiler, Yurtdışı ile ilgili kavramlar, Sosyal hayat ve Spor"* kategorilerinde ise öğrencilerin anahtar kavramla ilişkilendirmeleri anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır. Haftada 2 saat İngilizce dersi alan öğrencilerin yabancı dil olarak İngilizce ile ilişkilendirmeleri en çok *"İngilizce dersi (%10.4)"* kategorisi altında yoğunlaşmıştır. Haftada 4 saat İngilizce dersi alan öğrenciler anahtar kavramı en çok *"Olumsuz ifadeler (%11.6), Sosyal Hayat (%8.2), Ünlü kişiler (%8.1) ve Spor (%7)"*kategorileri ile ilişkilendirmiştir. Haftada 10 saat ve üstü İngilizce dersi alanlar Yabancı dil olarak İngilizceyi en çok "*Turizm (%18.6), Yurtdışı ile ilgili kavramlar (%10.2), Meslek (%9.9), Üniversite (%9) ve Olumlu ifadeler (%8.3)"* kategorilerine ait cevap kavramlar ile ilişkilendirmiştir. Ayrıca haftalık ders saati değişkenine göre yapılan karşılaştırma sonucunda haftada 10 saat ve üstü İngilizce dersi alan öğrenciler ile haftada 2 saat İngilizce dersini alan öğrencilerin ilişkilendirmeleri

"*Meslek (2 saat=%9.7; 10 saat ve üstü=%9.9) ve Olumlu ifadeler (2 saat=%8.1; 10 saat ve üstü=%8.3)"* kategorilerinde birbirine çok yakındır. Bu kategorilerde haftada 4 saat İngilizce dersi alanların oranı en düşüktür *(Meslek=%5.8; Olumlu ifadeler=%5.3).* Bu bulgulardan yola çıkarak "*Olumlu ifadeler"* ve *"Meslek"* kategorilerinde öğrenci algılarını etkileyen farklı değişkenlerin mevcut olduğu söylenebilir.

3.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Bu bölümde araştırmanın dördüncü alt problemi olan "Belirlenen kavramsal kategoriler, katılımcıların devam ettikleri okul türüne göre nasıl bir değişim göstermektedir?" sorusuna yönelik bulgulara yer verilmiştir. Tablo 10'da yabancı dil olarak İngilizce kavramına ilişkin belirlenen kategorilerin katılımcıların öğrenim gördükleri okul türü değişkenine göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 10: Öğrencilerin "Yabancı Dil Olarak İngilizce" Kavramıyla İlgili Algılarının Öğrenim Gördükleri Okul Türüne Göre Dağılımı

KATEGORİLER	Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi		Temel Lisesi		Anadolu Lisesi		Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi		Kolej	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1. Turizm	32	6.3	50	9.2	46	8.3	27	5.1	208	18.6
2.Olumsuz ifadeler	43	8.5	51	9.4	52	9.4	74	14	63	5.6
3. Meslek	32	6.3	69	13.7	56	10.1	7	1.3	111	9.9
4. Sosyal medya	49	9.7	42	7.7	40	7.2	56	10.6	85	7.6
5. İngilizce dersi	58	11.5	51	9.4	47	8.4	53	10	57	5.1
6. Kültür sanat	43	8.5	35	6.4	46	8.3	36	6.8	90	8.0

Tablo 10-devam

7. Olumlu ifadeler	46	9.1	39	7.2	41	7.4	17	3.2	93	8.3
8. Sınavlar	43	8.5	30	5.5	48	8.6	34	6.4	75	6.7
9. Üniversite	29	5.7	38	7.0	40	7.2	9	1.7	101	9.0
10. Ünlü kişiler	36	7.1	48	8.9	31	5.6	57	10.7	41	3.6
11. Yurtdışı ile ilgili kavramlar	19	3.7	25	4.6	37	6.6	13	2.4	114	10.2
12. Sosyal hayat	40	7.9	31	5.7	27	4.8	62	11.7	27	2.4
13. Sömürgecilik	23	4.5	18	3.3	27	4.8	22	4.1	39	3.4
14. Spor	8	1.5	12	2.2	15	2.7	61	11.5	12	1.0
TOPLAM	501	100	539	100	553	100	528	100	111	100

Tablo 10'a göre öğrencilerin yabancı dil olarak İngilizceye yönelik algıları bazı kategorilerde birbirine yakın iken, bazı kategorilerde anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır. Tablo 10'da görüldüğü gibi *"Kültür Sanat, Sosyal Medya, Sınavlar ve Sömürgecilik"* kategorilerinde öğrencilerin anahtar kavrama verdikleri cevap kavramların sayısı birbirine yakındır. Kız Anadolu İmam Hatip Lisesine devam eden öğrencilerin cevap kavramları en çok *"İngilizce dersi (%11.5) ve Olumlu ifadeler (%9.1)"*kategorileri altında yer almaktadır. Temel Lisesi ve Anadolu Lisesinde öğrenim gören öğrencilerin algıları en çok *"Meslek (%13.7) ve Olumsuz ifadeler (%9.4)"* kategorileriyle ilişkilidir. Bu bulguya göre Temel Lisesi ve Anadolu Lisesine devam eden öğrencilerin yabancı dil olarak İngilizceyi iş hayatı ile ilişkilendirdikleri ve bu dile karşı olumsuz düşünceler besledikleri anlaşılmaktadır. Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde öğrenim gören öğrencilerin en çok *"Olumsuz ifadeler (%14)*" kategorisiyle ilişkili cevaplar verdikleri anlaşılmaktadır. Buna göre bu okulda okuyan öğrencilerin diğer okullardaki öğrencilere göre yabancı bir dil olarak İngilizceyi daha olumsuz algıladıkları söylenebilir. Ayrıca *"Meslek (1.3.) ve Üniversite (1.7)"* kategorilerinde Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerine ait çok az sayıda cevap kavramın yer aldığı görülmektedir. Kolejde öğrenim gören öğrencilerin anahtar kavramla ilişkilendirmeleri ise en çok "*Turizm (%18.6) ve Yurtdışı ile ilgili kavramlar (%10.2)*" kategorileri altında yer almaktadır. Bu bulgu kolejde okuyan öğrencilerin algılarının yurtdışı ve turizm kavramlarıyla yüksek düzeyde ilişkili olduğunu göstermektedir.

3.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Bu bölümde araştırmanın beşinci alt problemi olan "Belirlenen kavramsal kategoriler, katılımcıların daha önce yurtdışında bulunma durumlarına göre nasıl bir değişim göstermektedir?" sorusuna yönelik bulgular yer almaktadır. Tablo 11'de yabancı dil olarak İngilizce kavramına ilişkin belirlenen kategorilerin katılımcıların yurtdışı deneyimi değişkenine göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 11: Öğrencilerin "Yabancı Dil Olarak İngilizce" Kavramıyla İlgili Algılarının Yurtdışı Deneyimlerine Göre Dağılımı

KATEGORİLER	**EVET**		**HAYIR**	
	f	**%**	**f**	**%**
1. Turizm	223	13.3	140	8.9
2. Olumsuz ifadeler	91	5.4	192	12.2
3. Meslek	151	9.0	124	7.8
4. Sosyal medya	126	7.5	146	9.2
5. İngilizce dersi	122	7.3	144	9.1
6. Kültür sanat	131	7.8	119	7.5
7. Olumlu ifadeler	159	9.5	77	4.9
8. Sınavlar	107	6.4	123	7.8
9. Üniversite	136	8.1	81	5.1
10. Ünlü kişiler	92	5.5	121	7.7
11. Yurtdışı ile ilgili kavramlar	161	9.6	47	2.9
12. Sosyal hayat	84	5.0	103	6.5
13. Sömürgecilik	60	3.6	69	4.3
14. Spor	23	1.3	85	5.4
TOPLAM	1666	100	1571	100

Tablo 11'e göre yurtdışı deneyimi olan öğrencilerin yabancı bir dil olarak İngilizceye yönelik algıları *"Turizm (%13.3), Yurtdışı ile ilgili kavramlar (%9.6), Olumlu ifadeler (%9.5) ve Üniversite (%8.1)"*kategorilerinde baskındır. Bu bulguya göre öğrencilerin daha önce yurtdışına çıkma durumlarının yabancı

dil olarak İngilizce kavramını daha çok turizm ve yurtdışı ile ilgili kavramlarla ilişkilendirmesinde etkili olduğu söylenebilir. Ayrıca yurtdışı deneyimi olan öğrenciler daha önce yurtdışına çıkmayanlara göre yabancı bir dil olarak İngilizceye yönelik daha olumlu algılara sahiptir.

Yurtdışı deneyimi değişkenine göre yapılan karşılaştırma sonucunda daha önce yurtdışına çıkmayan öğrencilerin yabancı bir dil olarak İngilizceyi daha çok *"Olumsuz ifadeler (%12.2), Sosyal Medya (%9.2), ve İngilizce dersi (%9.1)"* kategorilerine ait kelimeler ile ilişkilendirdiği görülmektedir. Bu bulgulara göre daha önce yurtdışına çıkmayan öğrencilerin yurtdışına çıkan öğrencilere göre yabancı bir dil olarak İngilizceye yönelik daha olumsuz ifadelerde bulunduğu ortaya çıkmıştır.

3.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

Bu bölümde araştırmanın altıncı alt problemi olan ‘‘Öğrencilerin Yabancı dil olarak İngilizce algılarının altında yatan düşünce nedir?’’ sorusuna yönelik ortaya çıkan temalar, kategoriler, kodlar ve öğrenci alıntıları yer almaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin 56’sının soru kısmını boş bıraktığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin verdikleri yanıtlar cinsiyet, okul türü, yurtdışı deneyimi değişkenlerine göre analiz edilerek tablolar halinde sunulmuştur. Öğrencilerin cümlelerinden aktarılan alıntılarda hangi alıntının hangi öğrencinin ifadesi olduğu şu kodlama ile belirtilmiştir: Kız öğrenci (K), erkek öğrenci (E), devlet okulunda okuyan öğrenci (D), özel okulda okuyan öğrenci (Ö), yurtdışı deneyimi olan öğrenci (Y), yurtdışı deneyimi olmayan öğrenci (YY). Tablo 12’de özel okulda öğrenim gören öğrencilerin cevaplarından elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 12: Özel Okulda Öğrenim Gören Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular

Tema	Kategori	Kod	Öğrenci Alıntıları
Turizm	Seyahat	-Farklı ülkelere gitme -Yurtdışı turlara katılma -Amerika ve İngiltere'ye düzenlenen okul gezileri -Tarihi ve turistik yerleri ziyaret etme -Yurtdışı şehir turlarına katılma	*Ö3: İngiltere'de insanlar ile konuşabilmem için İngilizce kullanmak zorundayım* *Ö113: Yaz tatilinde okulumuz Amerika ve İngiltere'ye gezi düzenliyor. Geziler sayesinde İngilizce pratik yapma imkanımız oluyor* *Ö219: Geçen yaz ailemle yurtdışı turlara katıldık. Gittiğim ülkelerde İngilizce konuşan kişilerle karşılaştım. Faklı ülkelerde ortak dilin olması güzel*
	İletişim	-Yurtdışında İngilizce konuşma -Turistlerle İngilizce konuşma	
Olumsuz ifadeler	Olumsuz tutum	-İngilizceye ilgi duymama -İngilizce kompozisyon (essay) yazabilme kaygısı -Uluslararası sınavlarda başarı kaygısı -Öğrenme sürecinin yorucu olması -Öğrenme zorunluluğu hissetme	*Ö45: Kanada'da üniversite okumak için yazma ve dinleme becerisi gerektiren SAT ve Toefl sınavlarından geçmem gerekiyor. Bu da beni çok kaygılandırıyor.* *Ö51: İngilizceyi sevmiyorum ama bu dili öğrenmek zorundayım* *Ö158: Bu yıl Toefl ve SAT sınavında essay (kompozisyon) yazmamız gerekiyor. Başarabilir miyim bilmiyorum ama akademik yazmak zor*
Meslek	Kariyer	-Meslekte ilerleme fırsatı -Saygın meslek edinme -Uluslararası şirketlerde çalışma -Master yapma	*Ö300:Kariyerimi şekillendirmek için en önemli şey şüphesiz İngilizce* *Ö71:Uluslararası şirketlerde çalışmak istiyorum bunun için İngilizce bilmem ve iyi konuşmam şart*
Sosyal medya	Sosyal medyanın etkin kullanımı	-İnternette oyun oynama -Sosyal ağları kullanma	*Ö130: İngilizce denildiğinde aklıma ilk olarak İnternet geliyor. İnternette o kadar çok karşılaşıyorum ki çoğu kelimeyi internetten öğrendim.* *Ö57: Aklıma her gün kullandığım sosyal paylaşım siteleri geliyor. Yurtdışında*

Tablo 12-devam

			tanıştığım arkadaşlar ile buradan görüşüyoruz.
İngilizce dersi	İngilizce öğrenme süreci	-İngilizce pratik yapma -İngilizce kompozisyon yazma -İngilizce sunum yapma -Portfolyo hazırlama -Drama çalışmaları yapma -Anadili konuşandan (Native Speaker) ders alma	*Ö268: İngilizce essay (kompozisyon) yazma tekniklerini öğreniyoruz. İş ya da eğitim hayatımda yazmam gerekebilir.* *Ö15: Anadili İngilizce (Native speaker) olan hocanın dersinde yaptığımız dramalar hem eğlenceli hem faydalı. Gerçek hayatta gibi İngilizce kullanıyoruz, pratik yapabiliyoruz.* *Ö124: Dönem boyunca herkesin portfolyo hazırlaması gerekiyor. İngilizce çalışmalarımı, yazdığım kompozisyonları biriktiriyorum.*
Kültür sanat	Kültürel etkileşim	-Yabancı dizi ve filmler izleme -Yabancı müzik dinleme -İngiliz Edebiyatına ilgi duyma -Farklı kültürleri tanıma -Yabancı yayınları takip etme	*Ö9: İngilizce denilince aklıma Shakespeare geliyor. Onun sayesinde İngiliz Edebiyatına ilgi duydum.* *Ö23: Daha çok İngilizce şarkılar dinlerim. Türkçe müzik uzun zamandır dinlemiyorum. Çoğu kelimenin telaffuzunu şarkılardan öğrendim.*
Olumlu ifadeler	Olumlu tutum	-Evrensel olması -Gerekli olması -Önemli olması -Kullanışlı olması	*Ö16: İngilizce dili, ortak dil olmasıyla beraber İngilizce bilen biri için çok büyük bir avantaj. Hayatımızda en çok karşılaştığımız dillerden biri. İnsanın iş hayatında ve eğitim hayatında çok önemli bir faktör.*
	İngilizce bilmenin katkıları	-Yurtdışında yaşama -Yurtdışında öğrenim görme -Yeni arkadaşlar edinme -İletişim becerisini geliştirme -Kendini geliştirme -Yabancı kaynaklardan yararlanma	*Ö279: İngilizce bize dünya çapında bir iletişim becerisi ve yabancı kitapları okuyup sınırlarımızı genişletme imkanı veriyor.*
Sınavlar	Uluslararası sınavlar	-TOEFL,SAT,FCE ve PET sınavlarına hazırlanma	Ö60: *Bu yıl Toefl ve SAT sınavında essay (kompozisyon) yazmamız gerekiyor. İngilizce benim için sınav demek.* *Ö90: Kanada'da üniversite okumak için yazma ve dinleme*

Tablo 12-devam

			becerisi gerektiren SAT ve Toefl sınavlarından geçmem gerekiyor.
Üniversite	Yurtdışında üniversite eğitimi	-Yurtdışındaki üniversitelerde öğrenim görme	*Ö2: Üniversiteyi Kanada'da okumak istiyorum. Yurtdışında eğitim almak benim geleceğimi şekillendirir.* *Ö293: İngiltere'de pek çok üniversite var. Üniversiteyi yurtdışında okursam hayalim gerçek olur.*
Sosyal hayat	Sosyal hayatta kullanım	-Alışveriş -Yabancı restoranlar -Araba markaları -Kıyafet markaları -Rezidans isimleri -Eğlence merkezleri	*Ö183: İngilizce kelimeler günlük hayatta o kadar çok kullanılıyor ki bazı kelimelerin Türkçesi aklıma gelmiyor.* *Ö71: Kullandığımız araba ve eşyalardan oturduğumuz rezidanslara kadar hepsinin ismi İngilizce. Hayatımızın bir parçası artık.*

Tablo 12'de görüldüğü gibi özel okulda okuyan öğrencilerin yabancı dil olarak İngilizceye ilişkin verdikleri cevaplar "Turizm, Olumsuz ifadeler, Meslek, sosyal medya, ingilizce dersi, kültür sanat, olumlu ifadeler, sınavlar, üniversite ve sosyal hayat" temaları altında yer almaktadır. öğrencilerin en çok "seyahat, iletişim, olumsuz tutum, kariyer, sosyal medyanın etkin kullanımı, ingilizce öğrenme süreci, kültürel etkileşim, olumlu tutum, ingilizce bilmenin katkıları, uluslararası sınavlar, yurtdışında üniversite eğitimi ve sosyal hayatta kullanım'' kategorilerine ilişkin ifadeler verdikleri görülmektedir.

Tablo 13'de devlet okulunda öğrenim gören öğrencilerin cevaplarından elde edilen bulgular yer almaktadır.

Tablo 13: Devlet Okulunda Öğrenim Gören Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular

Tema	Kategori	Kod	Öğrenci alıntıları
Turizm	Seyahat	-Ülkemize turist gelmesi -Yurtdışına çıkma isteği -Tatile gitme -Erasmus ile yurtdışına çıkma -Tarihi ve turistik yerleri ziyaret etme	*D19: Geçen sene Erasmus ile okulumuz Avrupa'ya gitti. İlk kez yurtdışına çıktım İngilizce konuşmaya çalıştım ama çok heyecanlandım'.* *D308:İngilizce denildiğinde aklıma Kapalı çarşı geliyor. Satıcılar öyle akıcı konuşuyor ki sanki Avrupa'da bir yer gibi.*
	İletişim	-Turistlerle İngilizce konuşma	
Olumsuz ifadeler	Olumsuz tutum	-İngilizce'ye ilgi duymama -Sıkıcı olması -Öğrenme zorluğu -Dilin karmaşık olması -Düşük not alma kaygısı -Gereksiz görülmesi -Özgüven eksikliği -Motivasyon az olması -Telaffuzun zor olması -Başarısızlık korkusu -Aşırı heyecanlanma -Sınavların zor olması -Kelime ezberleme zorluğu -Hata yapma korkusu	*D70: İngilizce dünya dili olduğu için mecburi görüyorum. İngilizceyi anlamadığım için çok korkuyorum derste öğretmen bana bir şey soracak diye çok heyecanlanıyorum. Bu beni strese sokuyor.* *D36: İngilizceyi sıkıcı ve işlemeyi sevmediğim bir ders olarak görüyorum. Ayrıca ezber gerektiren bir dil. Kelime ezberi yapmazsam sınavlardan geçemem.* *D190: Seçeceğim alanla ilgili değil bu yüzden benim için sadece bir ders. Zaten on yıldır görüyorum hala konuşamıyorum. Bu yüzden öğrenmek için çaba sarfetmiyorum.*
Meslek	İş bulma	-Meslek sahibi olma -Tercümanlık yapma -İş fırsatları sunma	*D335:İngilizce bilen ve iyi konuşan birinin iş bulma olasılığı bence daha yüksektir. Hayatta bence 1-0 önde başlar.* *D46:İngilizcem biraz daha iyi olsaydı New York'a eğitim amaçlı gidip Türkiye'ye döndüğümde tercümanlık yapmak isterdim.*
	İş hayatına katkıları	-İş hayatında başarı -İş hayatında kolaylık -Yüksek maaş alma	

Tablo 13-devam

Sosyal medya	Sosyal medyanın etkin kullanımı	-İnternette oyun oynama -Sosyal ağları kullanma	*D65: İngilizceyi oyunlarda kullanıyorum işime yarıyor zaten %90'ını oynadığım oyunlardan öğrendim derste bir şey öğrenmiyorum.*
İngilizce dersi	İngilizce öğrenme süreci	-Çeviri yapma -Gramer öğrenme -Sözlük kullanma -Öğrenme etkinliklerine katılma -Performans yapma -Kelime ezberleme -Akıllı tahtayı kullanma -Ders kitabını kullanma -Okuduğunu anlama	*D273: İngilizce bana 6 sene görüp gramer, kelime, çeviri dışında hiçbir şey andırmıyor.* *D81: İngilizce öğrenmek için ezber yapmalıyız. Eğer ezber yaparsak İngilizce dersinde başarılı oluruz. Bu yüzden sürekli sözlük kullanıyorum ve kelimeleri ezberliyorum.* *D144: Gerçekten fazlasıyla zevk aldığım bir ders. Öğretmenim sayesinde İngilizceyi sevdim. Sınıftaki etkinliklere katılmaya çalışıyorum.*
Kültür sanat	Kültürel etkileşim	-Yabancı dizi ve filmleri izleme -Yabancı müzik dinleme -Farklı kültürleri tanıma	*D315: İngilizce benim için altyazılı filmler, diziler, İngilizce konuşan ülkelerdeki yaşam şartları ve olayları hatırlatıyor.*
Olumlu ifadeler	Olumlu tutum	-Evrensel olması -Gerekli olması -Önemli olması -Eğlenceli olması -Popüler olması	*D66: İngilizce her alanda ve her yerde karşımıza çıkan önemli bir dil. Evrensel bir dil ve herkesin mutlaka öğrenmesi gereken bir dil.* *D208: Erasmus projesiyle yurtdışına gitmiştim. Prag'da yeni arkadaşlarım oldu. Onlarla bazen internetten görüşüyoruz. Benim İngilizcem iyi değil ama abimden yardım alıyorum..*
	İngilizce bilmenin katkıları	-Yeni arkadaşlar edinme -Hayalini gerçekleştirme -Okul hayatında başarı -Rahat yaşam sürme -İletişim kurma -Modernleşme	
Sınavlar	Okul sınavları	-İngilizce sınavı	*D4: İngilizce benim için sınav demek. Yıllardır aynı konuları işliyoruz ama hala konuşamıyorum. Bu yüzden sınavlardam geçsem yeter.* *D20: Aklıma ilk olarak sınavlar geliyor. Derste çoğu öğrencinin anlamasına rağmen sınavlarda zorlandığı dil..*
Ünlü kişiler	Ünlü kişileri tanıma	-Ünlü şarkıcılar -Ünlü oyuncular -Ünlü sporcular	*D99: Yabancı ünlüleri takip ediyorum. Diziler ve ünlüler sayesinde İngilizceyi sevdim.* *D169: Genellikle Rihanna'nın şarkılarını dinliyorum. İngilizce şarkıları anlamaya çalışıyorum..*

Tablo 13-devam

Sosyal hayat	Sosyal hayatta kullanım	-Mağaza isimleri -İngilizce menüler -Kıyafet markaları -Akıllı telefon kullanma -Kozmetik ürünler -Yiyecek ve içecekler -Alışveriş -Toplu taşıma kullanma	*D333: İngilizce her yerde karşıma çıkıyor. Alışveriş merkezine gittiğimde Türkçe'den çok İngilizce kelimeler görüyorum.* *D330: Okula metroyla geliyorum. Her gün İngilizce anons duyduğum için sanki bu dil anadilimiz.*
Spor	Futbol	-Futbol takımları -Futbolcular	*D173: Bence futbol çok güzel şey. Favori takımım Chelsea.* *D5: Lebron James Amerika NBA ligindeki en başarılı siyahi oyuncudur.*
	Basketbol	-Basketbol takımları -Basketbolcular	
Sömürgecilik	İngiliz sömürgeciliği	-Suçluluk duyma -Baskı hissetme -Zorunluluk hissetme -Asimile olma	*D164: İngilizce benim için başka ülkenin dilinin baskın olması. Yani sömürgeci devletin dili.*

Tablo 13'e göre devlet okulunda okuyan öğrencilerin "Yabancı dil olarak İngilizce" anahtar kavramına verdikleri yanıtlar "Turizm, Olumsuz ifadeler, Meslek, Sosyal Medya, İngilizce dersi, Kültür Sanat, Olumlu ifadeler, Sınavlar, Ünlü kişiler, Sosyal hayat, Spor ve Sömürgecilik" temalarıyla ilişkilidir. Öğrencilerin ifadelerine göre "Seyahat, İletişim, Olumsuz tutum, İş bulma, İş hayatına katkıları, Sosyal medyanın etkin kullanımı, İngilizce öğrenme süreci, Kültürel etkileşim, Olumlu tutum, İngilizce bilmenin katkıları, Okul sınavları, Ünlü kişileri tanıma, Sosyal hayatta kullanım, Futbol, Basketbol ve İngiliz sömürgeciliği'' kategorileri ortaya çıkmıştır. Ayrıca aynı kategoriye ait farklı birçok kodun ortaya çıkması öğrencilerin Yabancı dil olarak İngilizce algılarının çeşitlilik gösterdiğini ortaya çıkarmıştır.

Tablo 14'de araştırmaya katılan kız öğrencilerin cevaplarından elde edilen bulgulara yer verilmiştir

Tablo 14: Kız Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular

Tema	Kategori	Kod	Öğrenci alıntıları
Turizm	Seyahat	-Farklı ülkelere gitme -Yurtdışı turlara katılma -Amerika ve İngiltere'ye düzenlenen okul gezileri -Tarihi ve turistik yerleri ziyaret etme -Tatile gitme -Yurtdışı şehir turlarına katılma -İngiltere ve Amerika'ya gitme isteği -Dünya turu yapma isteği -Erasmus ile yurtdışına çıkma	*K7: Özellikle İngiltere'yi çok merak ediyorum. Hayatımda bir kez olsun yurtdışına çıkmak istiyorum..* *K54: Geçen sene Antalya'ya gittiğimde turistlerle İngilizce konuşmaya çalıştım. Çok heyecanlandım ama keyifliydi* . *K81: İngilizce denildiğinde kırmızı otobüsler aklıma geliyor. Londra'da ailemle şehir turu yapmıştık etrafta İngilizce konuşanlar, Thames manzarası harikaydı'.* *K91: Geleceğim için Amerika'ya gitmeyi çok istiyorum. İngilizceyi güzel konuşmak hatta farklı herhangi bir dili konuşmak benim hayalim'.*
	İletişim	-Yurtdışında İngilizce konuşma -Turistlerle İngilizce konuşma	
Olumsuz ifadeler	Olumsuz tutum	-İngilizceye ilgi duymama -Uluslararası sınavlarda başarı kaygısı -Sıkıcı olması -Düşük not alma kaygısı -Başarısızlık korkusu -Aşırı heyecanlanma -Sınavların zor olması -Kelime ezberleme zorluğu -Hata yapma korkusu	*K67: İngilizce sınavlarından çok korkuyorum. Derste anlıyorum ama sınavlarda heyecandan her şeyi unutuyorum.* *K89: İngilizce zaten konuşamıyorum hata yaparım diye derse katılmıyorum.*
Meslek	Kariyer	-Meslekte ilerleme fırsatı -Saygın meslek edinme -Uluslararası şirketlerde çalışma -Master yapma	*K4: Bence İngilizce demek kariyer demek. İngilizce'yi güzel konuşmak uluslararası şirketlerde çalışmam için şart.* . *K82: İileride master yapmak istiyorum. Bunun için İngilizcemi daha çok geliştirmeliyim. Boş vakitlerimde İngilizce filmler izliyorum.* *K33: İngilizce'de hiç başarılı değilim ama iş bulmam için İngilizce şart, bu yüzden Turizm okuyabileceğimi sanmıyorum.*
	İş bulma	-Meslek sahibi olma -Tercümanlık yapma -İş fırsatları sunma	
	İş hayatına katkıları	-İş hayatında başarı	

Tablo 14-devam

Sosyal medya	Sosyal medyanın etkin kullanımı	-Sosyal ağları kullanma	*K66: Sosyal medya üzerinden İngilizce yazıştığım arkadaşlarım var.* *K192: İnternette İngilizce paylaşımlar, videolar, programlar var. Bence internet dili İngilizce.*
İngilizce dersi	İngilizce öğrenme süreci	-İngilizce pratik yapma -İngilizce kompozisyon yazma -Öğrenme etkinliklerine katılma -İngilizce sunum yapma -Portfolyo hazırlama -Drama çalışmaları yapma -Anadili konuşandan (Native Speaker) ders alma -Çeviri yapma -Gramer öğrenme -Sözlük kullanma -Kelime ezberleme -Okuduğunu anlama	*K 201: Ders boyunca sözlük elimden düşmüyor. Bilmediğim o kadar çok kelime var ki okuma parçaları çok ağır.* *K173: Derste İngilizce cümle veya kelime gördüğümde hemen çevirmeye çalışıyorum.* *K142: İlkokuldan beri gramer öğreniyoruz. Her sene aynı konular hiçbir değişiklik yok..*
Kültür sanat	Kültürel etkileşim	-Yabancı dizi ve filmleri izleme -Yabancı müzik dinleme -Farklı kültürleri tanıma -İngiliz Edebiyatına ilgi duyma -Yabancı yayınları takip etme	*K190: İngilizceyi diziler izleyerek öğrenmeye çalışıyorum.* *K171: İngilizce hocam, şarkılar, yabancı diziler ve arkadaşlarım sayesinde İngilizceyi sevdim..*
Olumlu ifadeler	Olumlu tutum	-Evrensel olması -Gerekli olması -Önemli olması -Eğlenceli olması -Popüler olması -Kullanışlı olması	*K5: Bence İngilizce evrensel bir iletişim aracı ve hem yurtdışında hem de yurtiçinde büyük bir avantaj sağlıyom.* *K93: İngilizce hem iş hayatımızda hem günlük hayatımızda oldukça önemli ve gerekli bir dil.* *K8: Bence iyi bir gelecek, iyi bir geniş çevre, güzel bir iletişim için evrensel bir dil olan İngilizcenin hep hayatımızda olması gerektiğini düşünüyorum.* *K82: İngilizce okul hayatında başarı getiren bir dil. Herkes tarafından kullanılan ortak bir dil.* *K199: İngilizce öğrenmek modernleşmeye giden bir adım.*
	İngilizce bilmenin katkıları	-Yurtdışında yaşama -Yurtdışında öğrenim görme -Yeni arkadaşlar edinme -İletişim becerisini geliştirme -Kendini geliştirme -Yabancı kaynaklardan yararlanma -Hayalini gerçekleştirme -Okul hayatında başarı -Rahat yaşam sürme -İletişim kurma -Modernleşme	

Tablo 14-devam

Sınavlar	Uluslararası sınavlar	-TOEFL,SAT,FCE, PET sınavlarına hazırlanma	*K31: Bu sene FCE sınavına gireceğim. Sertifika almak hem okul hayatımı hem iş hayatımı etkiler.* *K97: İngilizce sınavlarında başarılı olan diğer derslerde de başarılı olur. Okuma, yazma, ezber, dinleme hepsi var.*
	Okul sınavları	-İngilizce sınavı	
Üniversite	Yurtdışında üniversite eğitimi	-Yurtdışındaki üniversitelerde öğrenim görme	*K162: Üniversiteyi yurtdışında okumak çok büyük bir fırsat. Hedefimde İngiltere'de üniversite okumak var.*
Ünlü kişiler	Ünlü kişileri tanıma	-Ünlü şarkıcılar -Ünlü oyuncular	*K133: Yabancı ünlüleri takip ettiğimden İngilizce'yi sevdim..*
Sosyal hayat	Sosyal hayatta kullanım	-Mağaza isimleri -İngilizce menüler -Kıyafet markaları -Kozmetik ürünler -Yiyecek ve içecekler -Alışveriş -Yabancı restoranlar -Eğlence merkezleri	*K90: Kullandığım bütün makyaj malzemeleri bile İngilizce. Hayatımızın büyük bir parçası'.* *K84: İngilizce denildiğinde online alışveriş, yabancı restorantlar, marka kıyafetler aklıma geliyor. Daha bir çok şey sayabilirim.*

Tablo 14'e göre araştırmaya katılan kız öğrencilerin "yabancı dil olarak İngilizce" algıları "Turizm, Olumsuz ifadeler, Meslek, Sosyal Medya, İngilizce dersi, Kültür Sanat, Olumlu ifadeler, Sınavlar, Üniversite, Ünlü kişiler ve Sosyal hayat" temaları altında yer almaktadır. Kız öğrencilerin verdikleri yanıtlar sonucunda "seyahat, iletişim, olumsuz tutum, kariyer, iş bulma, iş hayatına katkıları, sosyal medyanın etkin kullanımı, ingilizce öğrenme süreci, kültürel etkileşim, olumlu tutum, ingilizce bilmenin katkıları, uluslararası sınavlar, okul sınavları, yurtdışında üniversite eğitimi, ünlü kişileri tanıma ve Sosyal hayatta kullanım'' kategorileri ortaya çıkmıştır. Ayrıca kız öğrencilerin anahtar kavrama ilişkin algılarının "İngilizce bilmenin katkıları" ve "İngilizce öğrenme süreci" kategorilerinde daha fazla çeşitlilik gösterdiği görülmektedir.

Tablo 15'de araştırmaya katılan erkek öğrencilerin cevaplarından elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 15: Erkek Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular

Tema	Kategori	Kod	Öğrenci alıntıları
Turizm	Seyahat	-Farklı ülkelere gitme -Amerika ve İngiltere'ye düzenlenen okul gezileri -Ülkemize turist gelmesi -Yurtdışına çıkma isteği	*E12: 'İngiltere ve Amerika'ya gitmeyi çok isterim. O ülkeleri görmek, yurtdışında yaşamak büyük bir fırsat'.* *E90: 'İngilizce pek çok ülkede konuşuluyor. Bu yüzden farklı ülkelere gittiğimizde, farklı mekanları gördüğümüzde İngilizce konuşan kişilerle karşılaşırız'.*
	İletişim	-Yurtdışında İngilizce konuşma -Turistlerle İngilizce konuşma	
Olumsuz ifadeler	Olumsuz tutum	-İngilizceye ilgi duymama -İngilizce kompozisyon (essay) yazma kaygısı -Öğrenme sürecinin yorucu olması -Öğrenme zorunluluğu hissetme -Uluslararası sınavlarda başarı kaygısı -Sıkıcı olması -Öğrenme zorluğu -Dilin karmaşık olması -Düşük not alma kaygısı -Gereksiz görülmesi -Özgüven eksikliği -Motivasyon az olması -Telaffuzun zor olması -Başarısızlık korkusu -Sınavların zor olması -Kelime ezberleme zorluğu	*E131: 'Bence İngilizce İngiltere'de öğrenilir. Her gün konuşmadığın bir dili öğrenmek çok zordur'.* *E195: 'Quizlerden yüksek sınavlardan zar zor geçiyorum. Ezber zayıf. İngilizler gibi konuşmak lazım'.* *E182: 'İngilizce çok karmaşık bir dil. Kelimelerin yazılışı farklı okunuşu farklı. O kadar çalışıyorum ama kaç senedir anlamıyorum'.* *E90: 'İngilizce bence çok gereksiz. Benim mesleğimi de etkilemiyor zaten. Her sene görüyoruz hiçbir şey anlamıyorum'.*

Tablo 15-devam

Meslek	Kariyer	-Meslekte ilerleme fırsatı -Saygın meslek edinme -Uluslararası şirketlerde çalışma	*E176: 'Gelecekte şirketlerde önemli pozisyonlarda çalışmak isterim. İngilizce bilmeden bu mümkün değil'.* *E39: 'Kariyerim için İngilizce şart'.*
	İş bulma	-Meslek sahibi olma	
	İş hayatına katkıları	-İş hayatında kolaylık -Yüksek maaş alma	
Sosyal medya	Sosyal medyanın etkin kullanımı	-İnternette oyun oynama -Sosyal ağları kullanma	*E78: 'İlk olarak İngilizce oyunlar aklıma geliyor. Zaten İngilizceyi oyunlardan öğrendim'.*
İngilizce dersi	İngilizce öğrenme süreci	-İngilizce kompozisyon yazma -Gramer öğrenme -Akıllı tahtayı kullanma -Ders kitabını kullanma	*E12: 'Bizim hoca akıllı tahtadan İngilizce videolar izletiyor. Aklıma tek gelenler onlar'.* *E74: 'İngilizce ders kitabını getirmeyince hoca isimlerimizi alıyor. Kitaptan işliyor dersi'.*
Kültür sanat	Kültürel etkileşim	-Yabancı dizi ve filmleri izleme -Yabancı müzik dinleme	*E10: İngilizce alt yazılı filmler ve diziler izlerim faydalı da oluyor'.*
Olumlu ifadeler	Olumlu tutum	-Evrensel olması -Gerekli olması -Önemli olması	*E27: 'Yurtdışında yaşamak için İngilizce konuşmalıyız. Diğer ülkelerde İngilizce konuşuluyor'.*
	İngilizce bilmenin katkıları	-Yurtdışında yaşama -Yurtdışında öğrenim görme -Yeni arkadaşlar edinme -Okul hayatında başarı -İletişim kurma	*E96: 'İngilizce denilince iletişim aklıma geliyor. Yabancı birine de düşüncelerini ifade edebilirsin'.*
Sınavlar	Uluslararası sınavlar	-TOEFL,SAT,FCE, PET sınavlarına hazırlanma	*E66: 'Bu yıl FCE sınavına gireceğiz. Bizim için önemli bir sınav. Bu sınavlarda*

Tablo 15-devam

	Okul sınavları	-İngilizce sınavı	*başarılı olup sertifika almamız gerekiyor'.* *E123: 'İngilizce sınavları zor, zaten sınavlardan geçersem bana yeter'.*
Üniversite	Yurtdışında üniversite eğitimi	-Yurtdışındaki üniversitelerde öğrenim görme	*E21: 'Üniversiteyi yurtdışında özellikle İngiltere'de okumak istiyorum. Bu benim için önemli'.*
Ünlü kişiler	Ünlü kişileri tanıma	-Ünlü şarkıcılar -Ünlü oyuncular -Ünlü sporcular	*E172: 'Ünlü şarkıcı Beyonce, oyuncu Leonardo di Caprio hepsi başarılı ve Dünya genelinde tanınıyor'.*
Sosyal hayat	Sosyal hayatta kullanım	-Mağaza isimleri -İngilizce menüler -Kıyafet markaları -Yiyecek ve içecekler -Akıllı telefon kullanma -Alışveriş -Eğlence merkezleri -Araba markaları -Rezidans isimleri -Toplu taşıma kullanma	*E188: 'Cep telefonu, kıyafetler, mağazalar hepsi İngilizce markalı. Günlük hayatın her alanında karşıma çıkıyor'.* *E48: 'Restoranta gidiyoruz menülerde bile İngilizce isimler yazmışlar. Sanki herkes İngilizce biliyor'.*
Spor	Futbol	-Futbol takımları -Futbolcular	*E44: 'Yabancı takımlar ve futbolcular gözümde canlandı. Premier lig güzeldir'.*
	Basketbol	-Basketbol takımları -Basketbolcular	
Sömürgecilik	İngiliz sömürgeciliği	-Suçluluk duyma -Baskı hissetme -Zorunluluk hissetme -Asimile olma	*E10: 'Batıya özenerek yavaş yavaş asimile oluyoruz. Güzel dilimize yazık'.* *E39: 'Anadilimizin göz göre göre heba olması ve bu dili öğrenmek zorunda olmamız çok acı bir durum. Bizim dilimiz Türkçe'dir. Bu dil sömürgeci toplumun dayatması bence'.*

Tablo 15'te görüldüğü gibi araştırmaya katılan erkek öğrencilerin "yabancı dil olarak İngilizce" algıları ''Turizm, Olumsuz ifadeler, Meslek, Sosyal Medya, İngilizce dersi, Kültür Sanat, Olumlu ifadeler, Sınavlar, Üniversite, Ünlü kişiler, Sosyal hayat, Spor ve Sömürgecilik'' temalarıyla ilişkilidir. Erkek öğrencilerin verdikleri yanıtlar sonucunda "seyahat, iletişim, olumsuz tutum, kariyer, iş bulma, iş hayatına katkıları, sosyal medyanın etkin kullanımı, ingilizce öğrenme süreci, kültürel etkileşim, olumlu tutum, ingilizce bilmenin katkıları, uluslararası sınavlar, okul sınavları, yurtdışında üniversite eğitimi, ünlü kişileri tanıma, sosyal hayatta kullanım, futbol, basketbol ve ingiliz sömürgeciliği'' kategorileri ortaya çıkmıştır. Ayrıca erkek öğrencilerin yabancı dil olarak İngilizce algılarının "olumsuz tutum" ve "sosyal hayat" kategorilerinde daha fazla çeşitlilik gösterdiği görülmektedir.

Tablo 16'da yurtdışı deneyimi olan öğrencilerin cevaplarından elde edilen bulgular yer almaktadır.

Tablo 16: Yurtdışı Deneyimi Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular

Tema	**Kategori**	**Kod**	**Öğrenci alıntıları**
Turizm	Seyahat	-Farklı ülkelere gitme -Yurtdışı turlara katılma -Amerika ve İngiltere'ye düzenlenen okul gezileri -Tarihi ve turistik yerleri ziyaret etme -Tatile gitme -Yurtdışı şehir turlarına katılma -Erasmus ile yurtdışına çıkma	*Y13: 'Geçen sene Erasmus projesiyle farklı ülkelere gittim. Çok keyifli bir hafta geçirdik. Aynı zamanda boş vakitlerde tarihi mekanları da dolaştık'.* *Y90: Geçen sene yaz okulunda Londra'ya gittik. Big Ben'i ve Thames nehrini yakından gördüm. Muhteşem bir geziydi. İngilizce bilince geziler de anlamlı oluyor'.* *Y134: 'İngilizce bilen biri farklı ülkeleri rahatça gezer, yeni yerler keşfeder. İngilizce turizmi de canlandırıyor'.*
	İletişim	-Yurtdışında İngilizce konuşma -Turistlerle İngilizce konuşma	
Olumsuz ifadeler	Olumsuz tutum	-İngilizceye ilgi duymama -İngilizce kompozisyon (essay) yazma kaygısı	*Y172: 'Ben sayısal dersleri seviyorum dil dersleri bana göre değil. İngilizce'yi hiç sevmiyorum'.*

Tablo 16-devam

		-Uluslararası sınavlarda başarı kaygısı	
Meslek	Kariyer	-Meslekte ilerleme fırsatı -Saygın meslek edinme -Uluslararası şirketlerde çalışma -Master yapma	*Y89: 'Yurtdışı bağlantılı uluslararası şirketlerdeki CEO'lar aklıma geliyor. İngilizcemin çok iyi olması lazım kariyerim için, benim için önemli'.* *Y6: 'Yurtdışı gezilerinde önemli kişilerin yanında tercüman da oluyor. Yurtdışında rastlamıştım. Ben de tercüman olmak istiyorum'.*
	İş bulma	-Meslek sahibi olma -Tercümanlık yapma -İş fırsatları sunma	
	İş hayatına katkıları	-İş hayatında başarı	
Sosyal medya	Sosyal medyanın etkin kullanımı	-İnternette oyun oynama -Sosyal ağları kullanma	*Y101: 'İngilizce sosyal medyanın dili bence. Instagram, Facebook, Youtube hepsinde İngilizce paylaşımlar daha popüler'.*
İngilizce dersi	İngilizce öğrenme süreci	-İngilizce pratik yapma -İngilizce kompozisyon yazma -Portfolyo hazırlama -Anadili konuşandan (Native Speaker) ders alma	*Y132: 'Anadili İngilizce olan hocamız İngiltere'de rastladığım gibi akıcı ve güzel konuşuyor. Kulağa daha hoş geliyor'.*
Kültür sanat	Kültürel etkileşim	-Yabancı dizi ve filmleri izleme -Yabancı müzik dinleme -İngiliz Edebiyatına ilgi duyma -Farklı kültürleri tanıma -Yabancı yayınları takip etme	*Y89: 'İngilizceyi yabancı filmler sayesinde sevdim. Boş vakitlerimde yabancı dizi ve filmleri izlerim'.* *Y99: 'İngilizce şarkı dinlemeye bayılırım. Pek çok kelimenin anlamını yabancı müziklerden öğrendim'.*
Olumlu ifadeler	Olumlu tutum	-Evrensel olması -Gerekli olması -Önemli olması -Kullanışlı olması -Eğlenceli olması -Popüler olması	*Y10: 'Avrupa'da gördüm ki anadili farklı olsa da İngilizce bilen insan çok. İngilizce Dünya dili. İngilizce bilirsen farklı ülkelerde rahatlıkla iletişim kurarsın'.* *Y120: 'Yurtdışında insanlar bizden daha rahat yaşam sürüyor. İngilizcemi geliştirip yurtdışında yaşamak isterdim'.* *Y90: 'Bir dil bir insan iki dil insan. İngilizce kendimizi geliştirmemizi, yeni kültürler öğrenmemizi, yeni arkadaşlar kazanmamızı sağlıyor'.*
	İngilizce bilmenin katkıları	-Yurtdışında yaşama -Yurtdışında öğrenim görme -Yeni arkadaşlar edinme -İletişim becerisini geliştirme -Kendini geliştirme -Hayalini gerçekleştirme	

Tablo 16-devam

		-Yabancı kaynaklardan yararlanma -Rahat yaşam sürme -İletişim kurma -Modernleşme -Okul hayatında başarı	
Sınavlar	Uluslararası sınavlar	TOEFL,SAT,FCE,PET sınavlarına hazırlanma	*Y33: 'PET sertifikası almak istiyorum. Çünkü İngilizce'yi kullanabildiğimi garantilerim'.*
Üniversite	Yurtdışında üniversite eğitimi	-Yurtdışındaki üniversitelerde öğrenim görme	*Y105: 'İngiltere'deki Oxford üniversitesi çok büyük ve saygın bir üniversite. Oxford'da üniversite okumayı herkes gibi ben de isterim'.*
Ünlü kişiler	Ünlü kişileri tanıma	-Ünlü şarkıcılar -Ünlü oyuncular	*Y77: 'İngilizce denilince aklıma dünyaca ünlü oyuncular geliyor. Brad Pitt, Leonardo di Caprio gibi'.*
Sosyal hayat	Sosyal hayatta kullanım	-Yabancı restoranlar -Araba markaları -Rezidans isimleri -Eğlence merkezleri -İngilizce menüler	*Y11: 'Tatil mekanlarındaki kulüpler, restorantlar hepsi İngilizce isimler taşıyor. Avrupa da aynı. Buralarda dolaşırken kendini Avrupa'da gibi hissediyorsun'.*
Spor	Basketbol	-Basketbol takımları -Basketbolcular	*Y88: 'Ben NBA ligini takip ediyorum. Lebron James ve Kevin Durant NBA'in en başarılı oyuncuları bence'.*

Tablo 16'ya göre yurtdışı deneyimi olan öğrencilerin "yabancı dil olarak İngilizce" algıları incelendiğinde "Turizm, Olumsuz ifadeler, Meslek, Sosyal Medya, İngilizce dersi, Kültür Sanat, Olumlu ifadeler, Sınavlar, Üniversite, Ünlü kişiler, Sosyal hayat ve Spor" temaları ortaya çıkmıştır. Daha önce yurtdışına giden öğrencilerin "seyahat, iletişim, olumsuz tutum, kariyer, iş bulma, iş hayatına katkıları, sosyal medyanın etkin kullanımı, ingilizce öğrenme süreci, kültürel etkileşim, olumlu tutum, ingilizce bilmenin katkıları, uluslararası sınavlar, yurtdışında üniversite eğitimi, ünlü kişileri tanıma, sosyal hayatta kullanım ve basketbol'' kategorilerine ilişkin ifadeler verdikleri görülmektedir. yurtdışı deneyimi olan öğrencilerin anahtar kavrama ilişkin algıları "seyahat" ve "İngilizce bilmenin katkıları" kategorilerinde daha fazla çeşitlilik göstermektedir.

Tablo 17'de daha önce yurtdışına çıkmayan öğrencilerin cevaplarından elde edilen bulgular yer almaktadır.

Tablo 17: Yurtdışı Deneyimi Olmayan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular

Tema	Kategori	Kod	Öğrenci alıntıları
Turizm	Seyahat	-Ülkemize turist gelmesi -Yurtdışına çıkma isteği -Dünya turu yapma isteği	*YY55: 'Ülkemize pek çok turist geliyor. Sultanahmet meydanında birkaç kez İngilizce konuşmaya çalıştım. Keşke sürekli pratik yapma imkanımız olsa'.*
	İletişim	-Turistlerle İngilizce konuşma	
Olumsuz ifadeler	Olumsuz tutum	-Uluslararası sınavlarda başarı kaygısı -Öğrenme sürecinin yorucu olması -Öğrenme zorunluluğu hissetme -İngilizce'ye ilgi duymama -Sıkıcı olması -Öğrenme zorluğu -Dilin karmaşık olması -Düşük not alma kaygısı -Gereksiz görülmesi -Özgüven eksikliği -Motivasyon az olması -Telaffuzun zor olması -Başarısızlık korkusu -Aşırı heyecanlanma -Sınavların zor olması -Kelime ezberleme zorluğu -Hata yapma korkusu	*YY11: 'İngilizce hem sıkıcı hem zor bir dil. İngilizce denildiğinde tabiki aklıma İngilizce bilmeyen öğrenciler geliyor'.* *YY90: 'İngilizce öğrenmemize gerek yok. Biz zaten mobilya bölümündeyiz ilerde bizim işimize yaramayacak ki'.* *YY146: 'Ne kadar çalışsam da İngilizceyi anlamıyorum. Yılardır öğreniyorum hala konuşamıyorum. Şu an tek isteğim sınavından geçmek'.*
Meslek	Kariyer	-Meslekte ilerleme fırsatı	*YY90: 'İngilizce mesleğinde ilerlemek için mutlaka lazım*

Tablo 17-devam

	İş bulma	-Meslek sahibi olma -İş fırsatları sunma	*Gelecekte kendimi bu alanda geliştirmek istiyorum'.*
	İş hayatına katkıları	-İş hayatında kolaylık -Yüksek maaş alma	*YY103: 'İngilizce bilen bilmeyene göre daha avantajlı. İş hayatında rahat edersin.*
Sosyal medya	Sosyal medyanın etkin kullanımı	-İnternette oyun oynama -Sosyal ağları kullanma	*YY2: 'Özellikle Youtube ve Instagram aklıma geliyor. İnternette en çok İngilizce kelimeler görüyoruz'.*
İngilizce dersi	İngilizce öğrenme süreci	-Çeviri yapma -Gramer öğrenme -Sözlük kullanma -Öğrenme etkinliklerine katılma -Performans yapma -Kelime ezberleme -İngilizce sunum yapma -Akıllı tahtayı kullanma -Drama çalışmaları yapma -Ders kitabını kullanma -Okuduğunu anlama -İngilizce pratik yapma	*YY109: 'İngilizce dersinde performans hazırlıyoruz bazen akıllı tahtadan ders işliyoruz. Bu gibi etkinlikler öğrenmemizi kolaylaştırıyor'.* *YY158: 'İngilizce deyince okuma parçaları, okuduğunu anlama soruları aklıma geliyor. Ders kitabında her ünitede okuma parçaları var'.*
Kültür sanat	Kültürel etkileşim	-Yabancı dizi ve filmleri izleme -Yabancı müzik dinleme	*YY24: 'İngilizce müzik dinlemeye bayılırım. İngilizce şarkılardan bir sürü kelime öğrendim'.*
Olumlu ifadeler	Olumlu tutum	-Gerekli olması -Önemli olması -Evrensel olması -Popüler olması	*YY77: 'İngilizce bilenler ve iyi konuşanlar havalı duruyor. Popüler bir alan'.*
	İngilizce bilmenin katkıları	-Okul hayatında başarı -İletişim kurma -Modernleşme	*YY108: 'İngilizce modernleşme ve çağdaşlaşmayı hatırlatıyor. Modern toplumlar, modern yaşamlar..*

Tablo17-devam

Sınavlar	Okul sınavları	-İngilizce sınavı	*YY106: 'Benim için İngilizce sınavları çok önemli. Okul ortalamamızı etkiliyor'.*
Ünlü kişiler	Ünlü kişileri tanıma	-Ünlü şarkıcılar -Ünlü oyuncular -Ünlü sporcular	*YY73: 'Hollywood yıldızlarını hatırlatıyor. Çok başarılı oyuncular var. Hepsi Dünyaca tanınıyor.*
Sosyal hayat	Sosyal hayatta kullanım	-Mağaza isimleri -İngilizce menüler -Araba markaları -Kıyafet markaları -Akıllı telefon kullanma -Kozmetik ürünler -Yiyecek ve içecekler -Alışveriş -Eğlence merkezleri -Toplu taşıma kullanma	*YY144: 'Mağazaların isimleri İngilizce olduğunda daha çok dikkat çekiyor. İnsanlar yabancı markalara daha çok ilgi gösteriyor'.* *YY88: 'Cola, hamburger, chicken burger, pizza gibi birçok kelimeyi anadilimiz gibi kullanıyoruz'.*
Spor	Futbol	-Futbol takımları -Futbolcular	*YY71: 'Premier Ligi takip ediyorum. Chelsea, Manchester United aklıma gelenler.*
	Basketbol	-Basketbol takımları -Basketbolcular	
Sömürgecilik	İngiliz sömürgeciliği	-Suçluluk duyma -Baskı hissetme -Zorunluluk hissetme -Asimile olma	*YY201: 'İngiliz sömürgeciliği yüzünden İngilizce farklı ülkelerde resmi dil olarak kullanılıyor. Bu yüzden kullanınca suçluluk duyuyorum'.*

Tablo 17'de görüldüğü gibi daha önce yurtdışına çıkmayan öğrencilerin "yabancı dil olarak İngilizce" algıları en çok Turizm, Olumsuz ifadeler, Meslek, Sosyal Medya, İngilizce dersi, Kültür Sanat, Olumlu ifadeler, Sınavlar, Ünlü kişiler, Sosyal hayat, Spor ve Sömürgecilik'' temalarıyla ilişkilidir. Yurtdışı deneyimi olmayan öğrencilerin ifadeleri sonucunda "Seyahat, İletişim, olumsuz tutum, kariyer, iş bulma, iş hayatına katkıları, sosyal medyanın etkin kullanımı, ingilizce öğrenme süreci, kültürel etkileşim, olumlu tutum, İngilizce bilmenin katkıları, okul sınavları, ünlü kişileri tanıma, sosyal hayatta kullanım, futbol,

basketbol ve İngiliz sömürgeciliği'' kategorilerine ulaşılmıştır. Bu kategoriler içinde yurtdışı deneyimi olmayan öğrencilerin algılarının en çok "olumsuz tutum", "İngilizce öğrenme süreci" ve "sosyal hayatta kullanım" kategorilerinde farklılaştığı görülmektedir.

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmanın bulgularından elde edilen sonuçlara ve bu sonuçlara ilişkin tartışma kısmına yer verilmiştir. Ayrıca elde edilen sonuçlar doğrultusunda uygulayıcı ve araştırmacılara yönelik bazı önerilerde bulunulmuştur.

4.1. Sonuçlar

Bu araştırmanın bulgularından elde edilen sonuçlar şu şekildedir:

1. Öğrencilerin yabancı dil olarak İngilizceye yönelik algılarının birbirinden farklı olduğu ve çeşitlilik gösterdiği ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin yabancı dil olarak İngilizce algılarının sınıflandırılması sonucunda "Turizm, Olumsuz ifadeler, Meslek, Sosyal Medya, İngilizce dersi, Kültür Sanat, Olumlu ifadeler, Sınavlar, Üniversite, Ünlü kişiler, Yurtdışı ile ilgili kavramlar, Sosyal hayat, Sömürgecilik ve Spor" temaları ortaya çıkmıştır.

2. Öğrencilerin yabancı dil olarak İngilizce algılarının en çok *"Turizm"* ile ilişkili olduğu görülmektedir. Bu kategoride yurtdışı deneyimi olanlar ve özel okulda öğrenim gören öğrenciler daha fazla cevap vermişlerdir. Öğrencilerin en fazla yurtdışına seyahat, İngiltere, Amerika ve tatil yapma ile ilgili ifadeler verdikleri görülmektedir.

3. Yabancı dil olarak İngilizce kavramının en az *"Spor"* ile ilgili kelimeleri çağrıştırdığı görülmektedir. Bu kategoride devlet okulunda okuyan erkek öğrencilerin baskın olduğu ve daha çok futbol ve basketbol ile ilgili ifadeler kullandıkları ortaya çıkmıştır.

4. Yabancı dil olarak İngilizce kavramının algılanmasında sosyal medya kullanımının etkisi olduğu ortaya çıkmıştır. İngilizcenin bilgisayar oyunları,

internet ve sosyal ağları kullanma ile yüksek düzeyde ilişkili olduğu öğrencilerin ortak görüşüdür.

5. Araştırmaya katılan öğrencilerin ortak görüşüne göre "yabancı dil olarak İngilizce" kavramı yabancı dizi ve filmler izleme ve yabancı müzik dinlemeyi çağrıştırmaktadır.

6. Cinsiyet, İngilizce haftalık ders saati, yurtdışı deneyimi ve okul türü değişkenlerine göre yapılan karşılaştırma sonucunda öğrencilerin yabancı dil olarak İngilizce kavramına ilişkin algılarının en çok öğrenim gördükleri okula göre farklılaştığı görülmektedir. Özel okulda öğrenim gören öğrenciler devlet okulunda okuyan öğrencilerden farklı olarak yabancı dil olarak İngilizceyi "uluslararası sınavlar, kariyer ve yurtdışında üniversite eğitimi" olarak algılamaktadır. Devlet okulunda okuyan öğrenciler ise yabancı dil olarak İngilizceyi 'İngilizce sınavı, iş bulma, iş hayatına katkıları' ile ilişkilendirmektedir.

7. Öğrencilerin büyük bir kısmı yabancı dil olarak İngilizceyi olumsuz algılamaktadır. Daha önce yurtdışına çıkmayan öğrenciler, erkek öğrenciler ve Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde öğrenim gören öğrenciler *"Olumsuz ifadeler"* kategorisiyle ilişkili daha fazla görüş belirtmişlerdir. Buna göre bu öğrencilerin diğer okullardaki öğrencilere göre yabancı dil olarak İngilizceyi daha olumsuz algıladıkları söylenebilir. Öğrencilerin olumsuz ifadeleri incelendiğinde yabancı dil olarak İngilizceye yönelik farklı olumsuz tutum geliştirdikleri görülmektedir. Olumsuz tutum geliştiren öğrenciler yabancı dil olarak İngilizceyi en çok stres, sıkıcı, zor ve karmaşık bir dil kavramlarıyla ilişkilendirmektedir. Bununla birlikte yabancı dil olarak İngilizcenin evrensel, önemli ve gerekli bir dil olduğu da pek çok öğrenci tarafından ifade edilmiştir.

8. *"Meslek"* ve *"Üniversite"* kategorilerinde Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerine ait çok az sayıda cevap kavramın yer aldığı görülmektedir. Bu bulguya göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde okuyan öğrencilerin büyük bir kısmının yabancı bir dil olarak İngilizceyi meslek ve üniversite hayatı ile ilişkilendirmedikleri ortaya çıkmıştır.

9. Özel Temel Lisesi ve Anadolu Lisesinde öğrenim gören öğrencilerin algıları en çok *"Meslek ve Olumsuz ifadeler"*kategorileriyle ilişkilidir.

10. Kız öğrenciler erkek öğrenciler ile karşılaştırıldığında yabancı dil olarak İngilizceyi daha olumlu algılamaktadır. Erkek öğrencilerin ise kız öğrencilere göre daha olumsuz algıladıkları ortaya çıkmıştır. Kız öğrenciler İngilizceye yönelik daha olumlu bakış açısına sahip olmakla birlikte İngilizce bilmenin katkıları hakkında daha fazla görüşe sahiptir. Okul türü değişkenine göre yapılan karşılaştırma sonucunda Kız Anadolu İmam Hatip Lisesine devam eden öğrencilerin yabancı dil olarak İngilizce algıları *"İngilizce dersi ve Olumlu ifadeler"* kategorilerinde yoğunlaşmaktadır.

11. Özel okulda öğrenim gören öğrenciler ile yurtdışı deneyimi olan öğrencilerin yabancı dil olarak İngilizceyi en çok "*Turizm"*ve *"Yurtdışı ile ilgili kavramlar*" ile ilişkilendirdikleri görülmektedir. Ayrıca araştırmanın uygulandığı kolejlerde haftalık ders saatinin 10 saat üstü olması nedeniyle haftalık ders saati değişkenine göre ortaya çıkan sonuçlar özel okul bulgularıyla benzerlik göstermektedir.

12. Yurtdışı deneyimi olan öğrenciler daha önce yurtdışına çıkmayanlara göre yabancı dil olarak İngilizceye yönelik daha olumlu algılara sahiptir. Daha önce yurtdışına çıkmayan öğrencilerin ise yabancı dil olarak İngilizceye yönelik daha olumsuz ifadeler kullandıkları ortaya çıkmıştır. Yurtdışı deneyimi olan öğrencilerin yurtdışına çıkmayanlardan farklı olarak "yurtdışında yaşama, yurtdışında öğrenim görme, yeni arkadaşlar edinme, iletişim becerisini geliştirme, kendini geliştirme, hayalini gerçekleştirme, yabancı kaynaklardan yararlanma ve rahat yaşam sürme" ile ilgili ifadeler verdikleri görülmektedir.

13. *"İngilizce dersi"* ile ilgili yanıtlar incelendiğinde öğrencilerin farklı algılara sahip olduğu görülmektedir. Özel okulda okuyan öğrenciler İngilizce kompozisyon yazma, portfolyo ve sunum hazırlama, anadili konuşandan ders alma gibi ifadeler kullanırken devlet okulundaki öğrencilerin daha çok okuduğunu anlama, kelime ezberleme, gramer, çeviri yapma, sözlük kullanma ve etkinliklere katılma gibi ifadeler kullandıkları görülmektedir.

14. *"Sınavlar"* kategorisinde öğrenci algıları okul türü ve yurtdışı deneyimi değişkenine göre değişmektedir. Özel okulda öğrenim gören öğrenciler ve yurtdışı deneyimi olan öğrenciler anahtar kavramı uluslarası sınavlar olarak algılamaktadır. Devlet okulunda okuyan öğrenciler ve yurtdışı deneyimi olmayanlar ise okuldaki İngilizce sınavlarıyla ilgili ifadeler kullanmışlardır.

Ayrıca bazı öğrenciler sınav kaygısı taşıdıklarını ve sınavların zor olduğunu belirtmişlerdir.

15. Devlet okulunda okuyan erkek öğrencilerin ve yurtdışı deneyimi olmayan öğrencilerin diğerlerine göre yabancı dil olarak İngilizceyi *"Sömürgecilik"* ile daha fazla ilişkilendirdiği görülmüştür. Bazı öğrenciler İngilizce kullanırken suçluluk duyduklarını, öğrenme baskısı hissettiklerini ve asimile olduklarını dile getirmişlerdir.

4.2. Tartışma

Çalışmada farklı devlet ve özel okullarda öğrenim gören 400 öğrenciye kelime ilişkilendirme testi uygulanarak öğrencilerin yabancı dil olarak İngilizce kavramına yönelik cevap kelimeleri yazmaları ve cevap kelimelerini nasıl ilişkilendirdikleri sorusuna cevap vermeleri istenmiştir. Kelime ilişkilendirme testinden elde edilen cevap kelimelerinin değerlendirilmesi sonucu 14 farklı kategori oluşturulmuştur. Ayrıca öğrencilerin yazdıkları cümleler okul türü, cinsiyet ve yurtdışı deneyimi değişkenlerine göre tek tek incelenerek öğrencilerin algıları altında yatan düşüncelere yönelik bulgulara ulaşılmıştır.

Araştırmanın birinci alt problemi ''Öğrencilerin yabancı dil olarak İngilizce kavramına ilişkin algıları nelerdir'' sorusuna cevap aranmış ve yapılan içerik analizi sonucunda öğrencilerin yabancı dil olarak İngilizce algılarının birbiriyle aynı olmadığı ve çeşitlilik gösterdiği görülmüştür. Öğrencilerin yabancı dil olarak İngilizce kavramına ilişkin yazdıkları cevap kelimelerinin incelenmesi sonucunda "Turizm, Olumsuz ifadeler, Meslek, Sosyal Medya, İngilizce dersi, Kültür Sanat, Olumlu ifadeler, Sınavlar, Üniversite, Ünlü kişiler, Yurtdışı ile ilgili kavramlar, Sosyal hayat, Sömürgecilik ve Spor" temaları ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin yabancı dil olarak İngilizce kavramını farklı algılaması pek çok etmenden kaynaklanabilir. Dil öğretim sürecinin yoğunluğu ve niteliği, ders öğretmeni, ders kitabı, öğretim sürecinde kullanılan araç gereçler, dersin işlenildiği ortam ve derste kullanılan yöntem ve teknikler bu etmenlerden olabileceği gibi öğrenciden kaynaklı bireysel farklılıklar da olabilir. Sakui ve Gaines (1999), dil öğrenen bireylerin tutumu, deneyimleri, beklentileri, inanışları ve öğrenme stratejilerinin dilin doğasını algılamada önemli olduğunu

ileri sürmektedir. yabancı dil olarak İngilizce dersi alan aynı kademedeki öğrencilerin birbirinden farklı algılara sahip olması Cohen ve Dörnyei (2002)'nin öğrenciler yol boyunca kendi bavulunu taşıyan yolcular gibi bireysel farklılıklarını yanında getirirler görüşü ile açıklanabilir.

Öğrencilerin yabancı dil olarak İngilizce algıları incelendiğinde en çok *"Turizm"* ve *"Olumsuz ifadeler"* kategorileriyle ilişkili olduğu görülmektedir. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun anahtar kavramı iletişim, seyahat, yurtdışı, evrensel dil, ortak dil, İngiltere ve Amerika kavramlarıyla ilişkilendirdiği görülmektedir. Bu sonuç İngilizce kullanımının tüm dünya genelinde artmasından ve küresel bir dil haline gelmesinden kaynaklanabilir. Ayrıca anadili İngilizce olan İngiltere ve Amerika'nın Dünya'nın en büyük ekonomik güçlerinden olması da bu durumun nedeni olabilir. Küresel dil olma potansiyeli her dilde var iken İngilizcenin tüm dünyada yaygınlaşmasında bu dili konuşan ülkelerin farklı alanlarda güçlü ve baskın olması etkili olmuştur (Oral, 2003). Eldeki araştırmada ulaşılan bir başka sonuç ise öğrencilerin büyük bir kısmının yabancı dil olarak İngilizceye yönelik olumsuz bakış açısına sahip olduğudur. İkinci sırada yer alan *"Olumsuz ifadeler"* kategorisi kapsamında yabancı dil olarak İngilizcenin stresli, sıkıcı, zor ve karmaşık bir dil olduğunu düşünen öğrencilerin çoğunlukta olduğu görülmektedir. Bu sonuç Limon (2015) tarafından yürütülen 9. ve 10. sınıf öğrencilerinin Yabancı bir dil olarak İngilizceye yönelik algılarını ortaya koyan araştırmanın bulguları ile örtüşmektedir. Ancak öğrencilerin İngilizce diline ve eğitsel değerine karşı olumlu tutum geliştirdikleri ortaya çıkan Al-Tamimi ve Shuib (2009)'in araştırması ile örtüşmemektedir.

Araştırmanın ikinci alt problemi ''Belirlenen kavramsal kategoriler, katılımcıların cinsiyetlerine göre nasıl bir değişim göstermektedir?'' sorusuna cevap bulmak için yapılan analizler sonucunda öğrenci algılarının cinsiyete göre bazı kategorilerde belirgin farklılık gösterdiği görülmüştür. *"Olumlu ifadeler"* kategorisinde kız öğrencilerin; "*Olumsuz ifadeler*" kategorisinde ise erkek öğrencilerin baskın olduğu saptanmıştır. Kız öğrencilerin büyük bir bölümü yabancı dil olarak İngilizcenin evrensel ve önemli bir dil olduğunu; İngilizce bilmenin bireylere ayrıcalık ve iyi koşullar sağladığını düşünmektedirler. Buna göre kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre Yabancı dil olarak İngilizceyi daha olumlu algıladıkları söylenebilir. Bu durum kız öğrencilerin erkek öğrencilere

göre İngilizceye daha fazla ilgi duyması ile açıklanabilir. Genç ve Bilgin Aksu (2004)'nun yabancı dil eğitimine genel bakış boyutunun cinsiyet değişkeniyle karşılaştırıldığı çalışmasında kız öğrencilerin ortalamasının erkek öğrencilerin ortalamasından anlamlı derecede yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre yabancı bir dil olarak İngilizceyi daha gereksiz ve İngilizce öğrenme çabasını zor ve sonuçsuz bir süreç olarak algıladıklarını ortaya koyan Limon (2015)'un çalışması ile örtüşmektedir. Cinsiyet değişkenine göre yapılan karşılaştırmanın diğer bir sonucu ise erkek öğrencilerin *"Spor"* kategorisinde baskın olmasıdır. Erkek öğrenciler anahtar kavramı daha çok futbol ve basketbol takımları ile ünlü futbolcular ile ilişkilendirmiştir. Bu durum erkek öğrencilerin futbol ve basketbola daha fazla ilgi duymalarından kaynaklanabilir.

Araştırmanın üçüncü alt problemi ''Belirlenen kavramsal kategoriler, katılımcıların devam ettikleri okulda aldıkları İngilizce haftalık ders saatine göre nasıl bir değişim göstermektedir?'' sorusuna cevap aranmış ve yapılan analizler sonucunda öğrencilerin yabancı dil olarak İngilizce algılarının öğrenim gördükleri okulda aldıkları haftalık ders saati ile düşük düzeyde ilişkili olduğu görülmüştür. Haftada 2 saat ve 10 saat üstü İngilizce dersi olan öğrenciler haftada 4 saat İngilizce dersi alan öğrencilere göre daha olumlu bakış açısına sahiptir. Bu durum dile karşı olumlu tutum geliştirmede öğretim sürecinin uzunluğu ve yoğunluğundan çok niteliğinin etkili olmasından kaynaklanabilir. Ders öğretmeninin ders materyallerini ve ders etkinliklerini öğrencilerin ilgileri doğrultusunda düzenlemesi, öğrencinin aktif olduğu bir eğitim ortamı oluşturması, dersi eğlenceli işlemesi, öğretim sürecinden öğrencilerin en iyi şekilde yararlanmasını sağlaması konularında yapılacak çalışmalar öğrencilerin İngilizceyi olumlu algılamalarında etkili olabilir. Konu ile ilgili alan yazın incelendiğinde öğrencilerin İngilizceye maruz kalma süresinin o dili algılamada etkisini inceleyen çalışmalara rastlanılmamıştır.

Araştırmanın dördüncü alt problemi ''Belirlenen kavramsal kategoriler, katılımcıların devam ettikleri okul türüne göre nasıl bir değişim göstermektedir?'' sorusuna cevap aramak için yapılan analizler sonucunda öğrenci algılarının öğrenim gördükleri okul türüne göre farklılaştığı tespit edilmiştir. Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde okuyan öğrencilerin büyük bir

kısmı yabancı dil olarak İngilizceye ilişkin olumsuz ifadeler belirtmişlerdir. Temel Lisesi ve Anadolu Lisesinde öğrenim gören öğrencilerin algıları en çok *"Meslek"* ve "*Olumsuz ifadeler"*kategorileriyle ilişkilidir. Bu bulguya göre Temel Lisesi ve Anadolu Lisesine devam eden öğrencilerin yabancı dil olarak İngilizceyi iş bulma ve iş hayatı için gerekli görmelerine rağmen bu dile karşı olumsuz tutum geliştirdikleri söylenebilir. Anadolu İmam Hatip Lisesinde ve kolejde okuyan öğrencilerin ise yabancı dil olarak İngilizceye yönelik bakış açılarının daha olumlu olduğu görülmektedir. Bu durum dil öğrenen bireylerin öğrenim gördükleri okullarda farklı dil öğretim sürecine maruz kalmasıyla açıklanabilir. Okul türüne göre yapılan karşılaştırma sonucu elde edilen diğer bulgu ise Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde okuyan öğrencilerin *"Meslek"* ve *"Üniversite"* kategorilerinde çok az sayıda cevap kelimeleri yazmalarıdır. Bu sonuç Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde okuyan öğrencilerin büyük bir kısmının yabancı bir dil olarak İngilizceyi gelecekteki meslek ve üniversite hayatı için gerekli görmemelerinden kaynaklanabilir. Kolejde öğrenim gören öğrencilerin anahtar kavramla ilişkilendirmeleri ise en çok "*Turizm"* ve *"Yurtdışı ile ilgili kavramlar*" kategorileri altında yer almaktadır. Bu durumun nedeni olarak kolejde okuyan öğrencilerin tatile ve yurtdışına gitme imkanlarının daha fazla olması gösterilebilir.

Araştırmanın beşinci alt problemi ''Belirlenen kavramsal kategoriler, katılımcıların daha önce yurtdışında bulunma durumlarına göre nasıl bir değişim göstermektedir?'' sorusuna cevap aranmış ve yapılan analizler sonucunda yurtdışı deneyimi olan öğrencilerin yabancı bir dil olarak İngilizceye ilişkin cevap kelimelerinin *"Turizm"* ve *"Yurtdışı ile ilgili kavramlar"* kategorilerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu durum öğrencilerin farklı ülkelere seyahat etmesi, farklı ülkelerde İngilizce konuşması, İngilizce konuşan kişilerle karşılaşması ve yurtdışında karşılaştığı unsurların dikkatini çekmesi gibi yaşantılardan kaynaklanabilir. Bu sonucu destekleyen Swales (1994)'in çalışmasında gelişmekte olan ülkelerden İngilizce öğrenen on iki yetişkin bireyin yabancı dil öğrenme algısı karikatür çizimleriyle incelenmiştir. Karikatür çizimlerinin analizi sonucunda araştırma katılımcıların algılarının geçmiş yaşantıları ve deneyimleriyle yakından ilişkili olduğu ortaya çıkmıştır. Yurtdışı deneyimi değişkenine göre yapılan karşılaştırmanın diğer bir sonucu ise yurtdışı

deneyimi olan öğrencilerin daha önce yurtdışına çıkmayanlara göre yabancı dil olarak İngilizceye yönelik daha olumlu bakış açısına sahip olmasıdır. Yurtdışı deneyimi olmayan öğrencilerin yabancı dil olarak İngilizceyi daha olumsuz algıladığı bulgulanmıştır. Yurtdışına gitmenin öğrencilere farklı bakış açıları kazandırdığı ve İngilizceye yönelik olumlu tutum geliştirmede etkili olduğu söylenebilir. Bu durum öğrencilerin yurtdışında İngilizce konuşmaları, sınıf ortamında öğrendikleri dilin gerçek hayatta işe yaradığını görmeleri, yabancı insanlar ve kültürler ile tanışmaları, yurtdışında farklı anlar yaşamaları gibi sebeplerden kaynaklanabilir. Küreselleşen dünyada ulaşım ve iletişim imkanlarının artmasıyla farklı ülkelerden ve kültürlerden insanlar ile fikir alışverişinde bulunmak İngilizceyi aktif kullanmayı gerektirir (MEB, 2014).

Araştırmanın altıncı alt problemi ‘‘Öğrencilerin yabancı dil olarak İngilizce algılarının altında yatan düşünce nedir?’’ sorusuna cevap aramak için yapılan analizler sonucunda özel okula giden ve daha önce yurtdışına çıkan öğrencilerin ifadelerinin benzerlik gösterdiği saptanmıştır. Özel okul öğrencileri ve yurtdışına çıkan öğrenciler en çok yurtdışı turlara katılma, farklı ülkelere gitme, Amerika ve İngiltere’ye düzenlenen okul gezileri, yurtdışı şehir turları, tarihi ve turistik mekanları gezme, yurtdışında İngilizce iletişim kurma ve turistlerle İngilizce konuşma ile ilgili ifadeler kullanmışlardır. Özel okula giden öğrenciler ile yurtdışına çıkan öğrencilerin ifadelerinin benzerlik göstermesi özel okula giden öğrencilerin büyük bir kısmının daha önce yurtdışına çıkmasıyla açıklanabilir. Bu bulgu, algılama geçmiş yaşantılar, ihtiyaç ve beklentiler, tutum, motivasyon, cinsiyet, yaş, kültür, sosyal çevre gibi bireysel farklılıkların etkisi altında olduğunu belirten Odabaşı ve Barış (2002)’ın görüşünü doğrulamaktadır. Devlet okulunda okuyan öğrenciler ise yurtdışına çıkma isteği, ülkemize turistlerin gelmesi, Erasmus ile yurtdışına çıkma, tatile gitme, tarihi ve turistik mekanları gezme ve turistlerle İngilizce konuşma ile ilgili ifadeler kullanmıştır. Bu bulgulara göre devlet okulunda okuyan bazı öğrencilerin Erasmus+ Avrupa Birliği projeleriyle daha önce yurtdışına çıktığı bazılarının ise yurtdışına çıkmak istedikleri söylenebilir. Kolej öğrencilerinin genel olarak sosyo-ekonomik düzeyinin yüksek olması öğrenciye sağlanan imkanlar açısından önem taşımaktadır. Ailenin sosyo-ekonomik düzeyinin artması öğrenciye yurtdışı gezi ve turlara katılma imkanı sağlar. Bu noktada hedef kitlesinde öğrencilerin de yer

aldığı Erasmus+ AB projeleri yurtdışı hareketlilik faaliyetleri ile farklı sosyo ekonomik düzeydeki öğrencilere de yurtdışına çıkma imkanı sunmaktadır. Avrupa Birliği Eğitim Programları farklı ülkelerdeki öğrencilerin işbirliği kurmasını sağlayarak iletişim becerilerini ve kültürel farkındalıklarını geliştirmektedir (Kesik, Balcı, 2016).

Araştırmaya katılan öğrencilerin olumsuz ifadeleri değerlendirildiğinde özel okulda okuyan öğrencilerin İngilizceye ilgi duymama, uluslararası sınavlarda başarılı olma kaygısı, öğrenme sürecinin yorucu olması, İngilizce kompozisyon yazma kaygısı ve öğrenme zorunluluğu hissetme ifadelerini kullandıkları görülmektedir. Devlet okulunda okuyan öğrencilerin ise İngilizceye ilgi duymama, İngilizce sınavından düşük not alma kaygısı, hata yapma korkusu, motivasyonun az olması, telaffuz ve kelime ezberleme zorluğu, sınavların zor olması, aşırı heyecanlanma, özgüven eksikliği, dilin karmaşık olması, İngilizcenin gereksiz görülmesi ve sıkıcı olması sebeplerine bağlı olarak yabancı dil olarak İngilizceyi olumsuz algıladıkları görülmektedir. Devlet okulunda okuyan öğrencilerin daha çok okulda yapılan İngilizce sınavları, İngilizce öğrenme süreci ve dilin doğal yapısına yönelik olumsuz tutuma sahip oldukları söylenebilir. Okul türüne göre öğrenci algılarının değişmesi eğitim kurumlarında farklı yabancı dil eğitim politikalarının benimsenmesinden kaynaklanabilir. Bununla birlikte özel okula giden öğrencilerin gelecek hayatlarına ilişkin farklı plan, istek ve beklentilerinin olması diğer bir sebep olabilir. Yurtdışında üniversite eğitimi görmek isteyen öğrencilerin uluslararası sınavlarda başarılı olmaları gerekmektedir. Bu nedenle uluslararası sınavlara hazırlanan özel okul öğrencileri İngilizce makale yazma kaygısı duyduklarını belirtmişlerdir. Bu sonuçları destekleyen Lin (1998)'in çalışması farklı alanlarda eğitim gören öğrencilerin, dil eğitiminde de farklı beklentiler içinde olduklarını ortaya çıkarmıştır.

Araştırmada yabancı dil olarak İngilizceye ilişkin "*Meslek"* kategorisi çerçevesinde öğrencilerin farklı düşüncelere sahip oldukları görülmektedir. Temel Lise, Anadolu Lisesi ve Kolejde öğrenim gören öğrencilerin bu kategoride çoğunlukta olduğu saptanmıştır. Öğrenci görüşlerine göre özel okulda okuyan öğrenciler İngilizce bilme ve öğrenmenin kariyer yapma, master yapma, uluslararası şirketlerde çalışma ve saygın meslek edinmede önemli

olduğunu düşünmektedirler. Devlet okulunda okuyan öğrenciler ise İngilizce bilmenin çeşitli iş imkanları sunduğunu, iş hayatında kolaylık getirdiğini ve yüksek maaş alma imkanı sağladığını belirtmektedirler. *"Meslek"* kategorisinde cinsiyet değişkenine göre karşılaştırma yapıldığında kız ve erkek öğrencilerin görüşleri arasında anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir.

Üçüncü sırada yer alan *"Sosyal medya"* kategorisinde öğrencilerin benzer görüşlere sahip olduğu görülmektedir. Öğrencilerin yabancı dil olarak İngilizceyi internet, bilgisayar oyunları ve sosyal ağlar ile ilişkilendirmeleri sosyal medyanın etkin bir şekilde kullanılmasından kaynaklanabilir. Küreselleşmenin hız kazandığı günümüzde iletişim; internet, görsel ve yazılı medya aracılığıyla sağlanmaktadır. Sosyal medyayı takip etmek, farklı ülkelerden insanlar ile etkileşime geçmek, teknolojik araçlardan en iyi şekilde faydalanmak İngilizce kullanımını gerekli kılmaktadır. Dünya genelinde e-maillerin %70'i, bilgisayar verilerinin %80'i, ve bilgilendirme işlemlerinin %85'i İngilizce ile yapılmaktadır (Tok, Arıbaş, 2008). Sonuç olarak internet kullanan, sosyal ağları takip eden, bilgisayar oyunları oynayan öğrencilerin yabancı dil olarak İngilizce algılarının sosyal medya ile yüksek düzeyde ilişkili olduğu söylenebilir.

Araştırma kapsamında yer alan öğrencilerin önemli bir kısmı yabancı dil olarak İngilizce kavramını "*İngilizce dersi"* ile ilişkilendirmiştir. Bu çerçevede özel okulda okuyan öğrencilerin İngilizce kompozisyon yazma, portfolyo hazırlama, sunum yapma, anadil konuşandan ders alma ifadelerini kullandıkları; devlet okulu öğrencilerinin ise çeviri, okuduğunu anlama, kelime ezberleme, gramer, sözlük kullanma, performans, etkinliklere katılma, ders kitabı ve akıllı tahta ile ilgili ifadeler kullandıkları ortaya çıkmıştır. Bu durum araştırmanın yürütüldüğü okullarda İngilizce öğretiminde farklı yöntem teknik ve materyaller kullanılmasından kaynaklanabilir. İngilizce dersinde öğrenme ortamının zenginleştirilmesi, öğrenme materyallerinin çeşitliliği, yeni yaklaşım ve yöntemlerin kullanımı öğrencilere yabancı dil olarak İngilizceye yönelik olumlu bakış açısı kazandırmada etkili olabilir. yabancı dil öğretiminde öğrencileri ezbere sevk eden, araştırma ve öğrenme merakını körelten geleneksel yöntemler yerine işbirliği ve iletişim becerilerinin gelişmesini destekleyen yeni yaklaşım ve yöntemlerin kullanımı artırılmalıdır (McLennan, 2012).

Araştırmada yabancı dil olarak İngilizceye ilişkin "*Kültür Sanat"* kategorisi kapsamında öğrencilerin görüşleri benzerlik göstermektedir. Öğrencilerin çoğu yabancı dil olarak İngilizceyi yabancı dizi, film ve müzik ile ilişkilendirmiştir. Bu sonuçlara göre öğrencilerin İngilizce film, dizi ve şarkılara ilgi gösterdikleri söylenebilir. Ayrıca özel okulda okuyan bazı öğrenciler yabancı yayınları takip ettiğini ve İngiliz Edebiyatına ilgi duyduğunu belirtmişlerdir.

"Olumlu ifadeler" kategorisi kapsamında özel okulda okuyan öğrenciler İngilizce bilmenin yurtdışında yaşama ve öğrenim görme, iletişim becerisini geliştirme, yabancı kaynaklardan yararlanma, kendini geliştirme ve yeni arkadaşlar edinmeye yönelik katkılarını belirtmişlerdir. Devlet okulunda okuyan öğrenciler ise İngilizce bilmenin hayalini gerçekleştirme ve rahat yaşam imkanı sağladığını, okul hayatında başarıyı artırdığını, iletişim ve modernleşmeyi geliştirdiğini ifade etmişlerdir. Bu sonuç Al-Quyadi (2002)'nin öğrencilerin İngilizceye karşı olumlu bakış açısına sahip olduğu saptanan araştırmasını destekler niteliktedir.

"Sınavlar" kategorisi kapsamında öğrenciler en çok okuldaki İngilizce sınavlarına ve uluslararası sınavlara yönelik ifadeler kullanmışlardır. Okul türü değişkenine göre karşılaştırma yapıldığında özel ve devlet okulu öğrencilerin algılarının farklılık gösterdiği görülmektedir. Özel okulda okuyan öğrenciler yabancı dil olarak İngilizceyi uluslararası sınavlar ile ilişkilendirirken devlet okulunda okuyan öğrencilerin okuldaki İngilizce sınavıyla ilişkilendirdiği saptanmıştır. Öğrenci görüşlerine göre özel okulda okuyan pek çok öğrencinin Toefl ve Sat sınavlarına hazırlandığı söylenebilir.

*"Üniversite"*kategorisi çerçevesinde öğrencilerin yabancı dil olarak İngilizceyi yurtdışında üniversite eğitimi ile ilişkilendirdikleri görülmektedir. Bu kategoride kolej öğrencilerinin en fazla; Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin en az görüşe sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Öğrenci görüşleri incelendiğinde kolej öğrencilerin büyük bir kısmının üniversite eğitimlerini yurtdışında almak istedikleri görülmektedir. Cinsiyete göre yapılan karşılaştırma sonucunda bu kategoride kız ve erkek öğrenciler arasında anlamlı bir fark olmadığı söylenebilir.

Öğrenciler *"Ünlü kişiler", "Yurtdışı ile ilgili kavramlar", "Sosyal hayat", "Sömürgecilik" ve "Spor"* kategorileriyle ilişkili daha az cevap vermişlerdir. Öğrenci görüşleri incelendiğinde yabancı dil olarak İngilizcenin farklı ünlü kişiler, İngilizcenin sosyal hayattaki kullanımı, İngiliz sömürgeciliği, yurtdışı ile ilgili kavramlar, futbol ve basketbol ile ilişkilendirildiği ortaya çıkmıştır.

4.3. Öneriler

Araştırma ile elde edilen sonuçlara ilişkin uygulayıcılara ve araştırmacılara bazı önerilerde bulunulmuştur.

4.3.1. Uygulayıcılar için Öneriler

1. İngilizce ve sosyal medyanın tüm dünyada yaygın bir şekilde kullanıldığı günümüzde öğrencilere niçin İngilizce öğrendiklerine dair yeterli bilgi verilmelidir. Ders dışı yabancı dil öğrenme faaliyetleri gerçekleştirilirken sosyal medyanın imkanları kullanılabilir.
2. Meslek liselerinde okuyan erkek öğrencilerin İngilizce dersine karşı olumlu tutum kazanmaları ve öğrenme motivasyonlarının artırılması için İngilizce öğretmenleri ders içeriğine spor temalı etkinlikler ekleyebilir.
3. İngilizceye karşı olumsuz tutum geliştiren öğrencilere dersin sevdirilmesi için ders öğretmenleri alternatif öğretim yöntemleri ve teknolojik araç gereçler kullanımını artırmalıdır.
4. Ders içeriğinin ve ders kitaplarının hazırlanmasında farklı okul türlerinde öğrenim gören öğrencilerin yabancı dil olarak İngilizceye yönelik algıları dikkate alınmalıdır.
5. Devlet okulunda okuyan öğrencilerin yurtdışına çıkma imkanları artırılmalı ve günlük hayatta İngilizce kullanabileceği durumlar sınıf ortamında canlandırılmalıdır.
6. Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde öğrenim gören öğrencilere İngilizcenin üniversite ve iş hayatındaki yeri ve önemi hakkında yeterli bilgi verilmelidir. Meslek liselerinden mezun olan başarılı kişilerin okula davet edilerek öğrencileri bilgilendirmesi sağlanabilir.

7. Ders öğretmenleri kız ve erkek öğrencilerin yabancı dil olarak İngilizceye yönelik algılarının farklı olduğunu dikkate alarak öğretim sürecini bireysel farklara göre planlamalıdır.

8. Ders öğretmenleri öğrencilerin olumsuz tutumlarını göz önünde bulundurarak İngilizce öğretim sürecini daha eğlenceli ve işlevsel hale getirmelidir.

4.3.2. Araştırmacılar için Öneriler

1. Kelime ilişkilendirme testi yapılan öğrencilerin yabancı dil olarak İngilizceye yönelik çok çeşitli algılara sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Bu araştırmaya benzer çalışmalar yürütülerek farklı değişkenlerin algılama üzerine etkisi ayrıntılı araştırılabilir.

2. Öğrenci algılarının altında yatan düşünceleri öğrenmek ve daha ayrıntılı veriler elde etmek için küçük gruplar ile odak grup görüşmesi yapılabilir.

3. Gelecek çalışmalarda öğrencilerin İngilizce algıları ile yabancı dil olarak İngilizce öğrenimindeki başarı arasındaki ilişki araştırılabilir.

KAYNAKÇA

Acar, Kezban. 2004. Globalization and Language: English in Turkey. **Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi.** c. 2. s. 1: 1-10.

Acat, M. Bahaddin, Seyfettin Demiral. 2002. Türkiye'de Yabancı Dil Öğreniminde Motivasyon-Kaynakları ve Sorunları. **Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi.** s. 31: 312-329.

Ahen, Jerry Anak. 2009. Student's Perception Towards English for Self Expression. Lisans Tezi. Malaysia Sarawak University Faculty of Cognitive Sciences and Human Development.

Ahkemoğlu, Hasan. 2011. A Study on Metaphorical Perceptions of EFL Learners Regarding Foreign Language Teacher. Master's Thesis. Çukurova University Institute of Social Sciences.

Akalın, Suna, Buğra Zengin. 2007. Türkiye'de Halkın Yabancı Dil İle İlgili Algıları. **Journal of Language and Linguistic Studies.** c. 3. s. 1: 181-201.

Aksoy, Afra Nur. 2015. Attitudes and Perceptions of Gendarmerie Non-Commissioned Officers Vocational College Students Towards English Instruction in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree Of Master Of Science of Curriculum And Instruction. Master's Thesis. Middle East Technical University Institute of Social Sciences.

Aksu, Aysel. [16.05.2016]. Özel Okullarda Dil Eğitimi. http://www.vipingilizce.com.

Al-Quyadi, Ahmed. 2000. Psycho-sociological Variables in the Learning of English in Yemen. Ph.D Thesis. Bhagalpur University Department of English.

Al-Tamimi, Atef, Munir Shuib. 2009. Motivation and Attitudes Towards Learning English: A Study of Petroleum Engineering Undergraduates at Hadhramout University of Sciences and Technology. **GEMA Online Journal of Language Studies**. c. 9. s. 2: 29-55.

Arslan, Mustafa, Azamat Akbarov. 2010. Türkiye'de Yabancı Dil Öğretiminde Motivasyon-Yöntem Sorunu ve Çözüm Önerileri. **Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi**. s. 24: 179-191.

Atasoy, Basri. 2004. **Fen Öğrenimi ve Öğretimi.** 2. bs. Ankara: Asil Yayınevi.

Ateş Özdemir, Emsal. 2006. Türkiye'de İngilizce Öğreniminin Yaygınlaşmasının Nedenleri. **Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. c. 2. s. 1: 28-35.

Aydemir, Arcan. 2014. Ortaokul 7. Sınıf Öğrencilerinin Beşeri Coğrafya Kavramlarına İlişkin Algılarının Kelime İlişkilendirme Testi Aracılığıyla İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Aydın, Fatih, Fatih Taşar. 2010. An Investigation of Pre-Service Science Teachers' Cognitive Structures and Ideas About the Nature of Technology. **Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi**. c. 11. s. 4: 209-221.

Aydın, Selami, Buğra Zengin. 2008. Yabancı Dil Öğreniminde Kaygı: Bir Literatür Özeti. **Journal of Language and Linguistic Studies.** c. 4. s. 1: 81-94.

Aydınlı, Semra. 1992. **Mimarlıkta Görsel Analiz**. İstanbul: İtü Mim. Fak. Baskı Atölyesi.

Aytaş, Gıyaseddin. 2013. Yaratıcı Dramanın Algısal Öğrenmedeki Rolü. **Ana Dili Eğitimi Dergisi.** c. 1. s. 1: 101-106.

Bahar, Mehmet, Sibel Özatlı. 2003. Kelime İletişim Test Yöntemi ile Lise 1. Sınıf Öğrencilerinin Canlıların Temel Bileşenleri Konusundaki Bilişsel Yapılarının Araştırılması. **Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi**. c. 5. s. 1: 75- 85.

Bakan, İsmail, İlker Kefe. 2012. Kurumsal Açıdan Algı ve Algı Yönetimi. **Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**. c. 2. s. 1: 19-34.

Barnes, Bruce D., Graeme Lock. 2013. Student Perceptions of Effective Foreign Language Teachers: A Quantitative Investigation From a Korean University. **Australian Journal of Teacher Education**. c. 38. s. 2: 18-36.

Başkaya, Aysu, Pınar Dinç, Uğurtan Aybar, Murat Karakaşlı. 2003. Mekansal İmaj Üzerine Bir Deneme: Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Eğitim Bloğu Giriş Holü. **Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi**. c. 18. s. 2: 79-94.

Bilginer, Onan. 2012. Türkçenin Ana Dili Olarak Öğretiminde Bilgi İşleme Süreci. **Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.** c. 8. s. 1:96-113.

Bozavlı, Ebubekir. 2013. Erken Yaşta Yabancı Dil Öğretiminin Tarihsel Süreci ve Amaçları. **Kastamonu Eğitim Dergisi**. c. 21. s. 4: 1561-1574.

Brown, H. Douglas. 1994. **Principles of Language Learning and Teaching**. Englewood Cliff: Prentice Hall Regents.

Can, Ertuğ, Canan Işık Can. 2014. Türkiye'de İkinci Yabancı Dil Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar. **Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. c. 4. s. 2: 43-63.

Cangil, Binnur Erişkon. 2004. Küreselleşme ve Avrupa Birliği Yabancı Dil Eğitim Politikaları Işığında 2000'li Yıllarda Türkiye'de Yabancı Dil ve Yabancı Dil Öğretmeni Yetiştirme Politikalarına Bir Bakış. **İÜ Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi**. c. 1. s. 2: 273-282.

Cangöz, Banu. 2005. Geçmişten Günümüze Belleği Açıklamaya Yönelik Yaklaşımlara Kısa Bir Bakış. **Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi**. c. 22. s. 1: 51-62.

Cephe, Paşa Tevfik, Elif Tuğba Toprak. 2014. The Common European Framework of Reference for Languages: Insights for Language Testing. **Journal of Language and Linguistic Studies**. c. 10. s. 1: 79-88.

Cohen, Andrew D., Zoltan Dörnyei. 2002. **Focus On the Language Learner: Motivation, Styles and Strategies**. London: Edward Arnold.

Cook, Vivian. 2008. **Second Language Learning and Language Teaching**. London: Edward Arnold.

Coşkun, Hasan. 2009. Türkiye ve Almanya'da Yabancı Dil Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Karşılaştırılması. **CÜ Sosyal Bilimler Dergisi**. c. 33. s.1: 61-73.

Cresswell, John W. 1998. **Qualitative Inquiry Research Design**. California: Sage Publication.

Crystal, David. 1997. **English As a Global Language**. Cambridge: Cambridge University Press.

Cüceloğlu, Doğan. 1991. **İnsan ve Davranışı**. 15. bs. İstanbul: Remzi Kitabevi.

_____. 2000. **İnsan ve davranışı**. 15. bs. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Çağlayan, Saniye, Murat Korkmaz, Gönül Öktem. 2014. Sanatta Görsel Algının Literatür Açısından İncelenmesi. **Journal of Research in Education and Teaching**. c. 3. s. 1: 160-173.

Çepni, Salih, Haluk Özmen, Hasan Bakırcı. 2012. Ortak Bilgi Yapılandırma Modeline Uygun Öğretim Materyali Geliştirilmesi: Işığın Madde ile Etkileşimi ve Yansıması Örneği. **X.** Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi, 27-30 Haziran 2012. Niğde.

Çetintaş, Bengül. 2010. Türkiye'de Yabancı Dil Eğitim ve Öğretiminin Sürekliliği. **Journal of Language and Linguistic Studies**. c. 6. s. 1: 65-74.

Çokluk, Ömay, Kürşad Yılmaz, Ebru Oğuz. 2011. Nitel bir Görüşme Yöntemi: Odak Grup Görüşmesi. **Kuramsal Eğitim Bilim.** c. 4. s. 1: 95-107.

Demirel, Özcan. 2004. **Yabancı Dil Öğretimi: Dil Pasaportu, Dil Biyografisi, Dil Dosyası.** Ankara: Pegem A. Yayıncılık.

_____[22.04.2016]. Europass Dil Pasaportu. http://www.ozcandemirel.com.tr/?p=53.

_____2005. **Eğitimde Program Geliştirme Kuramdan Uygulamaya**. 25. bs. Ankara: Pegem Akademi.

Denzin, Norman K., Yvonna S. Lincoln. 2005. **The Sage Handbook of Qualitative Research.** CA: Sage.

Deveci, Handan, Tuba Çengelci Köse, Ömür Gürdoğan Bayır. 2014. Öğretmen Adaylarının Sosyal Bilimler ve Sosyal Bilgiler Kavramlarına İlişkin Bilişsel Yapıları: Kelime İlişkilendirme Testi Uygulaması. **Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**. s. 16: 101-124.

Dikmenli, Musa. 2010. Biology Students' Conceptual Structures Regarding Global Warming: Energy Education Science and Technology Part B. **Social and Educational Studies.** c. 2. s. 1: 21-38.

Edwards, John. 1999. Refining Our Understanding of Language Attitudes. **Journal of Language and Social Psychology.** c.18. s. 1: 101–110.

Ekici, Gülay, Ahmet Gökmen, Hakan Kurt. 2014. Öğretmen Adaylarının "Bilgisayar" Kavramı Konusundaki Bilişsel Yapılarının Belirlenmesi. **Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi**. c. 34. s. 3: 357-401.

Ekici, Gülay, Hakan Kurt. 2014. Öğretmen Adaylarının "Aids" Kavramı Konusundaki Bilişsel Yapıları: Bağımsız Kelime İlişkilendirme Testi Örneği. **Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi.** c. 18. s. 3: 267-306.

Ellis, Rod. 2004. **Individual Differences in Second Language Learning**: **The Handbook of Applied Linguistics**. Oxford: Blackwell.

Ercan, Feride, Ahmet Taşdere, Nilay Ercan. 2010. Kelime İlişkilendirme Testi Aracılığıyla Bilişsel Yapının ve Kavramsal Değişimin Gözlenmesi. **Türk Fen Eğitimi Dergisi**. c. 7. s. 2: 136-154.

Eren, Fetah. 2012. İlköğretim Öğrencilerinin Bilişim Teknolojileri Algılarının Kelime İlişkilendirme Testi Kullanılarak İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Ergür, Derya Oktar. 2002. Yabancı Dil Öğreniminde Motivasyon Kaynakları**. Eğitim ve Bilim.** c. 27. s. 126: 38-42.

Firth, Alan. 1996. The Discursive Accomplishment of Normality on "Lingua Franca" English and Conversation Analysis. **Journal of Pragmatics**. c. 26. s. 2: 237–259.

Gass, Susan M., Larry Selinker. 2008. **Second Language Acquisition: An Introductory Course**. New York and London: Routledge.

Genç, Ayten. 2004. Türkiye'de İlk ve Ortaöğretim Okullarında Yabancı Dil Öğretimi. **Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi.** s. 10: 107-111.

Genç, Gülten, Mualla Bilgin Aksu. 2004. İnönü Üniversitesi Öğrencilerinin İngilizce Derslerine İlişkin Tutumları. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, 6-9 Temmuz 2004. Malatya.

Göksu, Turgut. 2007. **Sosyal Psikoloji**. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Gömleksiz, Mehmet Nuri. 2013. Öğretmen Adaylarının Yabancı Dil Kavramına İlişkin Metaforik Algıları. **International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic**. c. 8. s. 8: 649-664.

Gregersen, Tammy S. 2003. To Err is Human: A Reminder to Teachers of Language-Anxious Students. **Foreign Language Annals**. c. 36. s. 1: 25-32.

Guerrero, Luis, Anna Claret, Wim Verbeke. Geraldine Enderli, Sylwia Zakowska-Biemans, Filiep Vanhonacker, Silvie Issanchou, Marta Sajdakowska, Britt Signe Granli, Luisa Scalvedi, Margrethe Hersleth. 2010. Perception of Traditional Food Products in Six European Regions Using Free Word Association. **Food Quality and Preference**. c. 21. s. 2: 225-233.

Gussarsky, Esther, Malka Gorodetsky. 1990. On the Concept 'Chemical Equilibrium': The Associative Framework. **Journal of Research in Science Teaching**. c. 27. s. 3: 197-204.

Güç, Berna. 2013. Kompleks Bir Yapıda Mekanın Algısal Kaliteye Etkisi: SDÜ Hastanesi Örneği. **SDU International Technologic Science**. c. 5. s. 2: 145-155.

Gündoğdu, Mehmet. 2005. Avrupa Birliği Yolunda Türkiye'nin Yabancı Dil Politikası. **Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. c. 29. s. 2: 120-127.

Harmer, Jeremy. 1991. **The Practice of English Language Teaching**. New York: Longman Publishing.

Haznedar, Belma. 2010. Türkiye'de Yabancı Dil Eğitimi: Reformlar, Yönelimler ve Öğretmenlerimiz. International Conference On New Trends in Education and Their Implications**,** 11-13 November. Antalya.

Hovardas, Tasos, Konstantinos Korfiatis. 2006. Word Associations Such As a Tool For Assessing Conceptual Change in Science Education. **Learning and Instruction**. s. 16: 416-432.

Işık, Ali. 2008. Yabancı Dil Eğitimimizdeki Yanlışlar Nereden Kaynaklanıyor?. **Journal of Language and Linguistic Studies**. c. 4. s. 2: 15-26.

Işıklı, Mesut, Ahmet Taşdere, Nur Leman Göz. 2011. Kelime İlişkilendirme Testi Aracılığıyla Öğretmen Adaylarının Atatürk İlkelerine Yönelik Bilişsel Yapılarının İncelenmesi. **Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**. c. 4. s. 1: 50-72.

Johnson, Keith. 2001. **An Introduction to Foreign Language Learning and Teaching.** Harlow: Longman Pearson.

Karakış, Özlem. 2014. Lise Öğrencilerinin İngilizce Dersine Yönelik Kaygıları, Motivasyonları, Öz-Yeterlik Algıları ve İngilizce Ders Başarıları Arasındaki İlişki. Doktora Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Karataş, Zeki. 2015. Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. **Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi.** c. 11. s. 1: 62-80.

Karatepe, Çiğdem. 2005. Avrupa Konseyi Dil Kriterleri ve Türkiye'de Yabancı Dil Eğitimi Politikalarının Geliştirilmesi. **Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi.** c. 2. s. 1: 49-61.

Kaynak, Tuğray. 1990. **Organizasyonel Davranış**. İstanbul: İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Yayını.

Kazazoğlu, Semin. 2013. Türkçe ve İngilizce Derslerine Yönelik Tutumun Akademik Başarıya Etkisi. **Eğitim ve Bilim Dergisi**. c. 38. s. 170: 294-307.

Keleş, Esra, Salih Çepni. 2006. Beyin ve Öğrenme. **Türk Fen Eğitimi Dergisi.** c. 3. s. 2: 66-82.

Kesen, Aynur. 2010. Turkish EFL Learners' Metaphors with Respect to English Language Coursebooks. **Novitas-Research on Youth and Language**. c. 4. s. 1: 108-118.

Kesik, Fatma, Esergül Balcı. 2016. AB Projelerinin Okullara Sağladığı Katkılar Açısından Değerlendirilmesi: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması**. Kastamonu Eğitim Dergisi**. c. 24. s. 4: 1621-1640.

Kırkgöz, Yasemin. 2007. English Language Teaching in Turkey: Policy changes and their implementations. **Regional Language Center Journal**. c. 38. s. 2: 216-228.

Kızıl, Fehmi. 2000. **Objelerin İki, Üç Boyutlu Grafik Anlatımı ve Zihinde Canlandırma.** İstanbul: Mimar Sinan Üniversitesi Yayını.

Korkmaz, Özgen, Ahmet Mahiroğlu. 2007. Beyin, Bellek ve Öğrenme. **Kastamonu Eğitim Dergisi**. c. 15. s. 1: 93-104.

Kostova, Zdravka, Blagovesta Radoynovska. 2008. Word Association Test For Studying Conceptual Structures of Teachers and Students. **Bulgarian Journal of Science and Education Policy**. c. 2. s. 2: 209-231.

_____. 2010. Motivating Students' Learning Using Word Association Test and Concept Maps. **Bulgarian Journal of Science and Education Policy**. c. 4. s. 1: 62-98.

Kurtdede Fidan, Nuray. 2015. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yapılandırmacı Kurama İlişkin Algılarının Belirlenmesi: Fenomenografik Bir Çalışma. **Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**. c. 13. s. 4: 264-282.

Kuru Atadere, Yıldız. 2012. Türkiye'de Erken Yaşta Yabancı Dil Eğitimi: Veli ve Öğretmenlerin Erken Yaşta Yabancı Dile Yönelik Algı ve Tutumları. Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Küçüktepe, Coşkun, Seval Eminoğlu Küçüktepe, Yasemin Baykın. 2014. İkinci Sınıf İngilizce Programına İlişkin Öğretmenlerin Görüşlerinin İncelenmesi. **Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi**. c. 11. s. 22: 55-78.

Lightbown, Patsy, Nina Spada. 2006. **How Languages Are Learned**. New York: Oxford University Press.

Limon, İbrahim. 2015. 9. ve 10. Sınıf Öğrencilerinin Yabancı Bir Dil Olarak İngilizce'ye Yönelik Metaforik Algıları. **International Journal of Social Sciences and Education Research**. c. 1. s. 2: 445-459.

Lin, Hsiu-Ju. 1998. Different Attitudes Among Non-English Major EFL Students. **The Internet TESL Journal**. c. 4. s. 10. http://iteslj.org/Articles/Warden-Difference/ [21.05.2016].

MacIntyre, Peter, Robert Gardner. 1989. Anxiety and Second Language Learning: Toward a Theoretical Clarification. **Language Learning.** c. 39. s. 2: 251-275.

McDonough, Steven H. 1986. **Psychology in Foreign Language Teaching**. London: Allen and Unwin Ltd.

McLennan, Deanna Marie Pecaski. 2012. Using Sociodrama to Help Young Children Problem Solve. **Early Childhood Education Journal**. c. 39. s. 6: 407–412.

MEB. 2006. [21.03.2016]. Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi Yönetmeliği. http://mevzuat.meb.gov.tr/html/26184_1.html

MEB. 2014. **Ortaöğretim İngilizce Dersi (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar) Öğretim Programı.** Ankara: MEB Yayınevi.

MEB. 2016. [24.03.2016]. Haftalık Ders Çizelgeleri-Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. http://ttkb.meb.gov.tr/www/haftalik-ders-cizelgeleri/dosya/6.

MEB. [15.03.2016]. Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü. https://ookgm.meb.gov.tr/.

Nartgün, Zekeriya. 2006. **Fen ve Teknoloji Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme**. Ankara: Pegema Yayıncılık.

Odabaşı, Yavuz, Gülfidan Barış. 2002. **Tüketici Davranışı**. 9. bs. İstanbul: Mediacat Kitapları.

Oral, Yasemin. 2003. Reflections of The Global English in Turkey (An Intercultural Approach and a Critical Approach). Yüksek Lisans Tezi. İÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü.

_____. 2010. Türkiye'de Yabancı Dil Eğitimi Politikaları Bağlamında İngilizce: Eleştirel Bir Çalışma. **Alternatif Eğitim E-Dergisi** c. 1. s. 1: 59-68.

Özdemir, Emsal Ateş. 2006. Türkiye'de İngilizce Öğreniminin Yaygınlaşmasının Nedenleri. **Mersin University Journal of the Faculty of Education**. c. 2. s. 1: 28-35.

Özer, Mehmet Akif. 2012. Bir Modern Yönetim Tekniği Olarak Algılama Yönetimi ve İç Güvenlik Hizmetleri. **Karadeniz Araştırmaları Dergisi**. s. 33: 147- 180.

Öztürk, Bülent, İbrahim Kısaç. 2007. **Bilgiyi İşleme Modeli.** 3. bs. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Paker, Turan. 2006. Çal Bölgesindeki Okullarda İngilizce Öğretiminin Sorunları ve Çözüm Önerileri. Çal Sempozyumu, 1-3 Eylül 2006. Denizli.

Porteous, John Douglas. 1996. **Environmental Aesthetics: Ideas, Politics and Planning**. London: Routledge.

Richards, Jack C., Charles Lockhart. 1996. **Reflective Teaching in Second Language Classrooms**. Cambridge: Cambridge University Press.

Ronnie, L. M. Johansson, Ning Xıong. 2003. Perception Management: An Emerging Concept for Information Fusion. **Information Fusion**. c. 4. s. 3: 231–234.

Salman, Recep Mutlu. 2011. Attitudes of High School Students Towards English as a Foreign Language in Ağrı Province. Yüksek Lisans Tezi. Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Scovel, Thomas. 1978. The Effect on Foreign Language Learning: A Review of The Anxiety Research. **Language Learning**. c. 28. s. 1: 129-142.

Seidlhofer, Barbara. 2005. Key concepts in ELT - English as a Lingua Franca. **ELT Journal**. c. 59. s. 4: 339-341.

Senemoğlu, Nuray. 1997. **Gelişim, Öğrenme ve Öğretim: Kuramdan Uygulamaya**. Ankara: Ethem Matbaacılık.

_____. 1998. **Gelişim, Öğrenme ve Öğretim: Kuramdan Uygulamaya**. Ankara: Özsen Matbaası.

Sezer, Ayhan. 1987. Türkiye'de İngilizce Öğretiminin Yönlendirilmesinde Eğitim Fakültelerinin Yeri. **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. c. 2. s. 2: 183-189.

Silah, Mehmet. 2005. **Endüstride Çalışma Psikolojisi.** Ankara: Seçkin Yayın Dağıtım.

Simpson, Adam John, Eylem Mengi. 2011. What Are The Characteristics of a Good Teacher?. 15th International INGED Conference: Taking It To The Limits, February 2011. Ankara.

Strevens, Peter. 1992. **English As An International Language: Directions In The 1990s.** Urbana: University of Illinois Press.

Swales, Suzanne. 1994. From Metaphor To Metalanguage. **English Teaching Forum Online**. c. 32. s. 3: 8-11.

Tepav Proje Ekibi. 2014. **Türkiye'de Devlet Okullarında İngilizce Dilinin Öğretimine İlişkin Ulusal İhtiyaç Analizi.** Ankara: Yorum Basın Yayın Ltd.

Tercan, Gülşah. 2015. Prospective English Language Teachers' Metaphorical Perceptions of a Language Teacher Teaching English to Young Learners. Master's Thesis. Çanakkale On Sekiz Mart University Graduate School of Educational Sciences.

Tok, Hidayet, Sebahattin Arıbaş. 2008. Avrupa Birliğine Uyum Sürecinde Yabancı Dil Öğretimi. **İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. c. 9. s. 15: 205-227.

Tosun, Bilgen. 2007. Avrupa Birliği Ortak Dil Çerçevesi Programının Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Liselerinde Yabancı Dil Olarak İngilizce Dersi Öğretiminde Uygulanabilirliği. Yüksek Lisans Tezi. YTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Turan, Selva Büşra. 2016. Matematik Öğretmen Adaylarının Limit, Süreklilik ve Türev İle İlgili Kavramsal Yapıları. Yüksek Lisans Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Uçar, Tevfik Fikret. 2004. **Görsel İletişim ve Grafik Tasarım**. 4. bs. İstanbul: İnkilap Yayınevi.

Uzun, Naim, Sibel Özsoy, Özgül Keleş. 2010. Öğretmen Adaylarının Biyolojik Çeşitlilik Kavramına Yönelik Görüşleri. **Biyoloji Bilimleri Araştırma Dergisi** c. 3. s. 1: 85-91.

Ünlü, Alper. 1998. **Çevresel Tasarımda İlk Kavramlar**. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Baskı Atölyesi.

Üstün Kurt, Yasemin. 2013. Lise Öğrencilerinin Çevre Sorunları Konusundaki Bilişsel Yapılarının ve Alternatif Kavramlarının Belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Yıldıran, Çağan, Işıl Tanrıseven. 2015. İngilizce Öğretmenlerinin İkinci Sınıf İngilizce Dersine İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi. **International Journal of Language Academy**. c. 3. s. 1: 210-223.

Yıldırım, Ali, Hasan Şimşek. 2013. **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri.** 9. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yılmaz, Ayhan, İnci Morgil. 2001. Üniversite Öğrencilerinin Kimyasal Bağlar Konusundaki Kavram Yanılgılarının Belirlenmesi. **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. s. 20: 172-178.

Yılmaz, Serkan. 2005. Bilgi İşleme Modeline Dayalı Bir Dersin Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Manyetizma Konusundaki Başarılarına Etkisi. **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. s. 28: 236-243.

Yurtseven, Nihal, Sertel Altun, Hasan Aydın. 2015. An Analysis on Motivational Beliefs of Preparatory Class Students About Learning English. **The International Journal of Educational Researchers**. c. 6. s. 1: 13-30.

Yürük, Emine Deniz. 2008. Elementary and Secondary School Students' Beliefs About Learning English As a Foreign Language in Turkey. Master's Thesis. Hacettepe University Graduate School of Social Sciences.

EK. KELİME İLİŞKİLENDİRME TESTİ

Değerli katılımcı;

Bu form, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim dalı Eğitim Programları ve Öğretimi Bölümünde Yüksek Lisans öğrencisi olan Hatice ERCAN NİĞDELİOĞLU tarafından, Yrd. Doç. Dr. Sertel ALTUN' un tez danışmanlığında yürütülen yüksek lisans tez araştırmasında kullanılmak amacıyla hazırlanmıştır.

Bu form iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde demografik bilgiler yer almaktadır. İkinci bölümde ise, "yabancı dil olarak İngilizce" kelimesinin sizde oluşturduğu çağrışımları yazmanız için on adet cevap kelime satırı ve ''yabancı dil olarak İngilizce kavramını cevap kelimelerinizle nasıl ilişkilendirdiğinizi açıklar mısınız?'' sorusu yer almaktadır. Sizden aldığımız yanıtlar bu araştırma dışında hiçbir yerde kullanılmayacaktır.

Katkılarınız için şimdiden teşekkür ederiz.

Tezi Hazırlayan: Hatice ERCAN NİĞDELİOĞLU

I. DEMOGRAFİK BİLGİLER

A. Yaş : ( ) 15 ( ) 16 ( ) 17 ( ) 18 ( ) 19

B. Cinsiyet: ( ) Erkek ( ) Kadın

C. Okul türü: ( ) Anadolu Lisesi ( ) Mesleki ve Teknik Lise

( ) Özel Temel Lise ( )Kolej ( )Anadolu İmam Hatip lisesi

D. Sınıf: ( ) 9.Sınıf ( ) 10. Sınıf ( ) 11. Sınıf ( ) 12. Sınıf

E. Haftalık İngilizce ders saatiniz: ( ) 1-2 ( )3-4 ( )5-6 ( )6 üstü

F. Hiç yurtdışına gittiniz mi? ( ) Evet ( ) Hayır

II. Aşağıdaki kelimeyi gördüğünüzde aklınıza gelen kelimeleri boşluklara yazınız (10 tane)

Uyarıcı Kelime: **"YABANCI DİL OLARAK İNGİLİZCE"**

İngilizce- 1: …….

İngilizce- 2: …….

İngilizce-3: …….

İngilizce-4:……

İngilizce-5:…….....

İngilizce-6:……

İngilizce-7:……

İngilizce-8: ……..

İngilizce-9: ……..

İngilizce-10:…….....

SORU: Yabancı dil olarak İngilizce kavramını cevap kelimelerinizle nasıl ilişkilendirdiğinizi açıklar mısınız?

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı: Hatice ERCAN NİĞDELİOĞLU
Doğum Yeri ve Tarihi: Akhisar- 24.01.1989

Eğitim Durumu

Lise : Akhisar Anadolu Öğretmen Lisesi (2001-2006)

Üniversite : İstanbul Üniversitesi Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği (2006-2010)

Yayınlar

Ercan Niğdelioğlu, Hatice, Sertel Altun. 2017. Lise Öğrencilerinin Yabancı Dil Olarak İngilizce'ye Yönelik Algılarının İncelenmesi. 4. Uluslararası Avrasya Eğitim Araştırmaları Kongresi. 11-14 Mayıs 2017. Denizli.

Ercan Niğdelioğlu, Hatice, Sertel Altun. 2018. Yabancı Dil Öğretiminde Yaratıcı Drama: Öğrenci Ürünleri ve Görüşleri Üzerine Nitel Bir Çalışma**. Researcher: Social Science Studies** c. 6. s. 1: 236-258

İş Deneyimi

2010-2013 : Tortum Çok Programlı Lisesi

2013-2013 : Sultanbeyli Anadolu İmam Hatip Lisesi

2013-….. : Tuzla Halil Türkkan Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi

İletişim

E-posta Adresi : hatice.ercan89@gmail.com